

KISFALUDI

KISFALUDI SÁNDOR

MINDEN MUNKÁI.

KISFALUDI

KISFALUDI SÁNDOR

MINDEN MUNKÁI.

KISFALUDI

KISFALUDY SÁNDOR

MINDEN MUNKÁI.

KIADTA

TOLDY FERENC.

ELSŐ KÖTET.

A KÖLTŐ KÉPÉVEL.

PESTEN.

HECKENAST GUSZTÁV TULAJDONA.

1847.

Nyomatott Landerer és Heckenastnál.

HIMFY SZERELMEI.

Des beaux esprits qu'importe la rumeur?
Et du Public la sentence sévère?
Je suis Amant, et ne suis point Auteur.

Parny.

Ce livre n'est point fait pour circuler dans le monde, et convient à très peu de lecteurs. Il doit déplaire aux dévots, aux libertins, aux philosophes, il doit choquer les femmes galantes, — mais à coupsûr il ne plaira médiocrement à personne.

J. J. Rousseau.

ELŐSZÓ.

Van egy idő az ember életében, az életnek nyiló tavasza, mellyben a magából kidagadó fiatal szív, s a szárnyára kelő fiatal lélek, a földön és a nyomorúlt valóságon feljülemelkedvén, érzeményeit és gondolatjait a lehetség és képzeletek tündéres országában hordozza: az embernek legboldogabb ideje! mellynek szép, ámbár hiú, és soha be sem teljesedhető reményeit, a megérett, megokosult ember, a legtűrhetőbb valóságért s a legigazabb bölcseségért is gyakran örömest visszacserélné. Ekkor minden egészséges fiatal szív és lélek, a virágzó legény szintugy, mint a virágzó leány, poeta; poeta, mondom, de nem iró: mert minden érzeménye, minden gondolatja poesis; csakhogy ritkának van kedve, alkalmatossága, ideje, és legritkábbnak nyelve, poesisét leirni.

Én ama virágkoromban katona s hadi fogoly lévén, épen azon helyeken, hol hajdan Petrarchának édes-kínos énekei minden szivet szerelemmel töltöttek, hol mintegy szerelmet lehel még most is az egész táj, a tüzes, jószivü franciák között, s épen olly környülállásokban, mellyek csak igen bizonytalanul engedék reménylenem, hogy hazámat és kedveseimet valaha megláthassam; én, ott a szomorú magányban, leirtam életem poesisét, azt, a mit szivem érzett, vagy Himfy helyén érezhetett volna; leirtam, és magyarul irván, hazámban véltem lelni magamat. S bizonyos vagyok arról, hogy az én akkori környülállásimban minden érző s gondolkodó fiatal hazafi irt volna. Igy támadtak *Himfy szerelmei*, azon könyvecske, mellynek foglalatja minden fiatal emberszívben, nagyobb vagy kisebb mértékben, megvagyon. Utóbb szolgálatomat elhagyván, és hazámnak s az anyatermészetnek kebelébe, szabad nemes fészkembe, visszakerülvén, jó barátim reá birtak, hogy csak könnyen s futólag, sem a hideg, cikornyás, mindennapi, sem a tudományos száraz világ számára készült verseimet közrebocsáttatni engedjem.

A kinyomtatott Himfy, minden hibái mellett (mert csak ugy ment ki kezemből, a mint az a sok és különbféle környülállások és álla-

potokban, hevenyében érezve, gondolva és irva vala), kevés idő mulva ugy elkapatott, hogy most már keresve is alig találja fel az ollyan hazafitársam, kinek lelke magát Himfyben örömest fellelné, vagy a jelenlétben, vagy a szerelem évének mindenkor édesen eső emlékezetében: mert hajh, barátim! akármit mondjon a hideg ész és a hidegebb vér: *Dulce est, desipere in loco!*

Most Himfyt megegyengetve, a mennyire az illyen poesis egyengetést szenved, újra ismerős és ismeretlen, de ha igaz magyarok, általjában tisztelt hazámfiai kezeikbe eresztem, és őseim buzgó indulatjával szeretett hazámnak oltárára leteszem, nem azon büszke gondolattal, mintha csuda mi jót és nagyot mivelnék; hanem azon édes, szives hiedelemmel, hogy annyira szolgálok néki, a mennyire vékony tehetségemtől kitelik. Ha hazám nagy birtokosainak hatalmokkal és tehetségeikkel birnék, bizonyára nem unszoltatnám magamat, hogy, és nem kérdeném másoktól, mit és miként szolgáljak hazámnak.

Szerelmeknek szántszándékkal neveztem dalaimat, hogy kiki már első tekintettel megtudhassa, mi azoknak foglalatja: hogy nem a csillagzatok járásáról szóló, sem a kerek négyszegét fejtegető tudós munka, a mit kezébe

vesz; hanem csupán az érzeményeitől elragadtatott szívnek szava, és a felhevült fiatal elmének tündéres álmodozásai. Voltak, noha kevesen, kik dalaimnak homlokában megütköztek: mintha az emberi természetnek legerősebb, legnemesebb, legszebb, legboldogítóbb indulatja, minden jónak, szépnek, felségesnek kútfeje, minden szeretetetre, dicséretre, csudálatra és követésre méltó dolgoknak szerzője, a *szerelem*, vétkes, bölcsekhez nem illő, tiltott, törvénytelen indulat volna! mintha az egész emberség, az egész természet, sőt a mindennek teremtője által felszentelt tiszta szerelmet beszéleni, fejtegetni, énekelni illetlen volna! De, a nélkül, hogy itt a szerelem apologiáját irjam, mellyre az értelmes olvasók előtt ugy sem lehet szüksége, csak azt mondom: hogy én az ollyan emberrel, a ki soha tiszta, igaz szerelmet kebelében nem érzett, még szóba sem kivánok állani. „*Der Liebe Wahnsinn ist ein heiliger Wahnsinn!*" azt mondja *Herder*, igazán és bölcsen. — Vajha életünk szép ideje, mellyben alkalmatosok vagyunk a szerelem és örömök érzésére s éneklésére, a sírig tartana! Vajha életünk komor telében is szinte ugy fogná a szerelem és öröm kebelünket, hogy a szívünket környülvevő unalom, zsibbadtság, csömör, hidegség, bágyadtság, érzéketlenség, tehetetlenség miatt meg ne kelle-

ne ütköznünk a fiatalság szerelmében; vagy ne kellene irigylenünk azt, a mivel már nem birunk! Vajha Himfy boldog szerelmének geniusa minden házasságban uralkodhatnék! akkor sok másként, és valóban jobban volna, mintsem most vagyon.

Én tudós, én literator nem vagyok. Sorsom, környülállásaim, hajlandóságom katonává, s utóbb mezei gazdává tevének. De becsülöm az igaz tudóst, a jólelkü, elmés literatort, mint az emberi szivek s elmék jóltevőjét. Kedvelem a tudományokat és szépmesterségeket, és hála légyen az egeknek ezekben kedvét találó természetemért! életem sok kellemes óráit köszönöm nékik, mellyeket más vagy ásitozó únalommal, vagy legalább nemtelenebb, silányabb gyönyörüséggel tölt. Az oskolai literator az oskola reguláí szerint ne itélje szabad, s talán szilaj, rendetlen kényen, tulajdon utján járó Pegasusomat; ha cselekszi, lássa: szabad azt tennie, valamint nekem szabad geniusomat követnem, és neki is szakállába mondanom:

„Weg mit der Schülerwissenschaft!
Weit weg mit Weisen, die sich blähen,
Und klügelnd, ohne Sinn und Kraft,
Zu Heu des Lebens Blumen mähen."

Által nem látom, miért kellene teljességgel az oskolai regulákhoz esküdnünk. Ki szabott

rendet az első poetának, ha nem a természet? Mostohább-e hozzánk mostaniakhoz az anyatermészet, mintsem a régiekhez, hogy teljességgel majmaik legyünk? Annyival szegényebb, silányabb, gyermekiebb-e a mostani emberszív, emberlélek, hogy soha szabadságával, maga kényével, tulajdon utján, tulajdon módjával ne élhessen, hanem mindég a régiek rabja s majma legyen, és azoknak nyomain járjon? Én ugy vélekedem, hogy valamint az ennyi ezeredik világosabb, formáltabb emberi nemzetségben teljességgel original és új lenni nevetséges képtelenség, sőt lehetetlenség: ugy magát teljességgel a régiekhez kötni, és önkényesen menni nem merni, ha nem gyalázat is, de gyengeség. Ugy is csak az elsőség eredetiség: mert az embernek elejétől fogva mindég egy az ő természete, csak az ő legkisebb vonásaiban különbözik. A mi az emberben nincs, nem jöhet az emberből. Hányszor van, hogy ollyant olvasunk mások irásában, a mit mintha magunk éreztünk és gondoltunk volna? hányszor irunk ollyant, a mit noha magunkból vélünk eredni, mástól már régen érezve és gondolva volt hirünk és tudtunk nélkül? de épen ez vonja az embert emberhez, a szivet szívhez. Ha az én lelkem mást, s viszont más az enyémet, ha mi egymást nem értjük, mi dolgunk legyen s le-

hetne egymással? — Csalatkozik tehát mind az, a ki Himfyt egészen originálnak mondja, noha egészen maga utján, szabadon jár; mind az, a ki Himfyt, ha forditásnak nem mondja is, minthogy nem mondhatja, más követőjének nevezi, noha némelly helyeken ugy beszél, mint őelőtte más szerelmes szív beszélett. Shakespeare, Milton, Tasso, Voltaire, Wieland, Schiller, Klopstock, és többek, nagy költők lettek volna, ha előttök Homer, Virgil, és mások nem éltek volna is. S a nélkül, hogy magamat ezen dicső lelkekhez hasonlítani merném, vagy akarnám (mert a bölcs ugy is tudja, mit tartson játékomról, akármit mondjak; a nem bölcs pedig akármit tartson, mindegy), azt mondom: hogy, ha Petrarcha, és mások előttem nem énekeltek volna is, én Himfyt mégis irhattam volna, és igy talán még nagyobb eredetiséggel: mert a mi az emberben vagyon, az jöhet is az emberből.

De ha Gyöngyösi, Zrínyi, Orczy, Faludi, Ányos, Bacsányi, Virág, Kazincy, Verseghy, és főképen nyelvünk Adelungja, még a sírnak partján is buzgó, ősz Szabó Dávid, előttem magyarul nem irnak vala; hát, ha három Petrarcha laknék is kebelemben, Himfy még sem születhetett volna. S csak ezen részről érdemelhetek dicséretet, a feljebb említett hazafiak-

kal együtt; csak azért, hogy magyarul irtam, ha az, a mivel minden hazafi tartozik, *hazájának és nemzetének szolgálni*, dicséretet érdemel. Vajha a köz jóra tett szolgálatot se magunk, se mások ne vennők annyira fel, a mint veszszük: csak a dolognak ritkasága ad annyi érdemet az illyen szolgálatnak. Vajha csak annyiba vennők, ha valaki hazájának szolgál, mint mikor valaki adósságát lefizeti! Vajha általjában véve, az emberszív, legerősebb indulatjában olly kicsapó, olly erkölcstelen, olly szentségtörő, olly baromivá fajuló ne volna, hogy az igaz, hív, erős, lelkes, tiszta szerelem leirását ugy ne kellene tekintenünk, mint valamelly száz esztendőben néha talán egyszer megtörténő, és sokak előtt még akkor is hihetetlen dolgot! S vajha a magyar literatura, s az ezzel együtt járni szokott nemzeti cultura és szerencse olly állapotban volna, hogy egy olylyan természetes költőnek versei, mint az enyémek, s több hozzám hasonlóké, egyébrevalók nem volnának, hanem hogy — pipát gyujtsunk velek!

Még egyszer mondom: én tudós, én literator nem vagyok:

D'un chant trop concerté
Fuyant l' ennuyeuse beauté,
Loin de faire un travail d' écrire,
Je m'en fais une volupté;

Moins délicatement flatté
De l'honneur de me faire lire,
Que de l'agrément de m'instruire
Dans une oisive liberté.

Azonban most van ideje, hogy hazájáért, nemzetéért, nyelvéért minden hazafi tegyen, a mit tehet. Most van ideje és foganatja a jó hazafiságnak. Kiki áldozzon a mivel tud! A jó hazafiság első kötelesség, első érdem. Szívvel, észszel, értékkel teljesíthetjük ezen édes kötelességünket. Háromszor boldog, a ki mind a hárommal áldozhat! Háromszor átkozott, ki mind a hárommal bir, és egyikkel sem cselekszi! A melly nemzetnek nyelve nincs, annak nincs házája, csak szállása; nincs hazafisága, mert nincs házája; és csak a szerencsés időknek tulajdoníthatja, hogy az illyen nem nemzetet, hanem csoportot, más nagy nemzet el nem nyeli. Nem a föld, nem a folyók tartják öszve a nemzetet, hanem a nyelv. A magyar, kenyeret is alig kérhet magyarul az ő idegeneket tápláló és gazdagító fővárosaiban. A nyelv által közli szivét, eszét egyik ember a másikkal. A tudományokat, mesterségeket: egy szóval, a culturát, csak a nyelv által tehetjük magunkévá. Idegen nyelvek által csak legkisebb része miveltethetik nemzetünknek; s épen azon része, mellynek culturájával nem a haza él, hanem

idegenek. Az a nyelv egy nemzetnek, a mi a napfény az eleven világnak. Egy két idegen nyelvek által formált hazafi csak egy két pislogó csillag a nemzetnek setétlő egén. A nyelv köti az embereket egy olly nemzeti testté, mellynek a politica vészei nem árthatnak. Nyelvünk nélkül egyenként ingadozó, gyökeret nem verhető, gyenge nádszálak vagyunk, mellyeket a politicának legkisebb szelei kitekerhetnek: szóval, a nyelv lelke a nemzetnek. Szükség tehát főképen nyelvünket a lehető tökéletességre hoznunk; hacsak mindörökké meg nem akarunk, a becsmérezés szerint, maradni egy, vélekedéseink, szokásaink, indulatink, vallásaink, nyelveink által széljelszaggatott, lelketlen, egyenetlen, visszálkodó, s mellette mégis nemzeti büszkeséggel nevetségesen felfujt embercsoport, más nagy, lelkes nemzeteknek csúfja. Melly gyalázatból a nemzetek istene minket most, jó királyunk és lelkes nádorunk által kegyesen kisegíteni látszik, csak magunk is akarjunk.

Kisfaludy Sándor.

ELSŐ RÉSZ.

A' KESERGŐ SZERELEM.

Del vario stile, in ch'io piango, e ragiono
Fra le vane speranze, e'l vano dolore;
Ove sia chi per prova intenda amore,
Spero trovar pietà, non che perdono.

Petrarcha.

I. ÉNEK.

Mint az őzek az erdőben,
A halak a vizekben,
Madarak a levegőben,
A méhek a kertekben:
Olly szabadon s kedvem-telve
Éltem egykor napjaim;
Vígan lejtve s énekelve
Űzém kicsiny bajaim.

Erő vala tetememben,
Minden bajt megláboltam;
Tehetség volt tűzlelkemben,
A sorsot csak gúnyoltam;
Nem ismervén veszedelmet,
Nagy dolgokat koholtam;
Nem ismertem a szerelmet:
Egek, beh boldog voltam!

Szóljon bár a hímes mező
   Fűvei közt fülelő
És estvénként lengedező
   Illatos nyári szellő :
Ha valaha duplázta-e
   Sohajtásom fuvalmát?
Avagy háborította-e
   Zokogásom nyugalmát?

Szóljon bár a csörgedezve
   Folydogáló csermelye,
Hol, kebelem ömledezve,
   Olly sok estvém eltele :
Ha valaha könyeimből
   Egy cseppecskét ivott-e?
Bút nézett-e szemeimből,
   S panaszt tőlem hallott-e?

Barátságot szép lelkekkel
   Szívem szerint kötöttem,
S érzelmimet jó szivekkel
   Enyelegve közlöttem.
Kedvelvén a társaságot,
   Akkor én nem gondoltam
Ennél nagyobb boldogságot :
   Egek, beh boldog voltam!

Nyúgalomra bocsátkozván,
  Könnyen elszenderedtem;
S szép álmakkal mulatozván,
  Új örömre ébredtem.
Nem ismervén a szerelmet,
  Senkinek sem hódoltam,
Nem éreztem szívgyötrelmet:
  Egek, beh boldog voltam!

De most oda boldogságom,
  Oda örömnapjaim!
Oda van szép szabadságom,
  Hajh, meggyültek bajaim!
Egy gőgös szép megsebzette
  Csalt nem sejtett szívemet;
S tehetetlen rabbá tette
  Fellengve járt lelkemet!

A bú marokkal szaggatja
  Ifjuságom virágit;
A mirígy tűz száragatja
  Szép reményim zöld ágit.
Teli arcom elsorvadott,
  Lehulltanak rózsái;
Vídám szemem beapadott,
  Elhunytanak szikrái.

Oda könnyű nyájasságom,
S enyelgő víg tréfáim;
Ellankadott bátorságom,
Búban másznak óráim.
Tetememnek fogy ereje,
Kedvekben nem enyhülhet;
Roncsolt agyamnak veleje,
Elmém már nem repülhet.

Kerülöm a mulatságot,
Epedezek, búsongok;
Kerülöm a társaságot,
Magánosan bolyongok.
A barátság deríteni
Édes szóval igyekszik;
De nem képes enyhíteni:
Szívemen nagy terh fekszik.

A pataknak siralmimmal
Bővítem most vizeit;
A Bakonynak panaszimmal
Töltöm vadon völgyeit.
A szép tavasz kellemei
Lelkem fel nem vidítják;
A madarak szerelmei
Szívem inkább búsítják.

Nyúgalomra telepedvén,
Alva is csak szenvedek;
Álmomban is gyötrődöm én,
S új kínokra ébredek.
A napkelet, napenyészet
Búmban tünődve talál;
Kihalt nékem a természet:
Éltem egy hosszú halál.

Látja jól azt a kegyetlen
Mint lankadok, epedek;
Tudja jól az érzéketlen,
Érte mennyit szenvedek;
De mind ezen nem könyörül,
És nem szán ő engemet!
Sőt talán még azon örül,
Hogy így dúlja éltemet.

Egy mosolygó tekintettel
A kegyetlen istenné,
Bár ha színlett szeretettel,
Szívem boldoggá tenné.
Vajha tüzem apaszthatná
Könyeimnek árjait! —
Vagy hát könyem elolthatná
Szívem dühös lángjait!

1. DAL.

Az életnek tengerében
Két örvény van: szív és ész;
A kettőnek egyikében
A jobb ember könnyen vész.
Az ész ezer bajt okozó:
Ezt el lehet kerülni;
A szív, minthogy ragadozó,
Könnyű benn elmerülni.
Engem a sors forgó szele
Ez örvénybe csapott bele;
S elragadt ez engemet:
A szív szerzi vesztemet.

2. DAL.

Hogy anyám megnyugtathatta
Minden kivánságomat;
S egy pohár víz elolthatta
Minden szomjúságomat;
Midőn gyermektársaimmal
Csigást, lapdást játszottam,
És rövidke lábaimmal
Lepkék után futottam;
Madárfészket keresgéltem,
Egy örömmel mást cseréltem,
Boldog voltam én akkor:
Oh gyönyörű gyermekkor!

3. DAL.

Mikor egyszer pelyhesedtem,
S a gyermekből legény lett,
S gondolkodtam, elmélkedtem,
S a szív bennem érezett;
Hogy megjárták omladékit
Szívem s elmém Hellának,
S bámulandó dőledékit
A hajdani Rományak;
S gondolatim fellengeztek,
Kivánatim ébredeztek,
S érzeményim zsibongtak:
Örömim is borongtak.

4. DAL.

A miolta felserdültem,
Keblem tüzet nevele:
Bizonytalan tárgyért fűltem,
S így szívem nem fájt bele.
De mihelyt őt megpillantám,
Lelkem mindjárt megdobbant:
Ő az! félve rebegé szám,
S a tűz bennem fellobbant.
Mélyen érezvén hatalmát,
Megvallottam diadalmát;
Hatalmát ő szereté:
Diadalmát megveté.

5. DAL.

A szív minden, azt tartom én,
Mindennek az eleje;
A szív győzvén, vagy győződvén;
Jó vagy rosznak kútfeje.
Szívem szerzé örömimet,
Míglen még szabad voltam;
Szívem szerzi keservimet,
Miolta meghódoltam.
Lábához tevén szívemet,
És szívemmel mindenemet,
Estem e kelepcébe:
Hatalmának kényébe.

6. DAL.

Semmiként sem reménlhetvén
A kemény szív irgalmát,
S tovább immár nem tűrhetvén
Fájdalmaim nagy halmát:
Vérző szívvel kifejtőztem
Barátim karjaiból,
S a nagy harcba kiköltöztem
Hazámnak határiból.
Ott, hegyeken s völgyeken túl,
Hol Mars vért ont s népeket dúl,
Kínom végét, halálom,
Talán majd ott találom.

7. DAL.

Mint a szarvas, kit megére
A vadásznak fegyvere,
Fut, de későn, foly már vére,
Vérzik tőle a csere:
Úgy futok én a pár szemtől,
A seb mellyem baljában;
Ázik a föld keservemtől
Lábam minden nyomában.
De hajh! mennél tovább érek,
Annál jobban gyúl a méreg,
S beljebb rögzik szivembe:
Futok, hajh! de vesztembe.

8. DAL.

A külföldön nyomorogva,
A világot futosom,
S tétovázva, csavarogva
A vadságot bújdosom.
Midőn ébred a természet,
Korán én már tévelygek;
S ott lel s tart a napenyészet,
Későn is még szédelygek.
De olly helyre, haszontalan,
Nem juthatok, boldogtalan!
[illegible]vá a szerelem
[illegible]bújdosnék [illegible]nyelem.

9. DAL.

Boldog valék nyugalmamban,
Őtet még nem ismervén,
Mint a halak a folyamban,
Bú s gond nélkül éltem én.
A szabadság mezejében
Kényről kényre repültem,
S a barátság kebelében
Életemnek örültem.
Amor sorsom irígylette,
S őt velem megismértette;
Láttuk egymást, s Amor ott
Csak magamat nyilazott.

10. DAL.

Elűzted a komor telet,
Te a földnek szerelme,
Ohajtva várt szép kikelet,
Te mindennek élelme!
Elérkezél kellemiddel,
Itt veled a szép napok,
Teli minden kedveiddel,
De én rajtad nem kapok:
Mert élesztvén lángaimat,
Kettőzteted kínaimat:
Mindaddig hát, míg igy tészsz,
Tavasz, ellenségem lészsz.

II. ÉNEK.

Búval tölti s csak bánattal
Keblemet a kikelet;
A virághím, a madárdal
Velem csak mérget nyelet.
Nem derítnek, komorítnak
A tavasz szép magzati;
Nem enyhítnek, nyomorítnak
A lugos víg hangzati.

A zöld mező tekintete
Csak úntatja szememet;
A lágy szellők lehellete
Csak bosszantja képemet.
Tölgyek s bükkök árnyékában
Lankadok, nem enyhülök;
A patakok zúgásában
Álomba nem merülök.

A csordák víg kolomplása
Lélekharang énnekem,
A pásztorok dalolása
Bucsúztató énekem.
Minden völgynek nyilásában
Egy sírüreg tátogat;
Minden halom látásában
Egy halálkép borzogat.

A hajnal tűzlángozatja
Nem mosolyog énnékem;
A hold szelid ábrázatja
Neveli még inségem.
A nap hintvén sugárait,
Nyilat lövel szívembe;
Az éj, gyujtván csillagait,
Sebeket süt lelkembe.

Hogy míved illy ellenkező
Tárgyaddal, oh természet!
Hogy nékem csak bút szerező
Minden kegyes intézet;
Hogy anyai tekinteted
Engem ekként nyomorít,
Hiszem, hogy nem kedvelheted,
S hogy téged ez szomorít:

Őt büntesd meg, érzéketlen,
Veszedelmes lányodat;
Az irántam olly kegyetlen
Tapodja szép célodat.
Mikor őtet így megáldád
Kellemekkel, bájokkal,
Hitted-e, hogy vádat von rád,
Így dúlván ő azokkal?

11. DAL.

Eltávozván, majd változás
Lesz, gondolám, ügyembe;
Lett, de millyen? a távozás
Mérget önte sebembe.
A szerelmet szikrájában
A távollét elfojtja;
De, hajh! érzem, hogy lángjában
Azt még inkább felbojtja.
Nem hogy őt nem felejthetem;
Sőt még dühösben szeretem,
Most, hogy tőle távoztam:
Hah! szörnyen csalatkoztam.

12. DAL.

Országok, népek, nemzetek,
Puszták, folyók, várasok,
A nagy tenger és szigetek,
Rengetegek, havasok
Választják már a kegyetlent:
De még itt is szeretem;
A gyönyörűt, az egyetlent
Sehol sem felejthetem.
A hol járok, hintve lépe,
Mint az árnyék, üldöz képe.
Látom már, míg lehelek,
Lethét sohol sem lelek.

13. DAL.

Boldog vagy te, cifra madár!
 A szerelmet énekled;
Bár nincs eszed, ne bánd, nem kár,
 Párod mégis érdekled.
Forrván a vér ereimben,
 A szerelmet éneklem
Én is elmés verseimben:
 Lám! őt még sem érdeklem.
Szerencsés te, örömeket
Énekelsz, én keserveket!
 Szerencsédért én eszem,
 Jer, szívesen leteszem.

14. DAL.

Környülvett ím! már a franc had,
 Már fenyeget a halál;
Kínaimnak vége szakad,
 Remény! tán meg nem csalál? —
Élj boldogúl, szerelmetes
 Hív barátom, s egyetlen!
Mars dühében rettenetes,
 Igaz, de nem kegyetlen:
Nem mint Venus álnok fatyja,
Ki a szívet csak faggatja,
 Azt ízenként boncolja,
 És a lelket gyilkolja.

15. DAL.

Hajnal alig kerekedett,
S a franc had felzendüle;
Marsnak dühe lobbot vetett,
S haragja megdördüle.
A mozsarak mennydörögve
Veszedelmet bocsátnak;
Az érc torkok döbörögve
Ezer halált okádnak.
Halál dúl, ront, öl mellettem,
S mind alattam, mind felettem:
De hajh! téged szeretvén,
Nem bánom, hogy élek én.

16. DAL.

Amor rabja, most Marsé is,
Kettő most már kötelem.
Te míved ez, álnok, hamis,
Kínnal élő szerelem!
Te imádott vad istenné!
Ha látnád most hívedet;
E tekintet tán megvenné
Göggel sáncolt szívedet.
Nézd! az inség, keserűség
Érted esvén, gyönyörűség
Érted égő szívének:
Te gyilkosa éltének.

17. DAL.

Mérgesítem sebeimet,
Fájdalmimat ujítom,
Valahányszor szemeimet
Azon tájra fordítom,
Mellyet szívem tyrannjának
Jelenléte ékesít,
S bájos hangja szép szavának,
S tekintete lelkesít.
Szép szemei ott ragyognak: —
Talán, hajh! egymás boldognak.
Nyelvem itten megakad,
S mellyem szinte megfakad.

18. DAL.

Mit nem tudna felforralni
Az én szívem melege?
Mit nem tudna megfagylalni
Az övének hidege?
Számtalan szív már megfüle
Érzelmimnek hevétől;
Hányszor több már meg nem hüle
Övéinek jegétől?
Lángom, jege, hajh! állandó!
Ám egyedül én szánandó!
Hát csak nem jön ollyan nap,
Mellyben szíve szikrát kap?

19. DAL.

Mars, a kinek rabja vagyok,
Mind csak messzebb hajtogat;
Egykét lépést alig hagyok,
S Amor visszarántogat.
Meg-megállok, és szememet
Napkeletre meresztem:
„Ott lakik Ő!" s kebelemet
Könyeimben feresztem.
Így szörpölvén Amor mérgét,
És táplálván búmnak férgét,
Mars kiált, eljajdulok;
S meg-meg tovább indulok.

20. DAL.

Amor! s hát csak szenvedheted,
Hogy így megvet egy leány?
Hatalmadnak, elnézheted,
Hogy negéddel füttyöt hány?
Boszúld meg rajt sérelmedet,
Öntsd mérgedet keblébe,
Hogy fentarthasd győzelmedet,
Lődd nyiladat szivébe.
Vagy ha talán már — rettegek —
Szeret, de mást — pokol! egek!
Óh! vagy oltsd el tüzemet,
Vagy emészsz meg engemet.

III. ÉNEK.

Mars vad dühe bont, dönt, dúl, vág,
A merre jár, s öldököl;
Vérben fetreng a fél világ,
Minden kidűl helyéből;
Századokig büszkélkedett
Tartományok omlanak;
Örök létre törekedett
Alkotványok bomlanak.

Keltek olta meg nem rendült
Trónusok felfordulnak;
Százak olta felségben ült
Főhatalmak elmulnak;
Világszerte jót s hasznot tett
Törvények eltörlődnek,
Kezdetjeket istentől vett
Kormányok kiűződnek.

Roma! te ki a világnak
Hajdan sorsot osztottál,
Milly sanyarú szolgaságnak
Igájába jutottál!
Boldogabb volt jámbor atyák!
Vallástok', szokásitok
Gúnyolódva változtatják
Szilaj onokáitok.

Szív a szívtől, szülőjétől
A még nevendék legény,
A deli férj kedvesétől,
S kisdeditől, óh szegény!
A jó barát barátjától,
Vérétől az atyafi,
A birtokos birtokától,
Honjától a hazafi

Ezer kín közt szakadoz el,
Sírva megy bal sorsába;
Küszködik a veszélyekkel,
Míg oda dűl sírjába;
S meghalva már, nem nyughatik
Anyaföldje keblében;
Idegentől tiportatik
Idegen por szennyében.

A ki előbb uralkodott,
Most inségben nyavalyog;
A ki előbb pompáskodott,
Most ringyrongyban fanyalog
Azok, kiknek több ezerek
Térdet fejet hajtának,
Most melly nyomorúlt emberek;
A föld alá bújnának.

Az ott elébb bőségében
　　Adakozott szívesen;
S most keserű inségében
　　Azok marják mérgesen,
Kiket ő, most gyilkosait,
　　Értékével s kegyével
Úgy táplála, mint fiait
　　A pelikán vérével.

Annak előbb csillag fénylett
　　Kevély mellye baljában;
Melly szegény most! milly cserét tett!
　　Kenyere is alig van.
Ott egy atya, nem atya már,
　　Gyámol nélkül maradt vén,
Némán keserg a szép huszár
　　Egy fiának elestén.

Ott egy szép szűz, elcsüggedve,
　　Mint a hervadt liliom,
Csak alig él: mert temetve,
　　Hol sírba dűlt milliom,
Eltemetve van most már ott
　　Választottja szivének,
Kiben öszvegyilkoltatott
　　Boldogsága éltének.

Ott egy másik, hah! fertelem!
    Óh természet, fordulj el!
Illy gyalázat, illy sérelem,
    Emberiség! borzadj fel!
Ott egy másik, nem asszony még,
    Leány sem már, sorsában
Kétségbesve — boszúld meg ég! —
    S elbódúlván agyában,

Most is látja bomlott észszel
    Marsnak dühös szolgáját,
Ki elrablá gyilkos kézzel
    Szűzesége pártáját:
Virginia foglalatja
    Eszét vesztett fejének,
Kit megmente derék atyja,
    Vérét ontván szivének.

Ott egy szép hölgy — óh szörnyűség!
    Első gyermek méhében
És már özvegy, s nem tudja még,
    Sorsa mit mért mérgében;
Halljad, szegény: bajnok híved,
    Kit olly hosszan szerettél,
De csak nem rég nyert meg szíved,
    Az nincs többé, már nem él.

Értvén ő, hogy oda híve,
 Nem küzdhetik kínjával;
Meghal, mert meghasad szíve,
 S a mi benne, vele hal.
Egy élet felgyilkoltatván,
 Így visz többet magával;
Ama tölgy levágattatván,
 Így dűlt oda ágával.

Ott, hol előbb az életnek
 Kénye s kedve zsibongott,
S barátságos több nemzetnek
 Víg zavarja tolyongott,
Minden üres, puszta most ott,
 Néma, lankadt, szomorú;
Azt, a mit Mars még meghagyott,
 Éhség öli, vagy a bú.

Mindenfelől kicsapának
 Az inségnek árjai;
Mindenfelől megnyílának
 A halálnak torkai!
Óh! és mennyit emésztének
 Már az élet javából!
Mennyit, mennyit elnyelének
 Az élőknek számából!

Embervértől, hányszor vala,
Hogy bíborrá levétek,
Emberélet mennyi hala,
Rajna, Duna, belétek!
E veszélynek itt a földön
Szajna! te vagy forrása;
Pokol-Páris! általad lön
A világnak bomlása!

Ott egy város, csak tegnap még
Fészke, boldog békének,
Most köz célja két ellenség
Neki dühödt mérgének,
Füstbe, lángba enyészik el:
Troja, te is így vesztél!
S a kik lakták, ínségikkel
Elszéljednek, ki még él.

Ihol egyik övéivel,
Ki jókor megszökhetett,
Kínjává lett örömivel,
Kiket még megmenthetett,
Borzadozva tekint vissza
Füstbe menő házára,
S kiknek vérét a föld iszsza,
A megöltek halmára.

Itt egy asszony jön egyedül,
Egy csecsemő karjában;
(Férje otthon a tűzben sül
Régi betegágyában;)
Itt jön, lába már nem bírja
Súlyát meredt testének,
Minthogy szeme ki nem sírja
Fájdalmait szivének;

Elájúlva öszveroskad,
S magzatjával ott fekszik,
Hová épen két lovas had
Száguldozva igyekszik;
Hah! s most, midőn öszvecsapnak,
Egymást vágják, nyaggatják,
S kik sebet, kik halált kapnak:
Ott — őket eltipratják!

Jőj el, jőj el, áldott béke!
Jőj le hozzánk az égből!
A föld egész kereksége
Így kiált az ínségből.
Engeszteld a szörnyeteget,
Hajh! eleget dühödött!
Oszlasd a harcfergeteget,
A föld váltig bűnhödött.

Valamint Mars hóhérolja
E földtekét dühével,
Keblemet úgy marcangolja
Ő is bájos szemével.
Szívembe is jőj le, béke,
Sorsot osztó szeméből;
Szakadj lelkem kínos féke,
Jőj, megváltás, szívéből.

21. DAL.

Minden egyéb gerjedelem
Kihala már szívemben;
Egyedül a nagy szerelem
Él, s egyre nő keblemben.
Ezen makacs indulatom
Urává lett lelkemnek;
Nincs többé már akaratom,
Szava nincs már eszemnek.
Boldogtalan, hová legyek?
Vesznem kell; mert bár mit tegyek,
Ezen dühös hatalom
Ellen nincsen oltalom.

22. DAL.

A kutyáktól üldöztetvén
A megrémült őz fut fut,
Valameddig csalt vethetvén,
Bátorságos helyre jut.

Így futok én Amor elől,
Hajh! de még sem távozom:
Minthogy én a latort belől
Kebelemben hordozom.
Ugy tesz Amor zsákmányával,
Mint a hiúz prédájával:
Rajta csügg, és úgy víja,
Míg életét kiszíja.

23. DAL.

Balgatag én! nem védettem
Őellene szívemet,
Midőn tán még megmenthettem
Boldog békeségemet.
A mit az ész tilalmazott,
Én arra nem ügyeltem,
S a méreg elhatalmazott,
Mellyet magam neveltem.
De késő most eszmélkednem;
Csak az a mód menekednem,
Hogy tüzemben, melly emészt,
Ő is vegyen egy kis részt.

24. DAL.

A szerelmes gondolatok
Egymást váltják fejemben;
A szerelmes kivánatok
Egymást tolják szívemben.

Azok, elme szüleményi,
    Az ész előtt becsesek;
Ezek, a szív érzeményi,
    A szív előtt kedvesek.
De sem elmém gondolati,
Sem ti, szívem kivánati,
    Nékem már nem kelletek:
    Mert néki nem tetszetek.

25. DAL.

A föld egész kerekében
    Sohol sincs olly rengeteg,
Mellynek vadon sürüjében
    Laknék egy olly szörnyeteg,
Kiben olly vad szív dobogna,
    Érzéketlen és kemény,
Hogy semmi rajta ne fogna,
    S ne lenne benn érzemény:
Mint a millyen szíve annak,
Kiért haszon nélkül vannak
    Sírva tenger könnyeim,
    Írva halom verseim.

26. DAL.

Természetnek éltetője,
    Ki lehelled lelkünket!
Mennynek földnek teremtője,
    Ki alkotod szívünket!

Az enyémet mért formálád
 Illy érzékeny agyagból?
Mért hogy inkább nem csinálád
 Azt érckemény vas tagból?
Bocsáss meg az esztelennek,
Ura ezen nagy mindennek!
 Azt itéld, ne engemet,
 Ki elvevé eszemet.

27. DAL.

Ott, a hol én nevelkedtem,
 Egy dombról egy patak folyt:
Hányszor ott nem estvéledtem!
 Éltem akkor boldog volt.
Vígan, mint a völgy öblében
 Ama patak csordogált,
Az ártatlanság ölében
 Életem úgy folydogált.
Ez idők az örökségbe,
Mint a vizek a mélységbe,
 Lefolytanak. Halandó!
 A jó hamar mulandó.

28. DAL.

Hogy vonhatja félholt testem
 Szörnyü súlyát éltemnek,
Ha már attól távol estem,
 A ki lelke testemnek?

Te vagy lelke tetememnek,
Csak általad élhetek;
Te vagy tárgya mindenemnek,
Nélküled nem lehetek.
A szerelem indulatját,
A szerelmes állapotját,
Nincs a ki megfejthesse;
Maga magának mese.

29. DAL.

Ha ki talán nem értheti
Szívemnek mély érzésit,
Balúl teszi, ha neveti
Bús lantomnak nyögésit.
Ne nevessen, hálálkodjék,
Ha nem érzi gyötrelmim;
Ne nevessen, sajnálkodjék,
Ha nem érzi szerelmim.
Ha ád Amor, adjon sokat;
Jóból, roszból nagy kortyokat.
Értsd, ki érthetd szavamat:
Értem én jól magamat.

30. DAL.

Az idő mindenen kifog;
Vele minden mulandó;
S ha változó minden dolog,
Tán gőgje sem állandó?

Üt óra, melly megolvasztja
Szíved, szívem bálványa!
A természet, bár halasztja,
Adóját megkivánja.
Ha te majd ezt lefizeted,
Ínségem elitélheted:
Akkor talán majd megszánsz,
S imádóddal jobban bánsz.

IV. ÉNEK.

Midőn csendes felségében
A félvilágtól megvál,
S a tengernek kebelében
A dicső nap alá száll;
S elborítván a világot
Az éj komor sátora,
Ellepi a mennyországot
A csillagok tábora:

Akkor ég, föld, víz elcsendül,
S napkelet, napenyészet;
A nyugalom ölébe dűl
Az egész nagy természet.
Minden állat: járó s úszó,
Az okos és oktalan,
Szelíd és vad, mászó, csúszó,
A szóló s a szótalan;

A rengeteg lakosai,
A nagy mint a kicsiny nem;
A levegő madarai,
A sas mint az ökörszem;
Sőt az, a mi nem is lehell,
Nappal mégis bántatik,
Éjjel az is nyugalmat lel,
Éjjel mégis nyughatik.

Éjjelenként senkit sem nyom
A nappalnak igája:
Egyedűl én, (fene sorsom!)
Amor kínos szolgája,
Egyedűl én nem lelhetek
Éjjelimben nyugalmat!
S a mi több: nem remélhetek
Mind ezekért jutalmat.

Az indulat tetememben
Egy volkánként dühödvén,
S a vérző szív kebelemben
Gyötrelmivel küszködvén,
A szabadba kilódulok,
Nem enyhűlést találni:
Mert én soha sem gyógyulok,
Hanem kínom táplálni.

Ekkor dühös indulatom
Tétova hajt engemet,
Tüskén, bokron, míg birhatom
Csüggedező testemet.
Könyben úszó két szememmel
Csillagomat vizsgálom;
S a teremtőt életemmel
Könyörögve kínálom.

Átkozom a helyet s időt,
Mellyben őt megpillantám,
Ki bájival fejemre nőtt,
S illy pokolkínt halmoz rám.
Ha már ügyem, a míg élek,
Nem változik meg soha:
Váljatok el, test és lélek!
Illy sors több, mint mostoha.

31. DAL.

Nem nyomhatván el tüzemnek
Ki-kicsapó lángjait,
Hátra hagyom szerelmemnek,
A hol járok, nyomait:
Nevét szerte írogatom
A bükk s hársfák kérgére,
S mindenütt megtanítgatom
Az echókat nevére.

Kivűle, ha keservemet
Nyögöm, minden szán engemet;
A szirtek megindulnak,
És utánam jajdulnak.

32. DAL.

A kegyetlent felejthetni,
S kiverhetni fejemből,
Az ő képét fejtegetni
Kezdém immár szívemből:
Haszontalan törekedtem,
Semmiként sem lehetett;
Mert a szívem, ah érzettem,
Bele majd megrepedett.
Előbb megég tehát a jég,
Megfagy a tűz, bomlik az ég,
Előbb porrá hamvadok,
Mintsem rajta kiadok.

33. DAL.

Minden tárgyban őtet látom,
Minden hangban őt hallom,
S valahányszor számat tátom,
Mindannyiszor őt vallom;
Éjjel, nappal őt ohajtom,
Őt szomjúzom, éhezem;
Ébren, alva őt sohajtom,
Mindenben őt érezem;

Őt foglalják gondolatim,
Őt tárgyazzák kivánatim;
　　Egy ő, mint egy istenem,
　　S egy magában mindenem.

34. D A L.

Őt kérem a teremtőtől,
　　És minden hatalomtól,
Őt kérem a levegőtől,
　　S minden elementomtól.
Ha enyém ő, hát rabságom
　　Beh gyönyörű nyereség!
Ha enyém ő, szabadságom
　　Áldott, boldog veszteség!
Hunniának, sőt magának
A természet országának
　　Hatalmában ollyan kincs,
　　Melly őtet felérje, nincs.

35. D A L.

A virágok szép nemében
　　A rózsa legjelesebb;
A csillagok seregében
　　A nap legfelségesebb.
Illy szép virág a szerelem
　　Az életnek kertjében;
Illyen nap, illy fejedelem
　　Az örömök egében.

Boldog, kinek e nap fénylik,
Kinek ez a rózsa nyílik!
E nélkül a kert csak gaz;
Ama nélkül nincs tavasz.

36. DAL.

Bizonytalan lépésimet
Akár merre indítom;
Harmatozó szemeimet
Akár hová fordítom:
Már ott a bú, hogy ködével
Mindeneket borítsón,
Hogy sem hely, sem tárgy ékével
Engem fel ne vidítson.
Illy nehéz az én életem!
S mégis nem csak hogy szeretem,
Sőt, ki rám illy poklot mért,
Még áldom is kínomért.

37. DAL.

Még csak benned reménységem,
Józan ész, légy orvosom!
Szerezd vissza egészségem,
Mellyet elvett gyilkosom,
A szerelem, ki mellyembe
Tüzes mérget önt vala.
Nézz csak bele, itt szívembe,
Itt lakik a nyavalya.

Mondj orvosszert, mondj szert, óh ész!
Melly által e méreg kivész.
De te vállat vonítasz?
Óh, hát meg nem gyógyítasz.

38. DAL.

Itt a tenger habjaival
Elegyítvén siralmim,
S a havasnak sikláival
Közölvén aggodalmim,
Az ő nevét sohajtozzák
A tengernek szelei:
Az ő nevét viszhangozzák
A kősziklák szűzei.
Itt neve négy betűjében
A tengerpart fövényében,
S a mohos kőfalakban
Kínom s titkom imitt van.

39. DAL.

Immár mennyit nem szenvedtem,
Miolta megismertem;
Áldozatot mennyit tettem!
S mind ezekért mit nyertem?
Bús szívemet enyhítené,
(Bár tüzem nem oltaná)
S lelkemet felderítené,
Ha vagy egyszer mondaná:

„Szánom sorsod, óh te szegény,
Szerelmedben beteg legény.
Fáj nekem, fáj gyötrelmed,
Noha nem bánt szerelmed.“

40. D A L.

„Elmédet hát mért bocsátod
Tilosomba szünetlen,
Boldogtalan, ha már látod,
Hogy nem esik büntetlen,
Onnan szedett eledellel
Táplálgatni szívedet?
Édes ugyan, a mit ott lel,
De az öldös tégedet?“
Elképzelém életemet,
Ha szeretne ő engemet;
S az ész ekként dorgála;
De semmit sem használa.

V. ÉNEK.

A nap épen alkonyodott,
S én a völgynek felette,
Egy szintoda csavarodott
Kis csermelynek mellette,
Tövében egy vén tölgyfának,
Ott ültem a fű között,
Mellyet szellők ingatának,
S a patakvíz öntözött.

Az erdő elkomolyodott,
Mellynek valék szélében;
S minden állat lenyúgodott
A zöld sürü csendében.
Elnémultak a bereknek
Zengedező lantosi!
Eltüntek mind a réteknek
Nappali sok lakosi.

Mély csendesség uralkodék,
Csak a Zephyr susogott;
S mint a völgybe kanyarodék,
A patakvíz bugyogott,
S egy gerlice ott nem messze
Egy száraz fán nyögdécselt;
Egyébnek már nem volt nesze,
És nem adott élő jelt.

Én ott ültem, és fejemet
Búbánatnak eresztém,
S könytől dagadt két szememet
A nyögőre meresztém.
Eltünt ez is nem sokára,
Magam valék végtére
Indulatom prédájára,
És marcangló kényére.

S Amor engem mint zaklatott
    Hajh! mint tépte kebelem!
Hozzá s vissza mint szaggatott,
    Szörnyű, miként bánt velem!
A hány fűszál, annyi kínnak
    Közötte fetrengtem ott;
S mirígyiben fájdalmimnak
    Szívem majd meghasadott.

A természet megindúlva
    Szánni látszott ügyemet;
Vidámsága elborúlva
    Szinte gyászolt engemet:
Komor felhő terjeszkedett
    Az ég vidám kékjére;
Setét fátyol ereszkedett
    A föld kies zöldjére.

Az éj szelíd asszonyának
    Képe ködben lábogott;
A csillagok elhunyának,
    Egykettő ha pislogott.
Bús fuvalmak támadának,
    Az ég könnyét hullatá:
A természet hív fiának
    Sorsát ekként síratá.

41. DAL.

Ti a világ kezdetében
Támadt hegyek és völgyek!
S ti több százak szélvészében
Görbedt, csonkúlt vén tölgyek!
Életemet ismeritek,
Értétek-e már azt ti,
Panaszimból vélhetitek,
Hogy így szenvedt valaki?
Emlékezem Petrarchára,
S Hella dicső leányára —
Szenvedtek ők eleget;
De még sem illy szörnyeket.

42. DAL.

Ha elmémnek gondolatit
Versekbe úgy szedhetném,
És szivemnek indulatit
Szóval úgy kiejthetném;
Mint azokat a fejemben
A szerelem termeszti,
S emezeket kebelemben
Szüli s bele rekeszti:
Hát minden szív ömledezne,
Ezer édes kínt érezne,
S megismervén szívemet,
Megsajnálna engemet.

43. DAL.

Az ész váltig értekezett,
Sorsomon mit fordítson,
Halljuk! halljuk! mit végezett:
„Nincs, a ki meggyógyítson;
A szivében illy betegnek
Sohol sincs segedelem;
Ellenmérge illy méregnek
Csak a viszontszerelem.“
Átkozom a történetet,
Mellyben vettem a kezdetet! —
Fonalamnak fogj ollót,
Oh Parca, s tégy velem jót.

44. DAL.

Csömört okoz a társaság
Az én beteg szívemnek;
A kietlen magánosság
Elíziom lelkemnek;
Hol semmi nem mozog, nem él,
Hol egy madár se mulat;
Hol egyedül a szív beszél,
Ha tépi az indulat:
Ott szeretem andalogva,
A bú karján nyavalyogva,
Táplálni az édes kínt,
Valamíg az éj nem int.

45. DAL.

Ha tudnám, hogy békességem
Soha meg nem térendő;
S az én kedves ellenségem
Mind örökké győzendő:
Ennen kezem kergetné ki
Lelkemet fogházából,
Hogy lenne már béke néki,
Szabadúlna kinjából.
De biztat egy remény mindég,
Hogy bal sorsom megfordul még;
S hogy nékem a jövendő
Még rózsákat termendő.

46. DAL.

Ha majd a bú, melly testemet
Napról napra hervasztja,
Nem sokára életemet
Egészen elfogyasztja,
S engem majdan egy keskeny sír
Mint hamvat magában zár,
Susogd minden szívnek, Zephyr,
A ki sírom mellett jár:
„Egy gőgös szív keménysége
Lett e hívnek kora vége;
S ha ez sorsa egy hívnek,
Jobb repdezni a szívnek."

47. DAL.

Sok s nagy, a' mit szenvedek én!
Az avúlt kin új kint szül;
De mind ez őérte lévén,
Nincsen édesség nélkül.
S a sors bármi szerencsével
Kecsegtessen engemet,
Most nehezen cserélem el
Édes kínos éltemet.
S ha már abban telik kedve,
Hogy így éljek epekedve:
Szilaj kedvét tölthetnem,
Gyönyörüség szenvednem.

48. DAL.

A halavány olajfáknak
Járván csendes békében,
Lelkem iszonyú csatáknak
Forog vesztő dühében.
A hajdani századokban
Egy olajág mit nem tett!
Ellenkedő országokban
Békességet szerezett:
S most egy olajerdő nékem
Meg nem szerzi békességem!
Meddig tart e szomorú
Létem dúló háború?

49. DAL.

Meddig tart még tehát e harc,
Mellyet velem kezdettél?
Hát nem elég kemény a sarc,
Mellyre immár kénytettél?
Megveted, gőgös ellenség,
A természet törvényét:
Szívgyilkoló kegyetlenség!
Nézd inségem örvényét.
Add, óh add meg békességem,
Édes kedves ellenségem!
Ezer bennem már a kár:
Egyezzünk meg végre már,

50. DAL.

Szív s lélekben beteg lenni,
S nem akarni gyógyulni;
Hanyatt homlok tőrbe menni,
És vesztének indulni;
Szeretni az ellenséget,
Sőt imádva tisztelni
Azt, ki szerzi az inséget,
Sőt inségét ölelni:
Észt vesztő baj a szerelem;
S hogy ha nem jő segedelem,
Életemnek fonala
Ketté szakad általa.

VI. ÉNEK.

Szerelem-e az, avagy nem,
A mit érzek keblemben?
S valljon, ha ez nem szerelem,
Hát mi lakik szívemben!
Ha jó, miért olly bánatos,
Annyi kínba mért tellő?
Ha rosz, mért olly kivánatos,
Mért olly édes, olly kellő?

Ha nyavalyám kedves nékem,
Mért vádolom sorsomat?
Mit jajgatok? Ha pedig nem,
Mért táplálom kínomat?
Szívem tüzét, ha fájdalmas,
Mért szeretem bojtani?
Ha pediglen nem ártalmas,
Mért kivánom oltani?

Ha fájlalom gyötrelmemet,
Mért szeretem, hogy élek?
Ha megúntam életemet,
Korán halni mért félek?
Mennyet poklot ki żavar így?
Amor ez a nagy mester;
Amor ez az édes mirígy,
Az illy lator, patvar szer.

51. DAL.

Midőn a hold világában
   A patakot kisérem,
S egy tünemény formájában
   Alakját megismérem;
S őtet reám szerelmesen
   Mosolyogni képzelem,
S úgy tetszik, hogy kegyelmesen
   Beszélget ott énvelem:
Egek, melly nagy boldogságom!
Tartana bár kábaságom!
   A káprázat eltünik,
   S boldogságom megszünik.

52. DAL.

Azt kérdezed, óh barátom,
   Millyen az én életem?
Még most is a régi terh nyom,
   S avúlt láncom zörgetem.
Még most is a szerelemnek
   Kínos horgán rángódom,
S a reménynek s félelemnek
   Habjai közt hánykódom.
Szívem harca folyton foly még:
Csak az vagyok, a ki valék,
   S az maradok, míg élek,
   Bármi sorsot cserélek.

53. DAL.

Minden inkább lehetséges,
Mintsem hogy mást szeressek;
Hogy én beteg, egészséges
Más szív által lehessek.
A tengerek kiapadnak,
És a halák repülnek;
A csillagok leszakadnak,
S a hegyek elterülnek;
A mult idő meg visszatér,
Bárány s farkas együvé fér,
Az oroszlán nyulat szül:
Midőn szerelmem meghül.

54. DAL.

Ha olly makacs ellensége
A sors boldogságomnak,
Hogy együtt lesz búmban vége
Életemnek s kínomnak:
Legalább, ha már nem élek,
Akkor szánj meg engemet,
Óh isteni, áldott lélek,
Ki feldúlád éltemet!
Mert bár késő lesz már akkor,
Érzi tán azt mégis a por,
Melylyé válik ez a szív,
Melly a síron túl is hív.

55. DAL.

Ha mindennek felosztását
A különbség szerezi,
Az egész nagy teremtést hát
Szívem ekként felezi:
Egyik része, mellyben ő van;
S ebben vagyon minden kincs,
Mi csak lehet száz világban:
Másik része, hol ő nincs;
Ez unalmas, és szomorú,
Minden nyomban halavány bú,
Csömör, méreg s átok van:
S én itt élek — pokolban.

56. DAL.

Mint a napnak súgárai
A ködöt megszaggatják;
Mint a szelek fúvalmai
A tengert felforgatják:
Húnyorgása szép szemének
Úgy szaggatja keblemet:
S bájos hangja énekének
Úgy zavarja eszemet.
Ez a mindenható tündér
Talán nem is halandó vér?
Másként hogyan lehetne,
Hogy velem így tehetne?

57. DAL.

Gyermekségem szép idei,
Be hamar elmulátok!
Életemnek örömei,
Be rövidek valátok!
A tavasznak virágai,
Leveleik a fáknak,
Erdők s berkek víg hangjai,
Vígsági a világnak,
Mind megfordúl bizonyára,
Mindennek megtérül kára:
De ti soha soha sem!
Utánatok mit késem!

58. DAL.

Óh epedő kivánatok!
Kik szívemnek tüzébe
Emésztődtök, lopódjatok
Szűz mellyének jegébe.
Óh szomorú gondolatok!
Kik elmémnek ködébe
Borongatok, tódúljatok
Agya vidám mennyébe:
Vídulást tik ott nyerhettek,
S tik enyhülést ott lelhettek;
Ti, ha jegét töritek,
S ti, ha eszét győzitek.

59. DAL.

Önmagával vagdalkozni,
Nyugalmat nem lelhetni,
A vadsággal barátkozni,
És bújdosni szeretni;
Szív és lélek nélkül élni,
Hűlni, fűlni, olvadni;
Csüggedezni, majd alélni,
S halálosan lankadni;
Az örömből mérget színi,
Éjjel nappal sírni ríni:
A ki szeret, ezt nyeri:
Rabját Amor igy veri.

60. DAL.

Gyülölöm én a világot,
Az emberi nemzetet;
Gyülölöm a vígaságot,
A szerencsét, életet.
Gonosz Amor! mire kényted
A halandó szíveket!
Kegyetlen, és nem tekinted
Töredékenységeket!
E két szemnek forgásától
Függ a sorsa éltemnek,
Mint a napnak járásától
Léte fogyta mindennek.

61. DAL.

Hirdesd, nyelvem, érdemeit
   Az isteni kegyesnek!
Zengjed, lantom, kellemeit
   Az imádott kedvesnek!
Az ő kegyes, jó s nagy szíve
   Az erkölcsök temploma;
Az alkotó legszebb míve,
   Nemem bájos ostroma.
Egy sincsen több ollyan, mint ő,
Az ő lelke a teremtő
   Legédesb lehellete:
   Hogy lehellé, szerete.

62. DAL.

A hol ő van, csudálatos!
   Felderűl a' kedvetlen;
Hajlandó az akaratos,
   Meglágyúl a kegyetlen;
A harag lecsillapodik,
   A vadság megszelídűl;
A bú s gond elmosolyodik,
   A fajtalan tűz kihűl;
A méreg megédesedik,
Minden terh megkönnyebbedik,
   Szendereg a fájdalom:
   Egek! mi nagy hatalom!

63. DAL.

A hol ő van, bámúlandó!
Minden nagyság meghajúl,
A csapodár ott állandó,
Az irígység ott megfúl;
A fösvénység adakozik,
Elkésik a' siető;
Szép a jóval barátkozik,
Hitet szeg a szerető;
A bölcs ott megtébolyodik,
A betyár megjózanodik,
Nem csúsz oda únalom:
Egek! millyen hatalom!

64. DAL.

A hol ő van, nézd a fákat
S virágokat: millyen báj!
Szerelmet és Gratiákat
Lehell ott az egész táj:
Nincs tél, örök ott a tavasz,
Megtér ott a' csalfaság;
Igazzá lesz ott a ravasz,
Megsimúl a durvaság;
Mi kell hát még? ha únalom,
Kín, gyötrelem, bú, s fájdalom
Minden, a mi bennem van,
S kivülem a világban.

VII. ÉNEK.

Két szeme, szép arculatján,
 Két ragyogó tüzes nap,
Mint az, az ég boltozatján,
 Kitől minden éltet kap.
Bámulandó nagy müvében
 Mind az, mind ez; és a' tüz,
Melly mindenik kerekében
 Fénylik, ragyog, csudát űz.

A mit minden kikeletkor
 A földdel a nap mivel,
Szeme minden tekintetkor
 Azt cselekszi a szivvel:
Az felolvaszt havat, jeget,
 S béhat a föld keblébe;
Ez meggyújtván a szíveket,
 Bélő azok mélyébe.

Ama, széles e világot,
 Midőn kél, felébreszti;
Ez az egész társaságot
 Felderíti s éleszti;
Az az égnek szép kékjéből
 Terjeszti sugárait;
Ez, szebb fejér s feketéből
 Löveli ki nyilait.

Midőn a nap közeledik,
 A zordon tél enyészik,
Minden újra nevelkedik,
 Új fű s virág tenyészik;
Szeme, midőn szép képében
 Közelebbről szikrázik,
A nézőknek kebelében
 Új érzemény csirázik.

A' nap heve a vizeket
 Néha nyárban apasztja,
S kiszárítván a nedveket,
 A fát füvet lankasztja ;
E két szem is a lelkeket
 Megragadja bájával,
És meggyújtván a sziveket,
 Megemészti lángjával.

A miolta kivált az ég
 Az örök éj méhéből,
Illy egy pár szem nem jöve még
 A' teremtő kezéből.
A vén neki tüzesedik,
Az ifjú meg lelkesedik,
 De zendül a nyúgalom :
 Egek! mi nagy hatalom!

65. DAL.

A hol ő van, hihetetlen!
Hajh! voltam ott, láttam én:
Érez ott az érzéketlen,
Kinek kéreg van szivén;
A bajnok megfélemedik,
A bátor ott be gyáva;
A büszke nem kevélykedik,
Nem kérkedik a páva;
A habozó állapodik,
Az ész öszvezavarodik,
Virággá lesz minden gyom:
Egek! millyen hatalom!

66. DAL.

Valahányszor szeme pillant,
A nézőnek fejéből
Mindannyiszor el-elillant
Valami az eszéből.
Ez az a' kedves ellenség,
Kit annyira szeretek,
S békét tőle, kérleld óh ég!
Semmiként se nyerhetek.
Szemek! vallom hatalmatok:
Immár óh ne harcoljatok!
Nincs többé mit nyernetek:
Többet már nem veszthetek.

67. DAL.

Akármennyi jeleseknek
  Seregében mulatoz,
Valamennyi kellemeknek
  Fényére ő homályt hoz.
Ezerek közt is legelső,
  A szem csak őt nézheti,
Sőt mindenütt egyetlen ő,
  A többit eltünteti.
Az éj tenger csillagai,
Midőn a nap sugárai
  Reggelenként érkeznek,
  Előttök igy rejteznek.

68. DAL.

Sok országot mosó tenger
  Választja már őt tőlem;
Hegyek, hová a sas nem mer,
  Rejtik őtet előlem.
De hajh! ez nem orvosolja
  Nyavalyáját lelkemnek;
Sőt dühösben ostromolja
  Indulatját szívemnek.
Bár mi messze fussak tőle,
Nem bújhatok el előle!
  Sem eszem, sem negédem
  Ellene nem segédem.

69. DAL.

Érc szíve megvehetetlen,
Szünjetek meg, könnyeim!
Vad elméje győzhetetlen,
Hunyjatok el, tüzeim!
Nem inditja szenvedésem,
A keserü siralom;
Sikeretlen könyörgésem,
Nincsen benne irgalom!
Közepette siralmimnak,
És hegyette kinaimnak,
Szíve kevélyen ugy áll,
Mint egy havasi kőszál.

70. DAL.

A hol ő van, ott Amornak
Íves nyilas udvara,
Amornak, ki minden kornak,
Nemnek s rendnek patvara;
S minden szívtől uzsorával
Szedegeti a vámot;
S a gőgösre szép módjával
Reá veti a hámot.
A ki Amort megvetette,
Vagy Amort elfelejtette,
Imádja ott hatalmát,
És sohajtja irgalmát.

VIII. ÉNEK.

Itt a komor enyészetnek
Borzasztó bús honjában,
Minden földi rettenetnek
Fojtó zúzó markában,
Hol a havas kőszálai
Az egekig merednek,
S feneketlen nyílásai
A poklokra dőlednek;

Hol a fenyők sudarában
A felleg megakadoz,
És a bércek homlokában
Darabokra szakadoz;
Hol a szirtek fenyegetnek,
Hogy fejemre roskadnak,
S dörgő vizek ijesztgetnek,
Hogy magokkal ragadnak;

Hol a havas üregiből
Habzó vizek hullanak,
És a fenyvek töveiből
Gyökereket rátanak;

Hol a vadon rengetegben,
Ha egy szikla legördül,
Hosszan morgó fergetegben
Az egész táj megdördül;

Itten, a hol mindenfelől
Egy egy örvény tátogat,
S alul, feljül, hátúl, elől
Iszonyú tárgy borzogat;
Hol az örvény fenekébe
Örök vak éj borong még,
Mert a vad fák sürüjébe
Nem tekinthet le az ég;

Hol a barlangok gyomrai
Félelmesen korognak,
S a' haragos víz habjai
Dühösködve locsognak;
Hol a setét üregekből
Veszedelem kandikál,
S a forgószél a bércekből
Csoportokat hajigál;

Itt, hol Flora fél mulatni,
Hol csak fenyő van s moha,
S embernyomot nem láthatni,
Hol kikelet nincs soha;
Itt, hol minden szorongató,
Kietlen és szomorú,
Puszta, komor, irtóztató,
Sivatag, és szigorú;

Hol a sziklahasadékban
A skorpiók fészkelnek,
És a kőporomladékban
Kígyók s gyíkok fülelnek;
Hol az éjszak szélvészei
Ordítnak s üvöltenek,
S az éjnek ijedelmei
Félelmet terjesztenek;

Hol a hegyek omladéki
A hold bús világában,
Mint a világ romladéki
A teremtés hamvában,
Úgy feküsznek, s borzadással
Töltik meg a szíveket,
Minthogy minden vég romlással,
S temetéssel fenyeget;

Hol a hollók károgása
A vidéket rettenti,
Hol a sasok kiáltása
Az utast megdöbbenti;
Hol a baglyok keservesen
Huhogják panaszokat,
És az echók félelmesen
Sokszorozzák hangjokat:

Itt bújdosom, itt tévelygek
A rengeteg torkában,
Hágok, mászok, és szédelygek
Szívem fanyar kínjában;
Itt hurcolnak kíméletlen
Amor és Mars engemet;
Itt emészti a kegyetlen
S üldöző sors létemet.

Itten érzem, a mit érzett
Hella dicső leánya,
Midőn szíve mélyen vérzett,
Hogy Phaon őt nem szánja:
A mit Laura éneklője
Valcluzában érezett,
S Juliának szeretője,
Hogy Clarensban könnyezett.

Itten sírom patakokban
Orpheus vérkönnyeit;
Itt zokogom bús hangokban
Abeilard keserveit;
Dido szilaj fájdalmának
Itt érzem dühösségét;
Hunnia szép leányának
Itt sínlem keménységét.

Szívem küzdő indulatja,
   Hajh! mint gyilkol engemet!
A' féltés vad gondolatja
   Hajh! mint tépi keblemet!
Nagy cseppekben az inségnek
   Verejtékét izzadom,
És sohajtván, a vidéknek
   Sorsomat tudtár' adom.

Az ifjúság kellemeit
   Itt hullatja termetem;
Az életnek örömeit
   E nagy sírba temetem.
Az okosság törvényei
   Megnémultak fejemben:
A jövendő reményei
   Haldoklanak szívemben!

Még csak egyre kérlek téged,
   Ura s atyja létemnek!
Hogy csak addig tessék néked
   Nyújtni végét éltemnek:
Míg még egyszer megláthattam
   Őtet, lelkét lelkemnek;
Hogy hív valék, megmondhattam,
   S legyen vége létemnek.

71. DAL.

Édes, kínos emlékezet,
Ó Badacsony szürete!
Mulatságos gyülekezet,
Te rabságom kezdete!
Ott tudtam meg, ki légyen ő,
S mi legyen a szerelem;
Ámor nyila miként sebző,
S mi az édes gyötrelem.
Nem úgy mentem, a mint jöttem;
Nagy különbség volt közöttem,
A ki valék az előtt,
S a ki lettem, látván őt.

72. DAL.

Szívemnek mély fenekébe
Lévén képe szakasztva,
És agyamnak velejébe
Édes neve olvasztva,
Lehetetlen rá verődnöm
Egy kis nyugodalomra;
S búmat csalva rá törődnöm
Bár vagy rövid álomra:
Hogy vagy azért enyhülhetnék,
Hogy könnyebben szenvedhetnék.
Soká nem is viszem már,
Mert mindenben van határ.

73. DAL.

Kinek egyszer kebelében
 A szerelem lángba csap,
Annak bajos életében
 Ritkán virrad nyugodt nap.
Ifju! ki a szerelemnek
 Benned érzeđ szikráját,
Őrizd, engedj intésemnek,
 Őrizd jól szived táját!
Mert ha benned ez lobbot vet,
Elöl minden életkedvet;
 Az öröm fut előled,
 Nyomorék lesz belőled.

74. DAL.

A bal sorsnak bús fellege
 Mint borítja egemet!
A szerelem fergetege
 Miként dúlja létemet!
Itt panaszlom kőnek fának
 Boldogtalanságomat;
Kő s fa talán megszánnának,
 Ha értenék jajomat.
A lélek feloldójának,
S bajától megváltójának
 Itt únszolom oltalmát;
 De nem nyerem irgalmát.

75. DAL.

A Havasnak oldalában
 Keletkező patak te!
Melly a fenyők homályában
 Búsan zúgva szakadsz le,
És tétova csavarogva
 Fába szirtbe ütődöl,
Míg küszködve és zokogva
 A tengerbe vergődöl:
Képe vagy te életemnek,
Melly temérdek sérelemnek
 Tőrit lelvén útjában,
 Zokog kínos folytában.

76. DAL.

A fecskék elköltöztenek,
 Hull a fának levele;
A víg dalok megszüntenek,
 Erdő s mező bús bele;
A rét fakó térségein
 Száraz füvek suhognak;
A vén tölgyek gerébein
 Csókák s varjak kárognak:
Közelget az évenyészet,
Haldoklik a' szép természet!
 Így hal szívem fenekén
 A remény, így halok én.

77. DAL.

Éjfél vagyon, nem alhatom,
   Komor az éj s fekete;
S dühösködő indulatom
   A szabadba kergete:
Szemmeredve nézek bele
   Az éj setét kormába;
Üvölt a' mord éjszak szele,
   S kapkod fejem hajába.
Szívem sebét tapogatom,
S kételkedve azt forgatom:
   Mit volna már jobb tenni?
   Így lenni, vagy — nem lenni?

78. DAL.

Hah! melly szörnyek a bajaim,
   Melly mérgesek sebeim;
Melly nehezek a napjaim,
   Melly kínosok éjeim!
A sohajtás kebelemből
   Melly sűrűen szakadoz?
A keserű köny szememből
   Milly özönben áradoz? —
Mint nyomnak az aggodalmak,
Mint edzenek a' siralmak!
   Egek! ez már több mint sok:
   Érc egek! hát nem szántok?

79. DAL.

Üdvességgel áldott két szem,
Kikben Amor fészke van!
Óh! hogy ki nem beszélhetem,
A mit érzek magamban!
Hol a szó, melly kiadhatná
Csudatévő tüzetek?
Hol a' nyelv, melly elmondhatná,
A mi lakik bennetek? —
A teremtő tehetségét,
A' természet dicsőségét
Tibennetek csudálom,
S tőletek jő halálom!

80. DAL.

Nem szeretem többé őtet,
Okát szívem kínjának;
A kevély, ki engem megvet,
Maradjon ő magának.
Vajh! mit mondék én vakmerő!
Őtet én nem szeretném?
Van-e bennem hát olly erő,
Mellyel ezt megtehetném?
S elolthatnám-e bennem hát
A tüzet, melly boldogságát
S javát teszi éltemnek,
Tilalmával eszemnek?

IX. ÉNEK.

Nincs nyugtom, nincs békességem,
Lelket alig vehetek;
S pedig az az ellenségem,
Kit imádva szeretek,
Feldúlá már mindenemet,
Mind szívemet, mind eszemet,
Békét nekem még sem hágy,
Végső vesztem után vágy.

A zordon tél hidegei
Borzogatják keblemet,
S az epesztő nyár hevei
Sütik főzik szívemet;
Majd porba leheveredem,
Majd egekig emelkedem,
A' félelem lecsapdoz,
S a remény meg felkapdoz.

Ha lehetne, mindent dúlnék,
Majd meg mindent ölelnék;
Most örömest meggyógyúlnék,
Majd meg új mérget nyelnék.
A fogságom nyitva, tárva,
S én még is bé vagyok zárva;
Nincsen szemem, és látok;
Nincsen nyelvem, 's kiáltok.

Az élettel tusakodom,
S élni még is szeretek:
Fájdalmimmal nyájaskodom,
És sírok, ha nevetek.
Illy zűrzavar az életem!
S ezt csak neked köszönhetem,
Édes pokla szívemnek!
Kínos mennye lelkemnek!

81. DAL.

Ezerek közt maga lenni,
És titkosan törődni;
Az örömben részt nem venni,
Keservekben edződni;
Kétségb' esni, reményleni,
S magát százszor megcsalni;
Bút, kínt önnön teremteni,
A világnak elhalni:
Illy halálos veszedelem,
Egy szép kígyó a szerelem:
Kerüld kiki okosan!
Ha kit megcsíp, oda van.

82. DAL.

A világnak vígasági
Nem derítik szívemet;
Az ifjúság múlatsági
Nem gerjesztik kedvemet:

A vígadók seregében
Búbánatnak eredek,
S az örömek örvényében
Öröm után epedek.
Így vagyok én víz szükében
A tengernek közepében;
Így fázom a melegben,
S így égek a hidegben.

83. DAL.

Boldog, ki a szerelemnek
Érzi tüzét keblében,
Úgy mint én azt életemnek
Érzem minden erében;
S istennéje szép szeméből
Ír hull égő sebére,
Mint a hajnal szeméréből
Harmat a' völgy füvére.
Ezt mondhatni szerencsének;
Az örülhet életének;
Öröm annak reggele,
Gyönyörűség éjjele.

84. DAL.

Senki őtet nem isméri,
Önnön maga magát se',
Mert az ész őt fel nem éri,
Hogy helyére tehesse.

Szívem tudja csak érezni,
S őt imádni kénytelen:
De nem tudja megnevezni,
Megnevezni képtelen.
A Scipiók, Periclesek,
Catók, Platók, Socratesek
Diadalmát vallanák,
S láncát büszkén hordanák.

85. DAL.

Szerelemben fogantattál,
Szerelemtől születtél,
Szerelemmel tápláltattál,
Szerelmek közt termettél;
A mit szemed lát s füled hall,
(Így szól a bölcs értelem)
A teremtés valóival
Nem egyéb, mint szerelem:
Szerelem a' föld, víz, tűz, ég,
S azt te még sem ismernéd még?
Kémleld ki csak szívedet,
Megtanít az tégedet.

86. DAL.

Szíve tárgyát bálványozni,
Egyéb mindent megvetni;
Édesdeden sohajtozni,
Keserüen nevetni;

Akadozva beszéleni,
  Színben százszor változni;
És az eszét elveszteni,
  És a sorsot átkozni;
Dicsőségre sovárogni,
Test s lélekben háborogni:
  A szerelem illyen baj:
  Valóságos pokolfaj!

87. DAL.

Nincs szivének kivánatja,
  Melly engemet tárgyozna;
Elméjének gondolatja,
  Melly énreám célozna.
Midőn sohajt, bár kivánná,
  Hogy őt én is hallanám!
S olly szép lévén, vajha bánná,
  Ha nem-szépnek mondanám.
De hajh! engem számba sem vesz;
Énfelőlem kérdést sem tesz;
  Gyűlölne, jobb szeretném;
  Ezt könnyebben türhetném.

88. DAL.

Egyetlenegy, bárki lássa,
  Lelkében, és testében;
Egyetlenegy, s nincsen mása
  A halandók nemében.

Ollyan, mint ő, nem vala még
A nap alatt, nem is lesz;
Illy csudát a hatalmas ég
Maga is csak egyszer tesz.
Fát, követ ő meglelkesít,
Epét, mérget megédesít,
Óh! szép oka kínomnak,
Intézője sorsomnak!

89. DAL.

Láttam őtet siránkozni,
(Barátnéját siratta)
És hallottam sohajtozni,
Keblem hajh! mint szaggatta:
Meleg hó volt ábrázatja,
Szemöldöke szivárvány;
Szeme az est csillagzatja,
Mellye pihegő márvány;
Láng volt az ő sohajtása,
Felhős hajnal mosolygása;
Gyöngyök voltak könyei,
Halvány rózsák színei.

90. DAL.

Hallottam én szép szavának
Ezüst hangját zengeni;
Philomela panaszának
Hangja nem olly isteni.

A természet figyelmes volt,
S olvadozni láttatott;
A patakvíz lassabban folyt,
A fatető hallgatott;
Megszünt minden madár dala,
Minden Zephyr fülel vala,
Megszünt minden fúvalom:
S mosolygott a fájdalom.

X. ÉNEK.

Lehetnék bár olly éles szem,
Melly, ha bájit érezem,
Irigy leplén általhatna,
S minden bájt s kínt láthatna!
Vagy lehetnék boldog lepel,
Melly kellemit fedi el,
Midőn reggel álmából kél,
És szemérme szemtől fél.

Lehetnék bár a hűs szellő,
Mellynek keblét nyitja ő;
Midőn vére hevültében
Egyedül jár kertjében!
Lehetnék bár egy olly virág,
Mellyre ott szép lába hág;
Virág, mellyet szép lába nyom,
S ugy lehetne meghalnom!

91. DAL.

A melegen és hidegen,
Bár hol folyta éltemnek,
Rideg vagyok és idegen,
Mert nincs honja szívemnek.
Barlangja van a farkasnak,
Lyukja van a rókának,
Tanyája van a szarvasnak,
Fészke van a gólyának:
Csak óh! szívem az az árva,
Kinek a melly el van zárva,
Mellyben lakni ohajtoz,
S fogva lenni sohajtoz.

92. DAL.

Ha nem látom, többé nem ér
Kegyeinek hatalma;
Ha nem hallom, ismét megtér
Szívem régi nyugalma.
Elfelejtem, azt gondolám,
A nagy világ zajában;
Tőle messze lehull a hám,
Hajh! de bezzeg nem úgy van:
A pont, mellyben gondolatom,
Érzeményem, kivánatom,
S egész létem öszvegyűl,
Ő mindenütt s egyedűl.

93. DAL.

Hozzá fogtam százszor is már,
Hogy őt majd lerajzolom,
Nyavalyám így újitom bár,
Orvosolni gondolom:
De bár miként iparkodjam,
Szót, színt s példát keresvén,
Akár hová gondolkodjam,
Elégtelen vagyok én.
Nem találok színt képének,
Nincs példája szépségének:
A gyönyörü, nagy és jó
Csak magához hasonló.

94. DAL.

Az a lelkes nem-tudom-mi,
A mi ragyog szemedben,
Az a gyönyörü valami,
A mi fénylik képedben;
Minek nevet nem adhatok,
Mert illy szót, hajh! hol veszek?
A mit alig gondolhatok,
De szívemben érezek:
A mi mindent megédesít,
A mi mindent meglelkesít,
Mint kínozza szivemet!
Mint üdvezít engemet!

95. DAL.

Mint szeretlek, mint kedvellek,
Jobban, mintsem éltemet;
Mint imádlak, mint tisztellek,
S még sem szeretsz engemet?
Szívem csak teéretted vér,
Benned érzem létemet;
Érted buzog bennem a vér,
S még sem szeretsz engemet?
Dicsőítlek, énekellek,
Áldlak, s még sem érdekellek?
Egek! melly jól keresem;
S még sem sajnálsz, óh még sem!

96. DAL.

Midőn Amor fészkelődik
Bennem, és új sebet váj,
És a lélek tépelődik,
És sír, s a szív vadul fáj;
Ha kirakom sérelmemet
Egykét versnek sorába,
S belé öntöm keservemet
Hegedűmnek húrjába:
Úgy tetszik, hogy szelídülnek,
S egy parányit megenyhűlnek
Vad fájdalmi szívemnek:
S ez szerzője versemnek.

97. DAL.

A tavasznak érkezése,
  Erdők mezők zöldsége,
A madarak éneklése,
  A természet szépsége,
Milly örömre gerjesztének,
  Őtet még nem ismervén,
Kényim, kedvim bételének,
  Nem kivántam többet én;
A hová szemem tekintett,
Mindenütt egy öröm intett:
  Láttuk egymást, én és ő —
  S eltünt a szép s jó idő!

98. DAL.

Szívek, a kik csak nem rég is
  Egymást dühhel gyülölték,
Amor hámját utóbb mégis
  Egyet-értve felölték.
Egy történet elfúhatta
  A gyülölség fáklyáját,
S ugyanaz fellobbanthatta
  A szerelem szikráját.
Miként bíztat itt egy remény,
Hogy ő sem lesz mindég kemény!
  Hogy ő is megváltozik,
  Hogy tán már is habozik.

99. DAL.

Miként örül, a mi csak él,
Minden az ő létének,
Jelét adja, bár nem beszél,
Így, vagy amúgy, kedvének
Minden állat mozdúlatja,
Minden mellynek hangzatja,
Az egész föld ábrázatja
Az örömöt mutatja:
Csak én vagyok az az árva,
A ki elől el van zárva
A természet emlője,
Örömünknek szerzője.

100. DAL.

A világból kiszakadva,
A halállal már rokon,
Lelkem testem elhervadva,
Fekszem itt a hegyfokon:
Csoportosan eregetem
Égő pipám kék füstjét,
S kétségesen szemlélgetem
A tengernek ezüstjét:
És Sapphoról emlékezem,
És a sorstól azt kérdezem:
Jó volna-e követnem?
Egy Echo azt mondja: Nem.

XI. ÉNEK.

Most költözik tőlünk a nap,
Lángban úszik domb és lap;
Bíborral van az ég festve:
Be gyönyörű az estve!
Óh én lelkem! emelkedjél,
S repülj oda, hol ő él:
Országokon, nemzeteken,
Hegyeken túl s völgyeken;

Az ég azon tája felé,
A hol e nap jön elé,
S szemérmében virradóra
El-elpirúl Aurora;
Ama szép és nagy országba,
Melly az egész világba'
Nevezetes nagy népéről,
Jeles áldott földjéről.

Repülj, repülj Hunniába,
Ama kedves hazába;
A Balaton vidékére,
A Bakonynak szélére;
Ott egy major a' vadonban —
Hah! látom már, amott van.
Tekintsük meg, mit mível ő,
Jer, óh! képzelő erő!

Gyönyörködvén az estvében,
Ott sétal most kertjében,
Könnyü, fejér öltözetben,
Mint a hold a ligetben,
Halk, s olly gyenge lépésekkel
Hogy a fű sem lapúl el,
Mellyre az ő szép lába hág —
Ott fű lenni boldogság!

A virágok, mellyek látják,
Illatjokat bocsátják,
S a mint lép ő, rá hajolnak
És néki úgy hódolnak.
Szőke fürti felbomolva,
S vállán széljel omolva,
Hogy Zephyrek lengedeznek
Pajkoskodva repdeznek.

Miként lép ő! Az istennék
Lépéseket úgy tennék.
Szép fejét most lecsüggeszti,
Szemét földre függeszti!
Melly gondolat van fejében?
Milly érzemény szívében?
Kémleljük ki szép képében,
Mi foroghat eszében:

Kebléből mély sohajtás jő?
  Egek! talán kiván ő?
Talán — merjem-e óh egek!
  Azt gondolni? — remegek —
Talán azért sohajt szíve,
  A ki néki olly híve,
Mint Petrarcha volt Laurának,
  Tengerében kínjának?

Vigasztaló érzemények!
  Óh bíztató remények!
Ezen boldog gondolatban
  (Üdvességem abban van)
Nyugodjál meg, óh én lelkem,
  Akár álom, akár nem.
Legyen ámbár hiú álom,
  Most valónál többet nyom.

101. DAL.

Gyakran lebeg elmém előtt
  Csélcsap lepke képében
E gondolat: felejtsd el őt,
  S nevesd kevélységében;
De legottan megjelenvén
  Ő temérdek bájával,
A gondolat, megrettenvén,
  Nyomorult légyhalált hal.

Minden imilly akaratot,
Okoskodó észrajzatot,
Így aláz le kelleme,
Így ver agyon érdeme.

102. DAL.

Mondd meg, miként gondoljalak,
Bámulandó szép tündér!
Hogy elmémmel megfogjalak,
Lelkem hozzád fel nem ér.
Mondd meg, miként érezzelek,
(Ha szabad azt kérdeni)
Mondd meg, minek nevezzelek,
Óh te, több mint isteni!
Ismerd igaz mivoltodat,
Ismerd meg hát nagyságodat
Az én kicsinységemben,
Tökéletlenségemben.

103. DAL.

Vizen, földön, és az égben
Minden hang elenyészett,
Néma, csendes békességben
Szendereg a természet;
Csak én, szegény! nem alhatom,
A bú tépi keblemet;
S győzhetetlen indulatom
Ostromolja lelkemet.

Óh sovárgó kivánatok!
Dühösködő indulatok!
Hát itt sincsen még határ?
Öljetek meg inkább már.

104. DAL.

Volt egy idő, hogy könnyemet
Csak az öröm folyatta;
Hogy virágzó tetememet
Csak az öröm mozgatta;
A szerelmet nem ismervén
Arany szabadságomban,
Örömcserék közt éltem én
Víg ártatlanságomban.
A szív s lélek szabadsága
Éltünk legfőbb boldogsága:
Mihelyt fogva e kettő,
Boldog óra több nem jő.

105. DAL.

Hol a szívben fészket rakott
Amor, ez a jó madár,
Törvénytelen, dölyfös úr ott,
Mint a' török, vagy tatár.
Az ész bármint ostromolja,
Onnan ki nem űzheti;
Sőt, midőn meg sem gondolja,
Országát elvesztheti.

Rettenetes fejedelem,
A ki ellen nincs védelem:
Két tavasz mult és egy nyár,
Hogy én rabja vagyok már.

106. DAL.

Megláttam őt, s kebelemben
Egy tűzforrás fakadott,
Melly az egész tetememben
Sebesen eláradott.
Nem jártam így életemben:
Minden ér megdagadott,
S mind testemben, mind lelkemben
Zenebona támadott;
Nyelvem számban kővé vála,
S mint a füvek vékony szála,
Ha hirtelen szélvész lett,
Minden tagom remegett.

107. DAL.

Úgy lebegett ő szüretkor
A tánczolók sorában,
Mint a Zephyr szürkületkor
A rét szélte hosszában.
Melly nemes volt mozdulása,
Melly felséges lépése,
Melly gömbölyű fordulása,
Millyen könnyü lejtése;

Teli keble mint pihegett,
Rózsaszája mint lihegett:
Hajh! midőn így táncola,
Mennyi szívet láncola!

108. DAL.

A szép őszi nap megszürkült,
Langyos volt a levegő;
S a társaság sétálni gyűlt,
Ott voltam én, ott volt ő.
Mint fedezte, mint féltette
Testét irígy ruhája,
Hogy a szemek (s bölcsen tette)
Ne jussanak hozzája.
Jelenléte mint szépíté,
Mint vidítá s lelkesíté
Az idő s hely kedveit,
A társaság kényeit!

109. DAL.

Tanu valék, mint érezte
A muzsika hagjait,
Mellyben Hayden kifejezte
A teremtés dolgait:
Érzeményi szép lelkének
Néhány könycsepp gyöngyében
Tündökölve reszketének
Gyönyörű két szemében.

Már az tehát lehetetlen,
Hogy egészen érzéketlen!
  Van szivében érzemény,
  Csak irántam olly kemény.

110. DAL.

Legmerészebb repültében
  Elmém fel nem érheti,
Legédesebb zengésében
  Lantom ki nem ejtheti
Azt a lelkes tekintetet,
  Mellyet löve szeméből,
Midőn engem kikergetett
  Nyugalmamnak öléből.
Ha tollam a képzelésnek,
A szerelmes mély érzésnek
  Lángszinébe márthatnám:
  Azt le még sem írhatnám.

XII. ÉNEK.

Ébren való álmadozás,
  Foglalatos kábaság,
Töredezett sohajtozás,
  Sokat mondó némaság;
Édes méreg, keserű méz,
Teremtő és gyilkoló kéz,
  Mulatságos unalom,
  És mosolygó siralom;

Meredező gondolkodás,
Élemedett gyermekség,
Eszeveszett okoskodás,
Boldogságos részegség;
Kedvet töltő szomoruság,
Kellő, tetsző nyomorúság,
Telhetetlen kivánat,
Csüggedező búbánat;

Társalkodó magánosság,
Komorkodó vígaság,
Bővelkedő hiányosság,
Ellenkező igazság;
Lelki s testi lankadozás,
Tétovázás és habozás,
Békételen csendesség,
Teljes teli üresség;

Veszedelmes hajlandóság,
Bút tápláló élelem,
Halált szerző állandóság,
Boldogító sérelem,
Ízetlenség, boszankodás,
Reménytelen vágyakodás,
Édes mérges gyötrelem,
Fegyvertelen védelem;

Epedezés, fuladozás,
   Sikeretlen áldozat,
Hűledezés, olvadozás,
   Üdvességes kárhozat:
Mind ez öszveelegyülve,
S a sok bajból egy készülve,
   Az a kínos szerelem,
   Mellyet táplál kebelem.

111. DAL.

Halj meg bennem, emlékezet!
   Csak vesztemre vagy te hív;
S téged, kit így láncon vezet,
   Átkozlak én, gyenge szív!
Átkozott légy idő és hely,
   Mellyben őt megpillantám,
Mellyben ő szép szemeivel
   E kínokat lövé rám;
Átkozott légy te, szerelem,
Kinek ennyi mérgét nyelem:
   De magadat, kegyalak;
   Dicső! téged áldalak.

112. DAL.

Itt ült, ott járt, ott nevetett,
   Itten színe változott;
Itt rám kegyes szemet vétett,
   Büszke s gőgös volt amott;

Ott játszott, itt gondolkodott,
  Amott örült és táncolt;
Ott énekelt s fohászkodott,
  Itt szomorú, s ott víg volt:
Ezek azon gondolatok,
A mellyekkel én mulatok:
  Amor adja ezeket,
  Hogy kiszíjam mérgeket.

113. DAL.

Bárki tegye itéletét:
  Elmém távol képzeli
Most itt az ő tekintetét,
  S szívem mégis szegdeli.
Óh! hát ha lángtekintetét
  Színről színre láthatnám?
Ha még édes lehelletét
  Magamba is szíhatnám?
A szív bennem elolvadna,
És a lélek kiszaladna,
  Ég föld tünnék előlem,
  Hajh! mi lenne belőlem.

114. DAL.

Mint gyógyulnék fel sebemből,
  Ha szívemet bú lakja?
Ha szüntelen foly szememből
  A keservek patakja?

Bár keserű könyeimmel
 Vérem s velőm kifolyna!
Indulatom hadd húnyna el,
 És elmém ne gondolna;
Hogy róla ne emlékezném,
Hogy bennem őt ne érezném:
 Míg bennem vér s velő lesz,
 Búmon semmi ki nem tesz.

115. DAL.

Tisztcletet, csudálatot
 Támaszt minden elmében,
Gerjedelmet s kivánatot
 Tenyészt kiki keblében;
A vas gondot tekintete
 Ízre porrá tördeli;
A bú ködét lehellete
 Szerte széljel szegdeli;
Nyomaiban szép lábának
Kedvesen virágoznának
 Libyának pusztái,
 Mint egy Tempe rózsái.

116. DAL.

Egy szép estkor az erdőben
 Búmnak én írt kereslem;
Ő közel járt a mezőben,
 Énekelt, s én meglestem:

S egész valóm őáltala
  Annyira megfosztódott,
Hogy csupán csak szem s fül vala,
  Szemmé s füllé osztódott:
Rá meredett tekintetem,
Megakadott lélekzetem,
  Kebelem feldagadott —
  S a szám tátva maradott.

117. DAL.

Hová merülsz, beteg elme?
  A szív sorsát fontolod?
Mint öldökli hű szerelme,
  Iszonyú, azt gondolod?
Valóban az! Lesz-e hát már
  Valahára békesség?
Megszünik-e már e könyár?
  Mikor lesz már csendesség?
S hát ennyi sok szenvedéssel,
Imádással, könyörgéssel
  Gőgjét meg nem víhatom?
  Szívem meg nem válthatom?

118. DAL.

Szemfényvesztő a gyöngyhava
  Alabastrom nyakának;
Édes méz szép hangu szava,
  Bibor színe ajkának;

S a két szem, melly szép képében
  Két csillagként tündöklő,
A szívnek mély fenekében
  Melly édesen öldöklő!
Csupa lélek tekintete,
Rózsaillat lehellete,
  Az arcája rózsaszín:
  Ennyi szépség mennyi kín!

119. DAL.

Ha nyelvem olly gazdag volna
  Hogy szóval kiejthetném,
A mit elmém meggondolna,
  És elénekelhetném;
Ha én őt lerajzolhatnám,
  Terhem tán megkönnyülne;
Ha kínomat elmondhatnám,
  Keblem tán megenyhülne:
De hajh! ezt is megtagadá,
Ez enyhet is elragadá
  A kemény sors éntőlem:
  Mi lesz így énbelőlem!

120. DAL.

Sírsz hát bennem, szegény lélek
  Hogy sorsod illy mostoha?
S pedig igen igen félek,
  Meg nem jobbúl az soha.

Ne sírj, ne sírj, szegény lélek!
Óh jobb, hagyd el házodat;
Másként nem lesz már, míg élek,
Próbáld másutt sorsodat.
Énbennem te más nem lehetsz,
Jobb életre szert nem tehetsz:
Eredj! hagyd el testemet:
Szabadíts meg engemet.

XIII. É N E K.

Állj meg, Amor! szemlélgessük
Kedves ellenségemnek
Kellemeit, s fejtegessük
Köteleit szívemnek.
Amorhoz én így szólottam,
Ki körültem lebelgett;
Lantomat megindítottam,
S Amor imigy enyelgett:

„Nézd! olly bő a kellemekben,
S gazdag a szép erkölcsben,
Mint a tavasz a füvekben,
És az ősz a gyümölcsben.
Bája meggyőz mindeneket,
Valósága húz, vonsz, ránt:
Így győzi meg a köveket
Érdemével a gyémánt.

Az ő magaviselete,
Mozdulása, járása,
Termetének szép kelete,
Tartása és hordása,
Lábainak lebegése,
Mellyel az észt leveri,
Teste minden helyhetése:
Mind ez több mint emberi.

Tagjainak mozgatása,
Emelése karjának,
Öltözetben választása,
Lengő fürti hajának,
Arcájának vonásai,
Szája két sor gyöngyei,
Kebelének hullámjai,
Mind ez való mennyei.

Szépek s nagyok érzeményi,
Indulati nemesek,
Szépek és jók téteményi,
Intézeti kegyesek;
Lelke csupa sympathia,
Harmonia érzése,
Szava kedves melodia,
A sphaeráknak zengése.

A vídámság komolysággal
Ölelkezik képében,
A gyengédség bátorsággal
Vegyül tüzes szemében:
Gyönyörű szem! gyönyörű kép!
Isteniség sugára!
Ennél feljebb nem megy a szép,
Ez arcában határa.

Lehellete a teremtő
Istenségnek ihlése;
Andalgása, ha sohajt ő,
Ezer Amor nemzése;
Ajakinak mosolygása
Az egeknek nyilása,
Szeme minden pillantása
Egyegy villám csapása.

Tekintete boldogságot,
Üdvességet osztogat,
S mindennemű gonoszságot,
Minden bűnt elfojtogat;
A mit a szem őrajta lát,
A mit tőle hall a fül,
Olly valamit, ollyan csudát
A képzelet bajjal szül.

Beszélésre pattantaná
  A némának nyelvét is,
És lángokba lobbantaná
  Még a vénnek keblét is;
A sorsot megengesztelné,
  Folyókat állítana,
A halált is megkérlelné,
  Hegyeket indítana.

Remekje a természetnek,
  Koronája nemének,
Bálványa mély tisztéletnek,
  Csuda minden elmének.
A teremtő dicsőségét
  Őáltala hirdeti,
S mindenható tehetségét
  Által a érezteti.

A hol ő van, Édenné vál
  A legvadabb pusztaság;
Rózsává lesz minden fűszál,
  Mellyre az ő lába hág.
E hatalmas bájseregnek
  Ki állhatna ellene?
Vitézeknek és bölcseknek
  Hódolniok kellene."

Menjünk, Amor! fejtegetvén
A kötelet, ügyemet
Nem enyhítem, s nem oldom én,
Sőt szorítom szívemet.
Mondám, és még tátva volt szám,
Amor ennek örüle:
„Így kell, úgymond, ezt akarám."
S kacajjal elrepüle.

121. DAL.

Szeretni s nem szerettetni!
Egek! melly kín s gyötrelem!
Mért kell nőked meglehetni,
Szerettetlen szerelem!
Keserűség, epe s méreg
Annak élte, ki így él,
Boldogabban él a féreg,
A faélet jobb ennél.
Kit bal sorsa így megvága,
Annak egész valósága
Megtestesült gyötrelem —
Átok az illy szerelem.

122. DAL.

A szerelem indulatját
Minden érzi s táplálja,
S tevegetvén áldozatját,
Gyönyörködve szolgálja:

A mennyeknek angyalai,
És a földnek férgei,
Erdők s mezők polgárjai,
S a tengernek népei:
Szeret minden általjában,
S a szerelem köz pontjában,
A mi csak él, öszvegyűl:
Ő nem szeret egyedűl.

123. DAL.

Melly szó, melly nyelv dicséreti
Érhetnék el felségét?
Hol a lant, melly elzengheti
Csudálatos szépségét?
Ti, Apollo kedveltjei,
Éneklői Hellának!
S ti, Minerva neveltjei,
Nagy költői Romának!
Szemetekbe mondom néktek,
S még sem sértem dicsőségtek:
Ha őt irná Músátok,
Enniusok volnátok.

124. DAL.

Óh! vajha kiszakaszthatnám
Ezt a szívet keblemből!
Vagy inkább, ha kivághatnám
Az ő képét szívemből!

Hanyatlik is türedelme
    Olly rég váró szívemnek;
Kétségbesik hiedelme
    Csüggedező lelkemnek;
S ő mennyei kedvességben,
Imádandó dicsőségben,
    Szánakodás nélkül áll
    Örömimnek sírjánál.

125. DAL.

Szépségének látásától
    Elválasztom szememet;
Méz szavának hallásától
    Elszakasztom fülemet:
Elhagyom őt, s megmenekszem,
    Okos én, azt gondolám,
Balgatag! és megcselekszem —
    S valóban ment vagyok ám!
Mint ama ponty, ki megkapta
A horgot, és leharapta,
    S lenyelte, s ellódula:
    Szépen megszabadula!

126. DAL.

Napok jönnek, napok mennek,
    De búm csak nem távozik;
És az órák elreppennek,
    De sorsom nem változik:

A volkánok kifáradnak,
De nem az én tüzeim;
Folyók, tavak kiapadnak,
De nem az én könyeim;
Erdők, mezők felvídulnak,
Csillagzatok megfordulnak,
A' szerencse forgandó:
Csak inségem állandó.

127. D A L.

Érzeményim seregében,
Szenvedelmem markában
Fekszem itt a völgy ölében,
Mint a megholt sírjában.
Nincsen ki bár kiáltását
Viszhangozná szívemnek;
Nincs, ki lankadt alélását
Gyámolítná lelkemnek:
Az, a ki feltámaszthatna,
És magamnak visszadhatna,
Hajh! az nem hall engemet:
Zúzd el, óh kín, szívemet!

128. D A L.

A' menő nap a jövőnek
Adja által kínomat,
Esztendő az esztendőnek
Adja által sorsomat;

Az újságok megavulnak,
De új mindég inségem;
Fenyők, tölgyek meghajulnak,
De nem hajlik hűségem.
Örömeim elhunyának,
Reményeim elhalának,
De él mindég gyötrelmem,
Halhatatlan szerelmem.

129. DAL.

Nem birja illy sanyarú lét
Terhét tovább ez a váll;
Elhervasztó leheletét
Reám fuvá a halál;
A lélek és test ereit
A keservek megvevék;
Az életnek gyökereit
A bú férgi elevék.
Idegimben, inaimban,
Ereimben, csontjaimban
Egyenként hal az élet:
Annyi remény mivé lett!

130. DAL.

Amor fejem mint megcsalá!
Hol agyamnak veleje?
Mélyen estem magam alá:
Hol lelkemnek ereje?

Sem a szívem, sem az eszem,
Sem lelkem nem enyém már;
S akármiként cselekeszem,
Meg nem tér a vallott kár.
Aphrodita lator fatyja
A teremtést úgy forgatja,
Mint a lapdát kezében
A gyermek, víg kedvében.

XIV. ÉNEK.

A halvány ég csillagai
Szomorúan pislognak;
A szelek bús fuvalmai
Fohászkodva susognak;
Én itt fekszem, és dohányzom
A kedvetlen homályban,
És mindennel őt arányzom,
A mi bennem s velem van.

Keblem habja hozzá tódúl,
Tekintetem rajta függ;
Szívem vére hozzá lódúl,
Egész lelkem rajta csügg;
Képzeletim, gondolatim
Körülötte forognak;
Gerjedelmim, kivánatim
Őhozzá sóvárognak.

Minden ideg hozzá vonúl,
És feléje gerjedez,
A két karom feléje nyúl
S őt ölelni terjedez;
Létem minden érzeménye
Őhozzája vágyódik,
Egész valóm szövevénye
Őbeléje fonódik.

131. DAL.

Nem csak teste delisége,
Vagy bősége mellyének,
Nem csak szava édessége,
Nem csak tüze szemének,
S nem virági arcájának
Vevék így meg szívemet,
Nem csak ezek ragadának
Magamtól el engemet:
Lelkében a' titkos erő,
Mellyel annyi csudát tesz ő;
Lelke tud így bájolni,
Szívet és észt rabolni.

132. DAL.

A mit tesz ő, szép, nagy s dicső,
Nagyszívűség s kegyesség;
Szép, jó s édes, a mit mond ő,
Mély értelem s bölcseség:

De bár mennyi ez magában,
Még nem minden érdeme,
A tulajdon gráciában
Van isteni kelleme:
A báj, mellyel teszi s mondja,
Ennek a szív olly bolondja;
Módja olly megigéző,
Módjában olly phoenix ő.

133. DAL.

A szerelem birodalmát
Szívem öszvefutkozta,
És elvesztett nyúgodalmát
Szorgalommal nyomozta:
Imígy kémlelt nyugvóhelyet,
Hogy mindent víz takara,
A végtelen özön felett
Noe szelid madara.
Haszontalan jára kele,
Mert nyugalmat még sem lele:
A galamb a bárkába,
S ez visszatért — kínjába.

134. DAL.

Szívem kínja kedves nékem,
Szeretem én kínomat;
Ez teszi csak üdvességem,
S minden boldogságomat.

Nevetsz, látom, hidegebb vér,
  És gúnyolod eszemet?
Mert jegedhez a tüz nem fér,
  Melly égeti keblemet.
S mégis igaz: őt szeretvén,
Kínomat is kedvelem én:
  Mert a kínom hiszen ő,
  Az imádott öldöklő.

135. DAL.

A szerelem sétálni vitt
  A hold ezüst fényében,
S eltikkadva ülök most itt
  Egy bokornak tövében.
Ezerféle gondolatok
  Hasogatják fejemet;
Ezerféle kivánatok
  Feszegetik mellyemet.
Ragadj el, oh phantasia!
Te az égnek tündér fia,
  S teremts oda engemet,
  A hol hagytam szívemet.

136. DAL.

Az én lelkem mélyen vagyon
  A búban eltemetve;
A szerelem verte agyon,
  Ki vagyok én fizetve!

Semmi sincs a teremtésben,
A mi nékem tetszenék,
A miben, ha bár kevésben,
Egy kis kedvem tellenék.
A természet (hajdanában
Olly szép nékem) mostanában
Semmi kellővel nem bir:
Egy éktelen, puszta sír.

137. DAL.

Mint a sas, úgy fellengezett
Lelkem, őt nem ismérvén;
Dicsőségre igyekezett,
Szép jövendőt láttam én!
Amor ezt nem szenvedhette,
És lelövé nyilával,
A szárnyait elmetszette,
S megkötözte láncával.
A villámok országában,
Nagy lelkeknek fénynyomában
Lelkem most már nem mehet,
Nyomja lánca, nem lehet.

138. DAL.

Váltig immár megviselték
A vad kínok lelkemet,
És egészen megérlelték
A halálra éltemet.

Meghalni kész volnék is én,
(Okom volna rá elég)
De egy remény kecsegtetvén,
Meghalni nem tudok még.
S ez fő pontja az inségnek,
Az emberi szegénységnek:
Az életet sokallni,
És nem tudni meghalni.

139. DAL.

Ennyi tüzes gerjedelem
És lángoló érzemény,
Illy állandó, hív szerelem,
És ő mégis olly kemény!
Annál, kit így bálványozok,
Kedvet még sem lelhetni?
Attól, kinek így áldozok,
Kainként megvettetni?
Így imádni, és szeretni,
S kegyelmet még sem nyerhetni:
Mint fesziti szívemet!
Mint öldökli lelkemet!

140. DAL.

A legvígabb múlatságban,
Hol az öröm bút enyészt;
A legnyájasb vígaságban
Lelkem nem vesz semmi részt:

Egy szegletbe homorodva
Szívem sebét vájkálom,
S szorúlt mellyből fohászkodva
Kínaimat táplálom.
Keservimnek tengeréből,
Inségemnek örvényéből.
Akármiként cselekszem,
Soha ki nem menekszem.

XV. ÉNEK.

Falak, mellyek közt lakozik,
És élete folydogál;
Karszék, mellyen ül s dolgozik,
Olvas, köt, tűz, s irdogál;
Kendő, mellyet kebelének
Hullámai ringatnak,
Mellyet isteni szivének
Verései mozgatnak;

Keztyűk, mellyek bújtatjátok
Szép kezeit, karjait;
Cipők, mellyek markoljátok
Elevenke lábait;
Zsámoly, mellyet tagjainak
Édes terhe nyomogat;
Pohár, mellyet ajkainak
Szűz rózsája szivogat;

Levegő, melly környékezed,
Mellyet beszí magába;
Szellő te, melly őt legyezed,
S béhatsz fedett titkába;
Kert, mellyben ő gondolatit
Ide s tova futtatja,
S gerjedelmit, kivánatit
Titkosan meghallgatja;

Hárfa, mellyel zengedezi
A lantosok énekét,
S ostromolja, és béveszi
A szív minden rejtekét;
Rózsa, mellyet öntözének
S letépének kezei,
Mellyet most szép kebelének
Hervasztanak hevei;

Minden, a min tekintete,
Minden, a min kedve függ;
A mit ér s ihl lehellete,
Minden, a min lelke csügg:
Mint irígylem szerencsétek,
Hogy őt érinthetitek!
Hát ha még azt éreznétek? —
De jobb, hogy nem érzitek.

141. DAL.

Emberfajzat! akárki légy,
Ki olvasod versemet,
Belőlem te csúfot ne tégy,
Ha nem értesz engemet:
Ez örvényes érzéseket,
E tévelygő álmokat,
Ezen hiú reményeket,
Ne kacagd e dolgokat.
Ha voltál már Amor rabja,
Tudod mi a szívnek habja;
Ha nem voltál, hát még lészsz.
Ha kacagsz, óh! balúl tészsz.

142. DAL.

A kelő nap tovább nyújtott
Inségemnek követje;
Az eső nap földhez sújtott
Reményemnek képzetje.
Fájdalmimnak béhegedtek
Szívenyhítő könyei;
Panaszimnak elrekedtek
Bút oszlató versei:
Csak meredő tekintetem,
És szorongó lélekzetem,
S homlokom nagy cseppjei,
Inségemnek jelei.

143. DAL.

Midőn Amor hozzám jőve —
   Betekintett keblembe,
És nyilával belém löve,
   S gyönyörködött sebembe',
S rabját immár, elszakasztott
   Engem ennen magamtól,
S mind örökre elválasztott
   Boldog nyugodalmamtól;
Szóval: Amor volt egészen,
Úgy tett, a mint mindég tészen;
   Csak szárnyait veté el,
   S ülve harcol véremmel.

144. DAL.

A szerelem hatalmával
   Imígy oda űzetni,
S gőgje hegyes fúlánkjával
   Imígy visszadőfetni;
Égő szívem lángjaival
   Imigy hozzá kapatni,
S szíve büszke dagályival
   Imígy visszacsapatni:
Így hányódni és vetődni,
Szaggatódni, feszítődni —
   Hol egy isten állatja,
   Ki mind ezt megbirhatja?

145. DAL.

Hogy csak kínja s aggodalma
Boldogtalan szívemnek,
S csak insége, és siralma
Foglalatja versemnek;
Hogy csak panasz, fohászkodás
Minden hangja lantomnak,
S kétségbesés, tébolyodás
Minden sora dalomnak:
Biz ez, Amor! nem neveli
Dicsőséged, nem emeli,
Sőt alázza nevedet,
Gyaláz, gonosz, tégedet.

146. DAL.

Hegyen, völgyön ácsorogtam,
A nyugalmat kémleltem,
Fel és alá támolyogtam,
De sohol fel nem leltem.
Balgatag! a békességet
Magam kivül nyomozom,
Holott én az ellenséget
Kebelemben hordozom.
Ez az örvény feneketlen;
Nincs mód benne, lehetetlen,
Bátor miként tünődjem,
Hogy ebből kivergődjem.

147. DAL.

Óh te! óh te! így ordítok
Sokszor, midőn keblemet
Ámor víja, s vadúl a sok
Fene túrja szívemet:
Hogy az echók felrettennek,
És utánam jajdúlnak;
S a madarak elreppennek,
S a kövek megindúlnak;
S én szorúló lélekzettel,
S égő, szomjú tekintettel
Terjesztem ki karomat,
S igy ölelem — kínomat.

148. DAL.

Szüntesd, óh sors, haragodat,
Szünj meg immár vagdalni!
Vagy fordítsd el ostorodat,
Vagy engedj már meghalni.
Ha ez volt feltett szándékod,
Imilly bánás szívemmel;
Nem köszönöm ajándékod,
Mellyet adál éltemmel.
Mért lettem hát? és mi végre?
Egyedül csak ez inségre?
Mondd meg, óh! mit vétettem,
Fene sors, hogy születtem?

149. DAL.

A szegénység és gazdagság
Voltak Amor szülői,
A félelem és az aggság
Voltak az ő emlői:
Mert mindég kér, és mindég ád:
Óh be szegény! be gazdag!
Fél s reszket, mint egy vékony nád
A szélvészben, s mindég agg.
Ezerképen érezhető,
Csakhogy ki nem fejezhető
Csuda mineműsége,
Boldogsága s insége.

150. DAL.

Testének egy mozdulása,
Karjának egy esése,
Arcának egy pirulása,
Lábának egy vetése,
Szájának egy mosolygása,
Szemének egy villáma,
Mellyének egy sohajtása,
Keblének egy hulláma —
Úgy fogja meg a szíveket,
Mint a fecske a legyeket:
Fegyver, mellytől oda vész
Bármelly erős magas ész.

XVI. ÉNEK.

„Bünhödtél föld, légyen elég!
Megsajnáltam siralmad;
Derüljön fel a borúlt ég,
Térjen vissza nyugalmad!“
Mondá a nagy atya, s meglett:
A vérontás megszünék;
Az egész föld megbékélett,
Mars a földről eltünék.

Mind a két fél megoldotta
Foglyainak láncait,
És szabadon bocsátotta
Honjaikba foglyait.
Mentünk tehát, szabadok már,
S egy gályára felültünk;
Maradozott a franc határ,
Jó szelünk volt, repültünk.

De hogy a nap már bucsúzott
A láthatár szélében,
S gályánk még magasan úszott
A tengernek tükrében,
Terhes felhő tornyosodott
A végtelen tengerre,
Az idő elkomorodott,
Barnúlt a víz, s egyszerre

Az ég sarki megdördültek,
   A villámok csattogtak,
A havasok megrendültek,
   A kősziklák ropogtak;
A levegő madarai
   A part felé tűntenek,
S a tengernek lakosai
   A fenékre ültenek.

Mindeddig csak a villámok
   Viaskodtak, morgottak;
Estve lett, és a hullámok
   Még békében nyugodtak.
Mindeneket ijedelem
   És rémülés töltött el;
De nem volt még veszedelem:
   A szélvész még nem kelt fel.

Most egyszerre (irtózással
   Emlékezem még erre)
A szelek nagy ordítással
   Zúdultak a tengerre;
S magok előtt a habokat
   Dühösködve seperték,
S felforralván tajtékjokat
   A felhőkkel keverték.

Hah! s most miként tusakodnak
Egymással, mint villongnak!
Nagy hegyekké halmosodnak,
S a part felé tolyongnak.
Az orkának le-lecsapnak
Egyegy örvény mélyére,
Meg magasra fel-felkapnak
Egyegy hullám hegyére:

Vitorláink szakadoznak,
Árbocaink recsegnek,
Hogy fejeink borzadoznak,
És szíveink rettegnek.
Itt egy örvény elnyeléssel
Fenyeget most bennünket;
Ott egy hullám temetéssel
Ijesztgeti létünket.

Halál van már minden felől,
Kerülhetetlen halál;
Jobbról, balról, hátúl, elől
Most, véljük, most, most talál
A természet haragjába
Rendiből kibomlani,
És hajdani zavarjába
Vissza látszik omlani.

„Így van tehát elvégezve,
Óh sors! birószékedben?
Illyen vég van kijegyezve
Számomra nagy könyvedben?
A tengerre hát azért vitt
A történet engemet,
Hogy habjai oltsák el itt
Mérges dühös tüzemet?

Azt, a mit Mars elmulatott,
A mit Amor csak halaszt,
S az idő meg nem adhatott,
Neptun adja hát meg azt?
A kínok markából kivesz,
Meggyógyítja sebemet;
A nyugalom ölébe tesz —
Neptun vált meg engemet.

S hát illy pálya rendeltetett
A nap alatt létemnek?
Hát egy morzsát sem vethetett
Amor éhes szívemnek?
Nem volt méltó, valójában,
Nem volt méltó születnem;
És igen jól, és bölcsen van,
Innen ismét mehetnem.

Innen, a hol hű szerelmem
Sohol meg nem szállhatott;
Hol sohajtás volt élelmem,
Hol csak a köny itatott;
Innen, a hol érzeményim
Eledelt nem lelhettek;
Innen, a hol szép reményim
Soha meg nem érhettek;

Hol sem másnak szerencséjét,
Sem magamét nem tettem;
Hol a dolgok vak cseréjét
Csak bal félről érzettem;
Hol semmi nem viszontagolt,
Meg nem fogott engemet;
Hol csak méreg táplálta volt
Esengő bús szívemet;

Oda, hol a kívánatok
Keblemet nem zaklatják;
Hol a szilaj indulatok
Szívemet nem szaggatják;
Hol a lelket nem csábítják
Csalárd, hiú remények,
S nem kötözik, nem szorítják
Semmi kemény törvények;

Menni — ám de nála nélkül?
Hajh! itt a nagy bökkenő!
Minden erőm itt oda dűl:
Menni, midőn itt még ő!
Nem látnom őt, nem hallanom,
Szerethetnem sem talán?
Így tán jobb még vonaglanom
Éltem kínos fonalán.

Vagy bár most itt volna velem
Ő is a habok között,
Mint akkor, hogy a szerelem
Láncával megkötözött:
Midőn véle Badacsonynak
Szüreteltem hegyében,
S egy estvén a Balátonnak
Hajókáztam vizében!

Megragadnám karjaimmal,
És szívemhez szorítnám,
És lángoló csókjaimmal
Őtet végig borítnám;
S kétségbesve bele vetném —
Mint borzasztja hajamat! —
S a tengerben eltemetném
Együtt véle magamat.

Hogy, ha már meg nem lehető,
Hogy én éljek őbenne,
Ha már enyém nem lehet ő —
Senki másé se lenne;
Ha boldoggá engem nem tesz,
Mást se üdvezíthessen;
Ha szerelmet tőlem nem vesz,
Azt mástól se vehessen."

Ezek voltak gondolatim
A hánykódó gályában;
Felzudúlván indulatim
Vérző szívem habjában.
Haldokolván hiedelmem
A fergeteg vészében,
Majd elbőszült bús szerelmem
Vesztét érző dühében.

Végtére lecsendesedtek
A harcoló hatalmak,
Lassanként elszenderedtek
Az ordító fuvalmak;
Lassanként lecsillapodtak
A háborgó hullámok,
És lassanként eloszlottak
A csattogó villámok.

A félelem elenyészett:
    S égen, vízen és földön
Új élet s öröm tenyészett,
    S csendesség, és béke lön.
S én, hogy tovább folytassam még
    Háborúmat, ím élek! —
Harcoljunk hát, ha nem elég!
    Kínlódjatok szív s lélek!

151. DAL.

Gyenge szer az ember szíve,
    S mégis mennyi gondot ád!
Te, kit ez már vízre vive,
    Úgy-e, meg sem gondolád?
S mégis legszebb öröminknek
    A szívben van forrása,
S legnemesebb tetteinknek
    Abból ered folyása.
Nincs elme, melly megmérhetné,
S egészen kimeríthetné
    Az emberszív fenekét,
    Ezer titkos rejtekét.

152. DAL.

Mars zászlói eltüntenek,
    Fegyverei nyugszanak,
Véres harci megszüntenek,
    S rabláncai hullanak;

Örvendeznek a nemzetek,
Kezet fog az ellenség;
Csak én — én! nem örülhetek,
Mert, hajh! én rab vagyok még.
Noha Mars megszabadított,
Amor rajtam nem tágított;
Ennek hordom láncát még,
Véle nincs még békesség.

153. DAL.

Hogy először láttam én őt,
Az elfelejthetetlent,
Őt, a napként istenkedőt,
A megnevezhetetlent:
Mint lövellett szívem felé
A vér minden eremből,
Szemem, fülem mohón nyelé,
Nem mozdulék helyemből.
Mint vonaglott minden ideg,
Majd kilelt a forró hideg;
Szívem miként remegett!
Lelkem miként rebegett!

154. DAL.

Mint táncolt ő, a Gratia,
Millyen könnyen lebegett!
Miként örült Venus fia,
A Stoa mint rettegett.

Minden szemek táncolának,
 Valamikor ő táncolt;
Meredének, bámulának,
 Ha leült, és nyugott volt.
Milly tánc volt ez, olly hajlékony,
És olly lelkes; de kártékony!
 Mert im! ennek látása
 Volt eszemnek bomlása.

155. D A L.

Zúg a zápor, ordit a szél,
 Csikorog a rengeteg;
Dörög az ég, fél a mi él,
 Iszonyú a fergeteg!
Viaskodik ég, föld, víz, tűz,
 Dühödik a természet,
Egy mennykő más mennykövet űz,
 Így lesz a vég egyészet!
A nyomorék ím! itt vagyon,
Szánd meg, villám, vesd, zúzd agyon,
 Égesd porrá csontjait:
 Szánd meg, s végezd kínjait.

156. D A L.

A szerelem s fájdalmaim
 A szabadba űzének;
Andalogtam, és lábaim
 A tündérhez vivének

Ő egy hüves zöld ernyőben,
Egész dicsőségében,
Feküvék ott a szellőben,
Egy szép álom ölében:
Arcadia ligetében
Imígy fekütt kellemében
Psyche, hogy megszerette
Amor őt, s eljegyzette.

157. DAL.

Egy délután (lestem én őt)
A folyosón dolgozott;
S két hó galamb a szűz előtt
Édesen csókolkozott:
S karja, s feje oda csüggve,
Vélvén, maga van csak ott,
S szeme a hív páron függve,
Ő egy nagyot sohajtott.
Nemzetemnek Apollói,
Képirói, faragói!
Lantot, vésőt, ecsetet,
Éltetni ez esetet!

158. DAL.

Látnom őtet, és szeretnem,
Az ész bármit tanácsolt,
S nála nélkül nem lehetnem,
Egy pillantat míve volt;

És azolta kebelemben
  Csak őmaga lakozik,
És minden csepp vér eremben
  Csak őneki áldozik:
Őt tárgyazza s őt találja,
Őt tiszteli s őt szolgálja
  Lelkem minden érzése.
  Szívem minden ütése.

159. DAL.

Mindenfélét megpróbáltam:
  Kártyáztam és kockáztam;
Olvasgattam, irdogáltam,
  Vadásztam és halásztam;
Gazdálkodtam, kertészkedtem,
  Vándorlottam, cirkáltam,
Túnyálkodtam, bölcselkedtem,
  A harcmezőn szolgáltam,
Hogy lángomat elnyomhatnám,
S gyötrelmimet elaltatnám:
  Hajh! de szelet kergeték,
  S csak mélyebbre sülyedék.

160. DAL.

A nap alatt illy szerelem,
  Mint az enyém, nem lángolt;
Illy temérdek gerjedelem
  Egy kebelben még nem volt.

Szerelmei Petrarchának,
Abeilardnak s Didónak,
Szerelmei Júliának,
Saint-Preuxnek és Sapphónak,
Mély szerelmek, nagy sérelmek,
Szilaj kínok, vad gyötrelmek:
De mind ez az enyémhez
Hasonlítva — semmi lesz.

XVII. ÉNEK.

Mint a kőszál, hajthatatlan,
Érzéketlen, szívetlen;
Mint a halál irgalmatlan,
És mint a sors kegyetlen;
És gőgösebb Dianánál,
És szilajabb Bellonánál,
Minervánál ridegebb,
És a jégnél hidegebb.

Makacs, és megtörhetetlen,
Mint érc lelke Catónak;
A kínokban telhetetlen,
Mint vad szíve Nerónak;
A természet megvetője,
A léleknek emésztője,
A szív rabló kányája,
Mint Petrarcha Laurája.

Könyeim őt környűlfolyván,
  De ő meg nem lágyulva,
S panaszim őt ostromolván,
  De ő meg nem indúlva:
Eképen áll ő gőgjében,
Siralmimnak tengerében,
  És kettőnket így tipor,
  Engem s téged, Cypripor.

161. DAL.

Minden szépben szépségének
  Nyomozom vonásait,
Minden képben az övének
  Keresgélem bájait;
Ám de azt a kedvességet,
  Azt a lelket, életet,
Azt a tökéletességet,
  És gyönyörű keletet,
Hol lelhetném e világban
Egy halandó valóságban?
  Ez angyali kegyeknek,
  Hol van mások ezeknek?

162. DAL.

Szabad voltam, fürge, s olly gyors,
  Mint a szél a hegyeken;
Virágoztam — elmúlt jobb sors!
  Túl vagyok most ezeken.

Amor az, a ki konkolyt vet
Életünknek földjébe,
A ki loppal ürmöt ültet
Öröminknek kertjébe.
Úgy, a mint volt, minekelőtt
Először megláttam én őt,
Soha nem is lehet már,
Sőt naponként több a kár.

163. DAL.

Óh! nyomorúlt buta nyelv te,
Már mennyit nem dallottál?
Szavad még sem érdeklette
Azt, a kihez szólottál.
Porba veled! tehetetlen,
Hibás hangú, amolly lant,
Mint a harang, melly kegyetlen
Ütésektől megriant.
Sem elmémnek becsületet,
Sem szívemnek szeretetet
Eleget nem adátok:
Szálljon átkom reátok!

164. DAL.

Beteg, sebes, törött, romlott
Természetem ereje,
És kiaszott és megbomlott
Csontom s agyam veleje;

S nem gyógyulok, sőt szívembe
Újdon új tőrt s nyilat vet,
S új mérget önt kebelembe
Minden időpercenet.
Lehelletem sohajtozás,
Tekintetem siránkozás,
Panasz hangja mellyemnek,
Jaj verése szívemnek.

165. DAL.

Te, ki alig világítasz
Búmnak komor éjében,
S engemet nem gyámolítasz
Szívem nehéz ügyében,
Szikra ész setét agyamban,
Mért nem húnysz el egészen?
Könnyebbség lesz tán sorsomban,
Húnyj el! húnyj el, jobb lészen.
Boldogok csak addig vagyunk,
Míg éretlen még az agyunk;
Vagy mikor ez meghűlt már:
Ínségünkben ez határ.

126. DAL.

Egy csillag sincs az egekben,
Komor az éj, s a szél fú;
S engem e vad rengetegben
Ide s tova hajt a bú:

Dühösködő indulatok
Viaskodnak keblemben;
Rettenetes gondolatok
Villámlanak fejemben.
Csak a baglyok huhogása,
És a hollók károgása
Elegyedik jajomba:
A sors így visz síromba.

167. DAL.

A világon setét éj van,
A millyen bús szívemben;
S én itt ülök magánosan,
Fejem a két kezemben:
S óh! melly teli van kebelem!
Amor ferdik véremben;
S a temérdek gerjedelem
Mint forr s habzik szívemben!
A féltésnek indúlatja
Mellyemet, hajh! mint szaggatja!
Mint fúrdalja szívemet,
S rettegteti lelkemet.

168. DAL.

Mint a füge álttétetvén
Egy sivatag országba,
Haszon nélkül úgy állok én
Ez eleven világba';

Csak árnyékkép vagyok én itt,
  Semmit meg nem foghatok;
S ha megkapok is valamit,
  Semmit meg nem tarthatok.
A mi van, mind nem értem van:
Így élek én, csak álomban,
  Lelkemtől elválasztva,
  Magamból kiszakasztva.

169. DAL.

Nem vádollak én tégedet,
  Hogy eként bánsz énvelem,
Jól ismérem én szívedet,
  Jóság az és kegyelem:
Sajnálod te szerelmemet,
  Melly engemet így sorvaszt,
És becsülöd hívségemet,
Reménylem és hiszem azt;
Szeretnél te, ha lehetne,
Ha szívedtől kitelhetne;
  Bizonyosnak gondolom:
  Csak sorsomat vádolom.

170. DAL.

Tovább immár lehetetlen
  Hogy viseljem sérelmem;
Illyen élet tűrhetetlen,
  Kétségbesik szerelmem.

A távollét nem oltalom,
Nyúgalmam itt sem lelem;
Sőt még vadabb a fájdalom,
Melly itt dúlja kebelem.
Mit tegyek, óh! mit ne tegyek?
Fel van téve. Oda megyek:
Látnom kell őt akárhogy:
Életem ott szebben fogy.

XVIII. ÉNEK.

Egy hasonló valósággal,
Kiben szív és lélek van,
Ki szerelmet s hívséget vall,
Élni Hymen láncában:
Egymás egész birásában,
A természet szép karjában,
Élni vele és benne, —
Be gyönyörű jó lenne!

Minden vagyont és értéket
Egymással megosztani;
Minden erőt s gyengeséget
Egymással felváltani:
Jónak, rosznak cseréjében,
A szerelem kebelében
Élni vele és benne,
Be gyönyörű jó lenne!

Az egyiknek szerencséje
A másiknak nyugalma ;
Egyik szívnek a bibéje
Másiknak is fájdalma:
Hogy a kettő csak egy lenne,
S mindent csak egy okból tenne:
Imígy élni egymásban,
A boldogság ebben van.

A kettőnek érzeményi
Mind rokonok volnának;
Kívánati és reményi
Egy tárgy körül járnának:
S így szív szívben elmerülve,
Test és lélek egyesülve:
Imígy élni egymásban,
A boldogság ebben van.

171. DAL.

Ki voltam én, hajh! ez előtt?
Olly víg, nyájas és vidám!
Előbb hogysem megláttam őt,
S rám vetődött ez a hám:
S ki vagyok most? Egészen más,
Amort s őt megismervén;
Létem csak egy nagy sohajtás,
Magamból kifogytam én.

Csak midőn már végét érjük,
Akkor s előbb ne dicsérjük
   Örömünket, kedvünket,
   Szerencsénket, éltünket.

172. DAL.

Téged látlak az egeknek
   Magas, tiszta kékjében;
Téged látlak a vizeknek
   Folydogáló tükrében;
Nappal a nap aranyának
   Ragyogó lángfényében;
Éjjel a hold világának
   Reszkető ezüstjében.
Minden időpercenetben,
Mindennemű szegeletben,
   Üldözőm vagy szünetlen:
   Hagyj békét, oh kegyetlen!

173. DAL.

Elérem majd nyugalmamat,
   Lovam kivisz bajamból:
Így bíztattam én magamat
   Eszét vesztett agyamból:
S hegyekre fel, völgyekbe le
   Hanyatt homlok nyargaltam;
Fakóm vérzik, habzik bele,
   Szegény! mert megsarkaltam.

Kedves fakóm, szép paripám,
Jó állat, ne haragudj rám!
  A sors ezt már így mérte:
  Te értem, én őérte.

174. DAL.

Ember! hát még dicsekedhetsz,
  Hogy szívvel és észszel birsz?
Hogy érezhetsz s elmélkedhetsz:
  Balgatag, óh! jobb ha sírsz!
Épen e két dicsőséged
  Káros részed, óh ember!
Mert mindenik ellenséged —
  Téged a szív s az ész ver.
Óh! hogy e két szép forrásból
Életünkbe annyi rosz foly!
  Átkozott szív! kivált te
  Vagy inségünk kezdete.

175. DAL.

„Ha engemet, olly rég hívét,
  A gőgös elfelejtvén,
Másnak adta meggyúlt szívét,
  Minthogy távol vagyok én?
Mint a nadály, úgy szivódik
  E gondolat lelkembe;
Mint a féreg, úgy rágódik
  E félelem szívembe.

Remény! remény! jőj le hozzám!
Kétségbesés vicsorog rám,
Valamerre fordulok:
Sok ez, óh ég! igen sok.

176. DAL.

Szelíd Musák! jól tudom én,
Hogy tisztel ő titeket;
Hogy, Ninával levelezvén,
Írt is ő már verseket.
Jól tudom én, hogy kedveli
A poeták lantjait:
Vajjon hát mért nem szíveli
Az én lantom hangjait?
Eratóm te! silány lehetsz,
Hogy kedvére szert nem tehetsz;
S ha már úgy sem érdekled,
Némúlj el, mit énekled?

177. DAL.

Olvastam én a verseket,
Mellyeket írt e hun szűz;
Sappho írt csak illyeneket,
Kiből Hella csudát űz:
Szép, jó, nagy, és kevésben sok
Minden, a mit versbe fűz;
Gondolati dicső sasok,
Érzeménye tiszta tűz.

Ti, Minerva tanítványi,
Nemetek fő ragyogványi!
Kik irtok, vagy irátok,
Lantja homályt hoz rätok.

178. DAL.

Mint hül s fül a vér erembcn,
Mint szorongok s feszülök;
Mint borzadok tetememben,
Mint kábulok, szédülök! —
Mert naponként közelebb hoz
A sors az ő honjához,
Kínjaimnak forrásához,
Nyugalmamnak sírjához.
Napról napra közelgetek
A vad szívhez, kit szeretek;
S ha ez még a régi lesz,
Úgy — életem végihez.

179. DAL.

Akkor, midőn felzavarta
Keblemben a nyugalmat,
S bájaival kicsavarta
Eszemtől a hatalmat;
S nyájaskodó örömimet
A porba leteperte,
S fellengő szép reményimet
Tekintete leverte;

Hogy elvette mindenemet,
És rabjává tett engemet,
Harmadik ősz most lészen:
Ölt volna meg egészen!

180. DAL.

Végtére hát elértelek,
Édes hazám! tégedet?
Végtére megnyerhettelek?
Itt csókolom földedet.
Óh Hunnia! sínlettelek,
Kedves honom, tégedet!
Te, kit mindég sziveltelek,
Nyisd meg anyaöledet! —
Hogy elmentem, poklom valál:
Jobb élet-e, avagy halál,
A mire most érkezem?
Óh hazám! azt kérdezem.

XIX. ÉNEK.

Kellemek, a millyeneket
Csak egyszer ád a bölcs ég;
(Mert mindeddig illyeneket
Senkinek sem adott még,)
És a mellyek szerzésével,
Míg e pompás egészet
Létre hozta, sok kincsével
Szegény lett a természet;

Kellemek, a millyeneket
Csak látunk és érezünk,
S imádunk, mint isteneket,
Óh! de meg nem nevezünk;
Mert sem Flora országában
Színeik, vagy képeik,
Sem bármelly nyelv birtokában
Nem lelődnek neveik.

Test, a millyen nem iródott,
Sem soha nem festődött,
A millyen nem faragódott,
Soha nem is képződött:
Olly gyengéded, s mégis velős,
Olly gömbölyű, s olly teli,
Olly könnyűded, s mégis erős,
Olly hajlékony és deli.

Mellynek csuda szövevénye
Líliomhó s rózsaláng,
Mellyből Amor boldog kénye
Szemérmesen mosolyg ránk;
Mellynek minden mozdulása,
Fordulása, helyzése,
Új csudának támadása,
S új kellemek nemzése.

Szemek, mellyek ragyogása
A napfényt megelőzi,
Mellyek édes hunyorgása
A szíveket meggyőzi;
Mellyek száz kényt élesztenek,
És a vért felforralják,
Halálos nyílt lövellenek,
És az észt megfagylalják.

Tekintet, melly meghasítná
A követ is élével,
És az éjt megvilágítná,
S felderítné tüzével;
Tekintet, melly meggyógyítná
A halálos beteget,
S melegével meglágyítná
A mereven hideget.

Arc, a mellynek rózsáiban
A szemérem mosolyog;
Mellynek minden vonásiban
Amor szívet les, és fog.
Ajak, azon megtestesült
Szerelemcsók formája,
Mellyet Amor ajkára szült
Psyche bíborláng szája.

Haj, a mellynek szőke selyme
Ezer gyűrűt formáló,
S azésznek olly veszedelme,
Mint a halnak a háló.
Kezek, kiknek tudományok
Olly sokféle s ollyan szép,
S remek minden csinálmányok,
Legyen az hang, vagy írt kép.

Kebel, mellyen az életnek
Legédesb reményei
Mosolyogva integetnek,
Hogy ott telnek kedvei;
A hol minden indulatok
Kényeket kiélhetnék,
Minden gondok és bánatok
A Lethét fellelhetnék.

Kebel, mellynek látásában
Minden csepp vér felfordúl,
És szerelmes olvadtában
A szív majdnem elcsordúl;
Mellynek fénylő gyöngyhavában
Amor magát rengeti;
(Boldog szív, melly két halmában
Kedve sírját lelheti!)

Szemöldökök, a két szemnek
Diadalmi boltjai;
Lábak (ezen szép tetemnek
Lebegő gyors szárnyai),
Kiknek minden lépésével
Szép, jó és nagy tételik;
A tavasznak levegtével
A virág így születik.

Szív, a mellyben a szerelem,
Barátság és szűzeség,
Az alázat s tűredelem,
S az angyali kegyesség,
S minden erkölcs bámulandó
Egyességben lakozik;
Szív, melly erős, és állandó,
Soha meg nem változik.

Elme, melly mint a napsugár
Elhat minden mélységbe,
S magasan és sebesen jár,
S nem jut soha kétségbe;
Elme, melly az igazsághoz
Szint olly bátran repül fel,
Mint a sas a napvilághoz,
És soha sem csügged el.

Lélek, millyen nem vala még
Egy halandó hüvelyben;
Óh dicsőség! oh istenség!
E mulandó lepelben!
Lélek, kinek bár hatalmát
Eszemmel fel nem érem,
De rajtam nyert diadalmát
Érzi minden csepp vérem.

Lélek, te ki a szíveket
Folyó lánggá olvasztod,
S a testektől a lelkeket
Bájoddal elválasztod;
Kinek minden indulatja —
De ki meri festeni,
Vagy melly elme gondolhatja
Azt, a mi olly isteni?

Lélek, a ki Croesust tenne
A nyomorúlt Irusból,
Ki által tán Caesar lenne
Catóból, és Brutusból;
A ki könnyen hihetőkké
Teszi Plato álmait,
S Amornak elvehetőkké
Csélcsap lepke szárnyait;

Ki egészen kimeríti
 Az érzemény forrását,
És magával békeríti
 Reményeink járását;
S a szívnek megtapogatja
 Leggyengédebb húrjait,
S bájával kicsalogatja
 Legtitkosabb hangjait;

Ki beszíja életünket,
 És a szívet elnyeli,
S megragadván a lelkünket,
 Az égbe felemeli;
A ki saját erejében
 Elég maga magának,
S még sem kevély érzésében
 Hatalma nagyságának.

Ének, mellyben magát az ész
 Gyönyörködve megiszsza,
S józansága könnyen s úgy vész,
 Hogy soha sem tér vissza!
Ének, mellynek zengésére
 Theba meg' felépülne,
Melly leszáll a szív mélyére,
 Hogy egy bölcs megőrülne;

Mellynek hangja ömledezvén,
  Megenyhűl a fájdalom,
(Hajh! érzettem, jól tudom én!)
  S moscolyog a síralom;
Mellynek édes hangjaiban
  A bú magát felejti;
Mellyben még száz ollyan báj van,
  Hogy azt szó ki nem ejti.

Tánc, a mellynek kellemeit
  Még Medina sem birja,
Mellynek gyönyörűségeit
  Le Apollo sem írja;
Hol a lábak olly ékesen
  Rajzolják a hangokat,
És minden tag olly édesen
  Kíséri a lábakat;

Tánc, a mellynek látására
  Minden csepp vér felzendűl,
S kész mindennek dúlására,
  S minden szívhúr megpendűl;
Tánc, a mellynek érzésére
  Az öt érzék nem elég,
S tökéletes értésére
  Ötször öt is kevés még.

Nagylelküség, és méltóság,
  Mellyben nincsen büszkeség;
Lélekbéli való jóság,
  Mellyben nincsen gyengeség;
Elevenség és nyájasság,
  Mellyben nincsen feslettség;
Serénység és szorgalmasság —
  Mindenre rátermettség.

Ezek azok a bűbájok,
  Kik engem meggyőzének,
Hol van egy bölcs? nézzen rájok,
  S mondjon engem gyengének.
Ezek azok, — hol van a ki
  Rabja nem lesz ezeknek?
Álljon elő hát valaki
  Céhjéből a bölcseknek.

181. DAL.

Egek! már illy nagy ideje,
  Hogy elném őt képezi;
Immár három esztendeje,
  Hogy szívem őt érezi;
Hogy áldozok és éneklek,
  Álmadozom és írok,
Hogy könyörgök és esdeklek,
  Imádkozom és sírok;

Hogy tékozlom szép erőmet,
S vesztegetem szép időmet,
Hogy emésztem lelkemet:
S még sem szán ő engemet!

182. D A L.

Amott látom domborodni
Nagy-Somlónak kalapját;
Amott, jobbról, nyálasodni
A Marcalnak iszapját;
A felhőben merőn ott áll
A sümegi vár foka;
A Bakonyból ott kandikál
Tátikának homloka;
S a tündérnek lakóhelye,
Kínaimnak a műhelye,.
A kék gőzben ott borong —
Kebelem, hajh! mint szorong.

183. D A L.

Jól tudom én, mit kellene
Cselekednem ővele,
S kívánságom bétellene,
Szikrát fogna kebele:
Meg kell vetni! ezt tanítja
A szerelem mestere;
A megvetés, azt állítja,
A szív legjobb fegyvere:

Mert a gőgös nem nézheti,
Ha valaki őt megveti:
De, hajh! ezt nem tehetem,
Mert őt másként szeretem.

184. DAL.

Láttam ismét! A régi ő,
Szép ő most is, sőt szebb még
Megérlelvén őt az idő;
Gőgösebb is tán, mint rég!
Miként nőttek szépségei,
Nőni fognak szerelmim!
Százszor többek kellemei,
Többek lesznek gyötrelmim!
Alig ismért meg engemet,
S észrevévén inségemet,
Öszvecsapta kezeit:
S lesütötte szemeit.

185. DAL.

Mint reszkettem, borzadoztam,
Lépésem mint ögyelgett;
Mint szorongtam, fúladoztam,
Lelkem miként szédelgett;
Pozsgott a vér ereimben,
Keblem vadúl háborgott;
Sós köny forrott szemeimben,
S a szív bennem csikorgott,

Midőn mentem őhozzája —
De hogy mézes rózsaszája
Édesdeden üdvezlett,
Lelkem sokkal könnyebb lett.

186. DAL.

Hajh! kemény ő, s érzéketlen,
Most is dúlja életem;
Kínaimban telhetetlen,
De őt mégis szeretem.
Egész létem vele teli,
S a míg vérem meg nem hűl,
Őt szereti s őt tiszteli
Szívem s elmém egyedül.
Csak a vége életemnek
Lesz határa szerelmemnek;
S ha síromon túl sincs vég,
Szeretem őt ott is még.

187. DAL.

Óh természet! mit vétettem?
Mért lehetsz illy mostoha?
Anya! meg nem érdemlettem
Ezt a sorsot én soha.
Mért vonál ki hát engemet
A nemlétnek méhéből,
Ha kizárod kebelemet
Emlőidnek teljéből?

Vajh! mért adál illyen szívet,
Imígy érzőt, s illyen hívet,
Ha nincs szív, melly szeresse,
S érzelmivel tölthesse?

188. DAL.

Mondd meg, Zephyr, mi dolgod van
A szűz kebel leplében?
Mit legyezgetsz! mi van ottan,
A szép kebel völgyében?
Amor van ott bizonyosan,
S ott békével szendereg;
S azt vélvén, hogy anyjánál van,
A gőgöst nem sebzi meg.
Ne, óh Zephyr! ne legyezd őt,
A hüvedben ott szendergőt!
Hadd ébredjen egyszer már,
Szívem immár olly rég vár.

189. DAL.

Jól látja ő, mint hervadok,
És jól tudja, mi hervaszt;
Jól látja ő, mint lankadok,
S ő kacagja talán azt?
Vagy segítsd ki láncaiból,
Óh bölcseség, szívemet!
Vagy csald hát ki sáncaiból,
Lantom, ellenségemet!

De hiába fohászkodom,
Haszontalan rimánkodom:
A halál lesz oltalmam,
S csak a sírban nyugalmam.

190. D A L.

A vad szívet irgalomra,
S tán szerelemre birom,
És szert teszek nyugalomra,
Ha érzelmim leirom:
Nyomorúlt! igy gondolkoztam,
S írtam e bús verseket;
Hajh! de szörnyen csalatkoztam,
Szélnek írtam ezeket!
Dicsőítő gondolatok!
Bálványozó indulatok!
Kiáltástok fel nem hat:
Káiné az áldozat.

XX. ÉNEK.

Most tudom már, mit cselekszik
Amor ezen világban;
Most tudom már, miként fekszik
A' féreg a virágban;
Miként emel magunk felé,
S magunk alá miként nyom,
Mihelyt magát befészkelé
A szerelem, most tudom:

Mi a szívnek üressége,
  Mellyet meg nem tölthetni;
Mi a szívnek telisége,
  Mellyet ki nem önthetni;
Mi a szívnek kivánsága,
  Mellyet el nem fojthatni;
Mi a lélek szomjusága,
  Mellyet el nem olthatni;

Mi a lélek lankadása,
  És a fejnek csüggése;
Mi a testnek hervadása,
  És az élet tünése;
Hogy örömink csak árnyékok,
  Kedvünket nem tölthetik;
S reményink vízbuborékok.
  Boldog, ki nem születik!

191. DAL.

A számtalan félelmekből
  Az vala leggyötrelmesb,
A számtalan gyötrelmekből
  Az vala legsérelmesb,
Hogy én őtet így szeretem,
  S őt majd más is szereti;
De én őt el nem nyerhetem,
  S más majd még elnyerheti!

Hála légyen csillagomnak!
Vége már ez egy kinomnak:
  Szíve szint olly szabad még,
  A milly szabad volt mindég.

192. DAL.

Vajjon mire magyarázzam
  E homályos titkokat,
Netalántán elhibázzam
  Azoknak mivoltokat?
Úgy magába vonja magát,
  Üldögel és fanyalog;
Lecsüggeszti fejét, nyakát,
  Úgy búsong és andalog?
S mint a köd az ég tisztáját,
Úgy borítja szép arcáját
  Egy lankadó halványság —
  Mi ez, ha nem kivánság?

193. DAL.

Akárhogy van, de kínaim
  Nincsenek már kedvére,
És esdeklő panaszaim
  Elhatottak szívére:
Ollyan mélyen gondolkodik,
  S rám mereszti szemeit;
Gyakran sohajt, s fohászkodik,
  És tördeli kezeit;

Társaságba átall menni,
Csak magával kiván lenni;
Gyakran dagad kebele —
Mind ez minek a jele?

194. DAL.

Olly kedvetlen s nyughatatlan,
Sokszor köny jő szemébe;
Bizonyos és csalhatatlan:
Amor szökött szivébe.
Hogy kiván ő, hogy szeret ő,
Ennyit tehát tudnánk már —
De kit? — Hajh itt a bökkenő,
A titok, melly annyit zár.
Ah! hogy lelkem felderüljön,
Hogy tetemem felépüljön,
Hogy szívemben békesség
Légyen, sok kell ahoz még.

195. DAL.

Bízakodó reményekkel
Közelíték hozzája,
És epedő bús szemekkel
Tekintettem reája;
És szép kezét megcsókolám,
(A szerelem vakmerő)
Miért olly bús, tudakolám,
Pirult, de nem szólott ő:

De képe megháborodván,
És leplével viaskodván
Hullámozó kebele,
Elegendőt felele.

196. DAL.

Mind ez vissza nem adhatja
Még nyugalmát lelkemnek;
Mind ez meg nem gyógyíthatja
Nyavalyáját szívemnek;
Erre búm még el nem tünik,
Mellyben olly rég borongok,
S a háború meg nem szünik,
Mellyben olly rég szorongok.
E szikrája a reménynek,
Egy csalóka tüneménynek
Szemfényvesztő látszatja,
Szívemet megcsalhatja.

197. DAL.

A reménység és félelem
Hányja veti szívemet;
Szűnj meg! szűnj meg, óh szerelem!
Végezd kínos ügyemet!
Ha reményem így sugárzik,
S mégis félek, hogy megcsal,
A menny s pokol itt határzik
Ezen pontban egymással.

Így rettegvén reményeim,
Így remélvén félelmeim,
Mennynek földnek istene!
Melly vad kín ez, melly fene!

198. DAL.

Sokat mondtam szépségéről
Kedves ellenségemnek;
Sokat mondtam inségéről
Búba merült szívemnek;
De mind ez a keserveknek
(Tudja szívem tájéka)
S az isteni kellemeknek
Még csak nem is árnyéka.
Bájainak seregéből,
Kínaimnak ezeréből
Csak parányit festhettem:
Mert szót, színt nem lelhettem.

199. DAL.

A titok kinyilatkozott:
Szeret, de nem engemet!
Nem érettem sohajtozott —
Fojtsd meg, óh kín! szívemet!
Boldogtalan indulatok,
Mellyek létet adátok,
Emlők, a kik tápláltatok,
Nézzétek itt munkátok!

Nyílj meg, óh föld! szakadj rám ég!
E pontban itt hadd legyen vég:
S te, ki megölsz, vad lélek!
Légy boldog! ha nem élek.

200. DAL.

Elmégy tehát szegény lélek,
Óh te példa nélkül hív!
Eredj! jobb lesz, ha nem élek,
Halj, óh halj meg, kínos szív!
Ha nem szánta bal sorsomat,
S meg nem indúlt kínomon:
Hadd csúfolja halálomat,
Hadd tipródjék síromon.
Eredj, lélek! halj meg, óh szív!
Te utolsó cseppedig hív!
Vad kedvéhez tedd ezt még:
Vajha tetted volna rég!

XXI. ÉNEK.

(Töredék.)

Csörgő patak! életemnek,
Mint az hajdan foly vala,
Igaz képe, míg mellyemnek
Szabad volt bal oldala;
Óh te! kinek gyöpös partján
Jár és nyugszik gyakorta
A vad tündér, a ki nem szán,
S életem letiporta.

Kinek folyó tükörében
Lelé csak mását a' test,
Mellyet egész szépségében
Senki soha le nem fest;
Óh te! kinek siralmimmal
Szaporodott folyása,
És panaszos hangjaimmal
Elegyedett zúgása!

Százados tölgy! te ki épen
Állasz itt még, noha vén,
Tiszteletre-méltóképen
A' mezőnek közepén;
Te, az idők repültében
Annyi szélvész játéka,
S olly sok nyárnak hévségében
Annyi vándor árnyéka!

Óh te! kihez támaszkodva
A gyönyörű fáradt test,
Szép s nagy lelke gondolkodva
Nézte, melly szép a napest;
Kinek csipkés leveleit
Sohajtásim ingatták,
Kinek erős gyökereit
Bús könyeim itatták!

Te árnyékos, hűves erdő!
  Annyi madár tanyája,
Kit gyakorta megkeres ő,
  Szívem kedves kányája;
Te, kit szava víg hangzattal
  Olly sokszor meglelkesít,
És elméje gondolattal
  Olly bőven megnépesít.

Kinek zengő homályában
  A bús annyit tévelygett,
Midőn párja birtokában
  Minden madár enyelgett;
S a természet emlőiből,
  Ki mindent élésre hítt,
S az állatok örömiből
  A bús szív csak mérget szítt.

MÁSODIK RÉSZ.

A BOLDOG SZERELEM.

L'amour est notre vie : oui, vivre c'est aimer,
C'est rendre un autre heureux, et c'est l'être soi-même.
Bernis.

Enchainés à la fois par l'hymen et l'amour,
Couple d'époux amants, quel bonheur est le nôtre !
Helvetius.

1. DAL.

Halljátok! kik esmerétek
Keserveit éltemnek,
Kik szántatok s részt vevétek
Gyötrelmiben szívemnek:
Örüljetek, hív barátok!
Boldoggá lett éltemen,
Áldássá lön a vad átok,
Melly függ vala szívemen;
Halljad s érezd, föld s levegő!
Enyém! enyém örökre ő! —
Hála, Lízám, szívednek!
Sorsom! rendelésednek!

2. DAL.

Musám te! ki zokogással
Töltéd a természetet,
Töltsd most örömkiáltással
Napnyúgotot, keletet!

Patak! ittad siralmimat?
  Most örömim könyét idd!
Zephyr! hordtad panaszimat?
  Most örömöm hangját vidd!
Amor látván hívségemet,
Üdvezíté szerelmemet:
  Az égbe felemele,
  Hol Psyche van övele.

3. D A L.

Vétettem én, mondván hogy jég
  Isteni jó s nagy szive;
Szeretett ő engem mindég,
  Hívem volt, mint én hive;
Egymást látván, legottan már
  Egy uton járt érzésünk;
Rosz emberek (sok sziv így jár!)
  Gátlák ölelkezésünk:
Szívem lángját kikémlelték,
Szerencsémet irigyelték,
  Rágalmazták lángomat:
  És megásták poklomat.

4. D A L.

Ti, a sorsnak ostorai,
  Jó hír s névnek férgei,
Társaságnak sátánjai,
  A' sziveknek mérgei,

Becsületnek gyilkosai,
Az erkölcsnek gyötrelmi,
Az ifjuság áspisai,
Teremtésnek fertelmi,
Töpörödött boszorkányok!
Néktek most már füttyöt hányok:
Károgjatok bár, nem árt,
Nyelvetek nem tehet kárt.

5. DAL.

Kivált, ragyás, aszott bagoly,
Te, az erkölcs Parcája,
Ki mindent megrágsz, mint a moly,
Belzebubnak kajlája!
Ki csak alig mozogsz immár,
Nyelved mégis kerepel,
Kit a' pokol nyílt öllel vár,
S ha mégy, bezzeg ünnepel:
Pondró nyelved csak turkáljon,
Szívnek vermet csak áskáljon,
Banya! most már nevetlek,
S mind örökre megvetlek.

6. DAL.

Ti, kik kivűl úgy fázátok
A szerelem jegétől,
Midőn belől lángolátok
Ugyan annak tüzétől,

Szomjuzátok, éhezétek,
S gyötrelmiben éltemnek
Már szinte megdermedétek,
Érzeményi szívemnek!
Lakozzatok az örömben,
Mellyet Amor nem különben
Ád néktek, mint azokat
A mélyen fájt kínodat.

7. DAL.

Ti, kik szívem fájdalmával
Szövetkezve valátok,
S mindent a' bú fátyolával
Béborítva látátok,
S minden tárgyból körültetek
Gyötrelmeket fonátok,
Szépből s jóból előttetek
Keserveket szívátok,
Elmém munkás rajzatjai!
Érzelmim hű barátjai!
Most örömre menjetek,
S mindenről azt szedjetek.

8. DAL.

Fájdalmimban átkoztalak,
Midőn kínzád kebelem;
Dicsérlek most, és áldalak,
Boldogító Szerelem!

Kifizetéd uzsorával
   Sérelmiért szívemet,
A boldogság méz árjával
   Borítván el létemet:
Már majd alig viselhetem,
Öröm minden lehelletem,
   Nappalom és éjjelem:
   Áldott légy, óh Szerelem!

9. DAL.

A' természet kebelében,
   Erdőnek homályában,
A tavasznak örömében,
   Virágok' illatjában,
A pataknak csörgésében,
   Pacsirtáknak szavában,
Fülemilék énekében,
   És gerlicék csókjában,
A mit lelkem titkon sejtett,
Mind igazság s valóság lett;
   Mind világos érzemény,
   S teljesedett szép remény.

10. DAL.

Minekután' a kezünket,
   (Áldott, dicső ünnepnap!)
Mint isten már rég szivünket,
   Öszveköté a főpap,

Hajh! mi történt akkor velünk!
  Mint szédelgett az agyunk!
Miként feszült s fúlt kebelünk!
  Nem tudánk, mikép vagyunk:
Megakadott lélekzetünk,
Elfúl, véltük, az életünk,
  A pamlagra hanyatlánk —
  Halált vélénk jönni ránk.

11. DAL.

Soká fel nem támadhatott
  Lelkünk részegségéből,
'Enyém' s 'tiéd' hallatszhatott
  Csak a csókok neszéből;
S midőn aztán tört hangzatban
  Ő énnekem így beszél:
„Egy imillyen pillantatban
  A szív századokat él!"
Újra záporként esének
Gyöngyhavára kebelének
  Örömimnek tüzei,
  S örömimnek cseppjei.

12. DAL.

Eltörlötték inségemet
  Az örömek kin és ben;
Úgy élem most életemet,
  Mint a gyermek az ölben:

Örömadás, örömvétel —
  Kedvünket így cseréljük;
Egy percenet sem illant el
  A nélkül, hogy ne éljük.
Nem cserélnék koronákkal,
Sőt magával mennyországgal,
  Ha már itt is égig hág
  Az emberi boldogság.

13. DAL.

A kínokról beszélgeténk
  Mellyek tépték keblemet,
Míglen öszvekerülhetének,
  S kitanúlta szívemet;
S könnyei megáradának
  Földre szegzett szemének,
És rózsáin arcájának
  Tündökölve függének.
Fájt angyali jó szivének,
Hogy viperák beszédjének
  Olly sokáig hihetett,
  S majd áldozat lehetett.

14. DAL.

Ő is engem rég szeretvén
  Szívbéli vonszódásból,
Sokat szenved szintúgy, mint én,
  Csak hogy külön forrásból;

De megbocsát mind azoknak,
Kik méreggel itatták,
Megbocsát a Júdásoknak,
Kik szivünket szaggatták.
Míg vize lesz a tengernek,
Ember lészen az embernek
(Ádám olta így vala)
Ördöge vagy angyala.

15. D A L.

Eddig a bú fellegével
Volt minden béterítve,
És az élet csömörével
Minden egybe vegyítve:
A madarak örömdala,
A természet élete,
Minden — nékem csak kín vala,
És méreggel étete;
De most minden örömöt ád!
Az is, ez is, a te munkád,
Lízám! Napja létemnek,
Istennéje szívemnek.

16. D A L.

Más a világ ábrázatja,
Másként látnak szemeim;
Más a dolgok folyamatja,
Más hangúak verseim;

Mások éltem érezeti,
 Más alakja testemnek,
Mások lelkem repületi,
 Más aránya létemnek,
Más most egész természetem:
Mert szeretek s szerettetem;
 Másként jár most az idő,
 Miolta már enyém ő.

17. DAL.

Nézd e rózsát bimbójában,
 Kebele még bezárva!
Nézd emezt itt virágában,
 Kebele már kitárva!
Ollyan valál, szép kedvesem,
 A leányi pártában;
Illyen vagy most, szerelmesem,
 Hymen nyoszolyájában;
S ennek itt már hull levele,
Teli maggal a kebele:
 Ha illyen lészsz, legszebb lészsz,
 Ámbár rózsád oda vész.

18. DAL.

Tiéd minden gondolatja,
 És értelme lelkemnek;
Tiéd minden indulatja,
 S érzeménye szívemnek;

Tiéd minden kivánatom,
Tehetségem és erőm;
Tiéd minden akaratom,
Téteményem és időm;
Tiéd vagyok mindenemmel,
Mind lelkemmel, mind testemmel,
Ébren úgy mint álmomban,
Éltemben mint holtomban.

19. DAL.

Egymás mellett beh szépen áll,
Egymást általölelve,
E gyengéded két rózsaszál,
Bimbójából feselve!
Millyen szépen indulának
Itt együtt virágozni!
Miként öszvehajulának,
Lenni, múlni, magozni!
De a kertész eljövendő,
S más karóhoz elkötend ő,
Szegény rózsák, titeket,
Mint a sors sok szíveket!

20. DAL.

Néha, midőn mellettem ül,
S ereimben a vér forr,
S kivántában keblem feszül,
Imígy esdek én sokszor:

„Adj egy csókot, adj te kedves,
De hosszút ám s édeset,
Éles legyen, tüzes, nedves,
Fájjon is egy keveset!“
S ha oda hág az érzemény,
Honnan tovább nincsen remény —
Vajha ezen határnál,
Halál, egyszer ott várnál!

21. DAL.

Eddig csak bús henyélésben
Múlt életem ideje;
Sorvadt a sok epedésben
Csontom s agyam veleje;
De megtérvén most már béke
S nyugodalma szívemnek,
Újúl ismét tehetsége
És ereje lelkemnek:
Buzog ismét ifjúságom,
Munkál s teremt valóságom;
Mert van tárgya éltemnek,
Birodalma szívemnek.

22. DAL.

A tudomány és dicsőség
Mindent igért céljánál,
Az ember, e lelkes por, még
Mindenkor csak szomjan áll:

Mert erejét s tehetségét
Ott csak nőni érezi;
De nyugalmát s békességét
Mind ez meg nem szerezi:
Csak szerencsés szerelmében,
Hol úgy él, mint bölcsőjében
A gondatlan csecsemő,
Teljes nyugodt s boldog ő.

23. DAL.

Midőn gyermekidőnk elmúlt,
S agyba mellybe a gond gyűl,
Életünk, hajh! beh nyomorúlt
Egy osztozó szív nélkül!
Szánlak, leány! szánlak, legény!
Kit a sors illy átka nyom;
Egyedül vagy, óh te szegény!
Csömör élted s únalom:
Mert egy ember még csak egy fél,
És egészen csak akkor él,
(Akárki bár mit beszél)
Midőn két szív egybekél.

24. DAL.

Szinte már majd öszvecsaptak
Az inségnek árjai
Fejem felett; de felkaptak
Jókor a sors szárnyai;

S ide hoztak, hol már teljebb
Az emberszív nem lehet;
Ezen pontra, honnan feljebb
A boldogság nem mehet:
Lelkem minden gondolati,
Szívem minden kivánati
Örömekből tenyésznek,
Örömekben enyésznek.

25. DAL.

A természet emlőiből
Fejjünk, a mit fejhetünk;
Az életnek örömiből
Éljünk, a mit élhetünk;
De mindég úgy, hogy kivánat
Maradjon még keblünkbe';
Ha ez kihal, csömör s bánat
Jön megzabált szívünkbe.
Tarts mértéket élésedben,
Úgy lesz mindég érzésedben
Örömvirág és gyümölcs:
Imígy él az igaz bölcs.

I. ÉNEK.

Végre tehát elnyertelek,
Boldogsága szívemnek?
Mennyi kínnal kerestelek,
Óh élelme éltemnek!

Holtomiglan hát lakhatlak,
   Édes földje honomnak?
Békességben hát birhatlak,
   Fészke gyermekkoromnak?

A sors hol nem hánya vete
   E háborgó világban!
Hányszor csaknem eltemete
   Messze földön s országban!
Mars vérengző harcaiban
   Hány halál közt forogtam!
Amor pokolkínjaiban
   Hajh! miként nyomorogtam!

De sem Mars vérszolgálatja
   Most már nem köt engemet;
Sem Amor nem sanyargatja
   Sem lelkem, sem testemet.
A szigorú kötelesség
   Most azoktól el nem vág,
Kikhez csatol a szivesség,
   Szerelem és barátság.

Itt a föld e szegletében,
   A nyugalom karjában,
A természet kebelében,
   S öröminek árjában,

Szabad vagyok, mint a madár
A levegő térében;
S boldog, mint egy gerlicepár
A szerelem fészkében.

Távol a világ zajától,
S haszontalan füstjétől,
A nagy város pompájától,
S veszedelmes szelétől;
Hol a negéd s hivalkodás
Minden gond és tétemény;
S a fertelmes bujálkodás
A szerelemérzemény;

Hol Amornak örömeit
Pénzért adják és veszik;
S a szív mélyebb érzéseit
Bolondságnak nevezik.
Hol Hymen szent nyoszolyája
A bujaság fertője,
Hogy azután e bűn fája
Ezer más bűn termője.

Hol az isten tiszteletét
Haszon s pompa téteti;
A haza szent szeretetét
Az elfajúlt neveti.

Hol az igaz, a nagy, szép s jó,
A jámbor és ártatlan,
S a szabadság csak gőz és szó,
Kacaj tárgya s szokatlan.

A hol a nyelv hízelkedik,
Édes szépnek mondója,
Óh! pedig csak incselkedik,
Mint Évának kígyója.
Hol az arcák mosolyognak,
Midőn a szív mérget főz;
Az igazak nyomorognak —
Mert a ravasz mindég győz.

Hol a fényes társaságok
A léleknek únalom:
A tomboló múlatságok
Szívnek s testnek ártalom;
Hol a haza reményei
Undok Phrynék ölében,
Atyák anyák örömei
Elhervadnak rendében.

Hol az erkölcs kelleméről
Fenjen szólnak, dicsérik,
Holott azt csak a nevéről,
És könyvekből ismérik.

De, hol atya s anya már rosz,
Hogy lenne jó magzatja?
Mert a varjú csak varjat hoz,
Csak sasnak sas fajzatja.

Hol az ifju megvénhedik
Még előtte korának;
És a vén megmerevedik,
Baj s terh másnak s magának.
Hol a szülők nyomdokiban
Sietvén a gyermekek,
A feslettség dolgaiban
Korán lesznek remekek.

Hol az élet szükségeit
Csak fényüzés tenyészti,
S legszebb, legjobb örömeit
Színlés s negéd enyészti.
Hol a kisebb a feljebbet
Hah! gyomrából gyűlöli,
De félvén mint erősebbet,
Tömjénekkel füstöli.

Hol, mint a kinyilt virágnak
Ezer az ő mirígye,
Úgy minden kis boldogságnak
Ezer az ő irígye.

Hol a villám, mellyet meggyújt
A boszúnak szikrája,
Nem dörögve, mosolygva sújt,
Csókhang minden lármája.

Hol a szépnek csak felkent máz
Líliomа s rózsája,
Mert a nélkül ijesztő váz,
Medusakép arcája;
S az embernek és dolgának
A jóság olly fedele,
Mint Aesopus farkasának
Báránybőr milly hüvelye.

Hol a nagyság csupa negéd,
A gyávaság jámborság;
Csak önhaszon másnak segéd,
S a bátorság latorság;
Hol a szépség csak cifraság,
Csak cikornya s mesterség:
Érzékenység csak puhaság,
S a szolgaság emberség.

Hol okosság a ravaszság,
A barátság tettetés,
Gorombaság az igazság,
A méltóság megvetés.

Hol a gazdag, nagy s okos úr,
Bár többnyire otromba:
Mint a rézzel bétekert húr,
Fényes, hangja goromba.

Hol semmiben nincs valóság,
Semmiben nincs élelem,
Semmiben nincs állandóság,
Semmiben nincs értelem.
Hol a jó is hamar kábúl,
Az örvény elragadja;
Ritka szív, melly el nem csábúl,
Melly magát meg nem adja.

Voltam benned, óh Ninive!
Örvényed megláboltam;
Kegyes sorsom meg kivive —
Mert ide való voltam:
Itt vagyok most az enyémben,
A magamé egészen,
Itt, hol csorbát kedveimben
Embererő nem tészen.

Vezérlőm itt a bölcseség,
Könyvem a nagy természet;
Nézőszínem a föld és ég,
S napkelet, napenyészet;

Itt más csélcsap akaratja
Nem parancsol kényemnek,
Lelkemet nem szorongatja,
Nem szab módot éltemnek.

A szerencse s a hír elől
E szegletben elrejtve,
Nem tudván a világ felől
Semmit, tőle felejtve,
Értelmemet és szívemet
Örömek közt mívelvén,
Nap alatti életemet
Boldogul itt élem én.

Gazdálkodom: szántok, vetek,
És kenyeret aratok;
Kertészkedem: fát ültetek,
És gyümölcsöt szaggatok.
Most előttem a gabona,
Fűrend, és vad esik csak,
A mint látám, még katona,
Hogy emberek hullottak.

Itt semmi nincs megkeverve
A nagy világ mérgével;
Semmi nincs itt megtekerve
Politica kérgével.

Az egyszerü természetet
  Mesterség nem nyirbálja;
A nyugalmat és életet
  Irígység nem turkálja.

Itt a lelket, akár tél van,
  Akár tavasz, nem nyomja,
Mint a roppant palotákban,
  Az únalom ólomja.
Nem rabja itt a szokásnak
  Sem a lélek, sem a test;
Itt az ember, egy a másnak,
  Nem ás vermet, nem hány lest.

Itt előttem nem botorkál
  Olly nyavalyás balgatag,
Ki véli, hogy ollyan sok áll
  Rajta, s hogy ő jeles tag
A teremtés nagy testében,
  Holott csak hús magában:
Mert sem szív nincs kebelében,
  Sem velő szűk agyában.

Nincsenek itt gyűlölőim,
  Egyéb, kiket nevetek;
Nincsenek itt ismerőim,
  Egyéb, kiket szeretek.

Nincsen itten ellenségem,
Senkivel sem mérkezem,
Kevés itten a szükségem,
A mi van, fel sem veszem.

Elfáradván, vén tölgyemnek
Le-ledűlök tövében,
S hív szerető szerettemnek
Nyúgodván hív ölében:
Innen nézem bátorságból
A világ nagy tengerét;
Innen nézem szabadságból
A föld sok rab emberét.

Miként csalják társaikat,
De többnyire magokat;
Miként vívják bajaikat,
S mégis gyűjtik azokat.
Kiki magát mint forgatja,
Arra, merre fúv a szél,
Melly kevés, ki megállhatja:
Az erős szív, ki nem fél.

Innen nézem, mit mívelnek
Ezerképen ezerek;
Mit keresnek s miket lelnek
A zarándok emberek;

A szerencsét mint nyomozzák,
S gyakran, a mit találnak,
(S akkor a sorsot átkozzák)
Nyílt torka egy halálnak!

Mint sürögnek, mint forognak,
És egyenként mint henyél;
Mint pezsegnek, mint mozognak,
S a sokból melly kevés él!
Mint kerülik azt az útat,
S követi csak ezred rész,
Mellyet maga nyilván mutat
A természet, szív és ész.

Mint kívánják mindég csak azt,
A mit ők nem birnak még,
S ha megnyerték, megint amazt,
De még az sem lesz elég.
Mint álmodnak csak leendőt,
Mint szeretnék csak másét;
Mint élik csak a jövendőt,
És bitang a jelenlét.

Az arany mint uralkodik
Egész földnek felette;
Minden miként nyomorkodik,
Ha nincs arany mellette;

Mint vezérli a világot
S az egész embernemet;
Miként tészen igazságot,
Törvényt, rangot, érdemet.

Ollyféléken miként kapnak
A balgatag halandók,
A mik szintén mint a habnak
Buboréki, mulandók.
Amaz ottan! be balúl tesz,
Be visszaél éltével,
Ki egy egész életbút vesz
Egy órának kedvével.

Az ott mint gyűjt gazdagságot,
S ha bajjal megszerzette,
Nem lel benne boldogságot,
Szíve szegény mellette:
A természet fiainak
(Mert nem kiván ő búbért)
A legjavát javainak
Ingyen adja, nem pénzért.

Az ott mint felfúja magát
Az udvarnak porában,
Kevélyen feltartja nyakát
Az aranyos igában.

Mint kérkedik sok kicsinység
A nagyságnak leplében;
Mint sanyarog sok bú s inség
A szerencse színében.

Az szidja ott a koronát,
A felséget és bibort;
Ez az ekét és boronát,
Szegénységet, és a port.
A sors minden kívánságot
Töltsön bár bé, több kell még;
Sándor birván a világot,
Vágyának az sem elég.

A nagy isten szép kegyelme
Miként válik méreggé,
S a szív legszebb gerjedelme
Gyötrő maró féreggé
Az emberben ember által.
Káin gyilkos fajzatja!
Hány Ábel így oda nem hal,
Irígység áldozatja!

Irígység volt ellenzője
Szívem boldogságának;
Irígység volt a szerzője
Éltem hosszas bújának.

A temérdek átkok közül,
Mellyeket a boszús ég
Ránk monda, legtöbb roszat szül,
Legfenébb az irígység.

Innen nézem, miként von egy
Magával sok másokat,
S a mint jobbra vagy balra megy,
Javít vagy ront százokat:
Az emberek lelkeikkel
Olly felséges fajzatok!
Szívek s eszek mint vetik el,
Melly követő állatok!

Egy nagy ember ott miként áll
Ezer felett fejével,
Napnyugotról miként munkál
Napkeletre lelkével.
Mint forgat fel országokat,
Mint kötöz és bontogat!
Miként ád s vesz trónusokat,
Sorsokat mint osztogat!

Dicső ember, valóban nagy!
Élni fogsz, míg ember él;
De bár melly nagy, alattam vagy,
Szívem veled nem cserél!

Egyetlenegy boldog napom,
(Pedig mennyit ád az ég!)
Sokkal többet és jobbat nyom,
Mint az ollyan dicsőség.

Itt vizsgálom, miként munkál
S teremt a nagy természet;
Minden öszve milly frigyben áll:
Isteni nagy intézet!
Egy valónak kezdetével
Más több miként enyészik,
S viszont ezek enyésztével
Más több miként tenyészik!

S midőn minden így jön és megy
Egymást váltó pályában,
A természet mint marad egy
S változatlan magában:
Anya minden időkorban,
Teremtő és szerető,
S télben nyárban, égben porban
Tápláló és éltető;

Örömemlő annak mindég,
Ki keblében lakozik;
Örömadó annak is még,
A ki tőle távozik.

Boldog én! ezt itt szemlélem,
De, mért van így, nem kérdem;
Okait nem keresgélem,
Mert titkait nem értem.

Kivánatim mind bételvén,
Kigyógyúlván sebimből,
Gyönyörűség s öröm kelvén
Elhullatott könnyimből,
Szabad, nyugodt, elégedett,
A boldogság tetején,
Hová ritkán emelkedett
Halandó: itt vagyok én!

Óh házasság! mellyel két szív,
Érzékeny és ártatlan,
Öszvehangzó, tiszta és hív,
Egybefonva, szőve van:
Te vagy kegyes istenünknek
Legédesebb áldása!
Legszebb, legjobb örömünknek
Mindég teli forrása.

Minden szép s jó tebeléd gyűl
Mindenfelől, mindenből,
Te maradtál meg egyedűl
Az embernek Édenből:

A bölcs élés nem unatja
   Örömid, s nem szűkíti,
Sőt még inkább kívántatja,
   És mindegyre bővíti.

A múlt idő keserűje
   Te általad édes lesz;
A jelenlét gyönyörűje
   Téged üdves menynyé tesz.
Hála, sorsom! hogy megáldál
   Legigazabb javaddal,
Hála, Lízám! hogy megváltál
   A világtól magaddal.

26. DAL.

S hát meg újra lobbot vete
   Marsnak dühös haragja?
S hát csak el nem enyészhete
   A háború vérmagja?
Ím a hadak vérzászlói
   Szerte tárva lobognak!
S az élet érc gyilkolói
   Szerte mordon morognak!
De az égnek védelmében,
Fészke kánán kebelében
   Békében van a magyar,
   Nem marhatja franc agyar.

27. DAL.

Tökéletes bízodalom,
A legtisztább szivesség;
Egymásban lelt nyúgodalom,
Vas hívség, hó szűzeség;
Egy akarat, egy értelem,
Egy mód minden érzésben;
Viszontagolt segedelem,
Egy pont minden nézésben;
Szíves, békes tűredelem:
Ím ebből áll a szerelem,
Melly egyesít bennünket,
S boldogítja létünket.

28. DAL.

Hívség, melly olly erősen áll,
Mint a zajos tengerben
Soha meg nem rendült kőszál,
(Ritka erkölcs emberben!)
Mellyben Valmont elméssége
Ezerszer megtompúlna,
S Lovelacenak ördögsége
Ezerszer megcsorbúlna:
Ollyan mindent győző hívség,
Mellyen épült s lobogva ég
Lízám tiszta szerelme,
Szívem s lelkem élelme.

29. DAL.

Hívség, melly olly erősen áll,
  Mint a zajos tengerben
Soha meg nem rendült kőszál,
  (Nincs illy hívség ezerben!)
Mellyet meg nem háboríthat
  Semmi gonosz szorgalom,
Soha meg nem tántoríthat
  Semmi erő s hatalom:
Illyen szirtes, érces hívség,
Mellyen épült s lobogva ég
  Szüz szerelme szívemnek,
  Üdvessége létemnek.

30. DAL.

Mosolyogva jönnek mennek
  Életemnek napjai,
Attól fogva, hogy Hymennek
  Kötnek rózsaláncai.
Van éltemnek sok órája,
  Mellyet irígyelhetne
Az ég maga, ha hozzája
  Még irígység férhetne.
Midőn látom, mint tudja őt,
Az egyedül bennem élőt,
  Szívem üdvezíteni:
  Ez érzemény isteni!

31. DAL.

Midőn reggel felserkenünk
Könnyű testtel s lélekkel,
Hah! milly élet, megtellenünk
Új kedvekkel, kényekkel.
Óh! egy asszony mit nem tehet!
Elfelejtem a mim nincs;
Azt kivánom, a mim lehet,
A mim van legnagyobb kincs.
A szerencse bő tárából,
A természet sok javából,
Nincsen nagyobb nyereség,
Mint egy szép s jó feleség.

32. DAL.

Ha kedvesem mellettem ül
A párnaszék ölében,
Ezer Ámor elevenül
Indulatim fészkében;
S körülötte hogy zsibongnak,
Mint rajai a méhnek;
S gyönyörködve mint bolyongnak
Kellemein testének!
S ő keblemre lelankadva,
Lelkét testét általadva,
Mint táplálja ezeket
A gyönyörü kényeket.

33. DAL.

Ha itt a dél, már készen vár
 Takarékos ebédünk;
Magunk vagyunk, mi boldog pár,
 S szerető hív cselédünk.
Nincsen, a ki háborgassa
 Édes együttlétünket.
Kedveinket borongassa,
 S lakatolja nyelvünket:
Öszvetévén ajakinkat,
Ketté osztott falatinkat
 Csókokkal fűszerezzük,
 S örömek közt nyeldezzük.

34. DAL.

Akkor, midőn oda dűlünk
 A nyugalom ölébe,
S ölelkezve elmerűlünk
 A kény gyönyörűjébe,
Egek! mi nagy boldogságunk!
 A midőn feloldódik,
S összevegyűl valóságunk,
 S egygyé összefonódik!
Óh! egy illyen percenetben,
Illy szív- s lélekvegyűletben,
 Mit érznek lelkeink!
 Mennyit élnek szíveink!

35. DAL.

A bereknek gyors kaszási
Már utolsót vágának;
Az árnyékok óriási
Hosszuságra nyúlának;
Mink ott járánk, meg-megállánk
A rét magas füvében;
S hogy a bürün általszállánk
A folyamnak mentében,
A vízbe letekintettünk,
És alattunk, és felettünk,
És bennünk is a menny volt,
S szívünkben szent tűz lángolt.

36. DAL.

Hajhászszon más uraságot,
Hágjon más tisztségekre,
Gyüjtögessen gazdagságot,
Törekedjék kincsekre;
Címjeivel dicsekedjék,
Én őtet nem követem;
Keresztivel büszkélkedjék,
Én őtet csak nevetem:
A sors hiú ajándéki
Maradjanak bátran néki!
Élje hamis kedveit,
Tűrje igaz terheit.

37. DAL.

Első kegyes tekintete,
Szorítása kezének,
Minden bút elfelejtete
Elméjével hívének.
A teremtés nyitva mostan
Lelkem gondolatinak,
Az éléshez nyílt útjok van
Szívem kívánatinak:
Így váltja fel a kikelet
A szigorú komor telet,
Fergeteget a napfény —
Ne hagyj minket, óh remény!

38. DAL.

Sokkal szebb most a természet,
Szebb az erdő és mező;
Bennem új élet tenyészett,
A miolta enyém ő.
Minden földi szerencsének
Legjava a szerelem:
Pandora szelencéjének
Mérge ellen védelem.
Óh barátim! szeressetek;
Csak hogy el ne tévedjetek:
Férfinak a feleség
Kárhozat, vagy üdvesség.

39. DAL.

Ha igaz a vélekedés,
Hogy életünk mértéke
Az érzés s az elmélkedés,
Mint létünk főbb értéke;
Hát az érző s gondolkodó
Többet él egy órában,
Mint száz betyár s hivalkodó
Egész élte folytában,
Kik mozognak, isznak, esznek;
De csak baromként éreznek.
Adj egy csókot, édesem!
Létemet hadd élhessem.

40. DAL.

Holnap nem lesz, a mi ma van,
Fekszik a mi ma még áll;
A mi van, mind bizonytalan,
Bizonyos csak a halál.
Mostan kivált úgy forgatja
A sors Ádám fiait,
Mint a szélvész háborgatja
A tengernek habjait:
Omlanak a tartományok,
Bomlanak az alkotványok:
Lízám! élni siessünk,
Hogy eleget élhessünk.

41. DAL.

Tőle jönnek, hozzá térnek
  Gondolati fejemnek;
Néki adnak, tőle kérnek
  Érzeményi szívemnek;
Minden eset, minden dolog
  Csak annyira érdekel,
A mennyire rajta is fog,
  Néki is kell, vagy nem kell:
Szerencséje s nyúgodalma,
Gyötrelme és aggodalma,
  Búja s kedve létemnek - -
  Mind szivében teremnek.

42. DAL.

A szerelem oskoláját, —
  Olly sokáig érezvén
Kellő kínját, mirígy báját
  Kitanúltam váltig én:
Az ő csalárd reményeit,
  Ama hamis kedveket,
És sorvasztó félelmeit
  Jól ismérem ezeket;
Míg e pontra verekedtem,
A hol feljebb énfelettem
  Nincsen földi boldogság:
  Mert innen meg alá hág.

43. DAL.

A tést pompás szépségei
Idővel mind romlandók;
Csak a lélek kellemei
Mind halálig állandók.
Te szép! ki csak hüvelyeddel
Gondolsz ifjúságodban,
Majd, ha nem birsz szépségeddel,
Mit élsz hervadt korodban?
A szerelem boldogsága,
Az életnek vídámsága
Csak hozzátok marad hív,
Magas lélek, érző szív!

44. DAL.

Mint előzi akaratom,
Kedvemet mint keresi!
Óh a kegyes! kivánatom
Szememből is kilesi.
Boldog, a ki szert tehete
Egy jó asszony kezére!
Mennyeivé lesz élete,
Öröm terjed egére.
A jó asszony kegyeivel,
Lelkesítő szerelmivel,
Valamerre csak tekint,
Örömöt és kedvet hint.

45. DAL.

Legény! leány! míg eredben
  Könnyen foly az ifjú vér,
Boldog vagy te! mert szemedben
  Minden kicsiny sokat ér;
Ám de mindég illyen nem lészsz,
  Mert az idő majd megvesz;
S ha utóbbra most el nem tészsz,
  Akkor, hidd el, nem jól lesz.
Hogy holtiglan boldog lehess,
Jót magaddal s mással tehess,
  Gyűjts érzelmet szívednek
  Ismeretet lelkednek.

46. DAL.

A veszélyes fergetegben
  Szél nem éri a völgyet;
Csak a magas rengetegben
  Töri, dönti a tölgyet:
Imígy folynak most békében
  Életemnek napjai;
Mint e csendes völgy ölében
  E kis csermely habjai.
Olly sok nemzet vérharcában,
A fél világ zavarjában,
  Békesség van fészkemben,
  És boldogság keblemben.

47. DAL.

Az kin nyargal száguldozva,
A nagy világ zajában;
Ez ben tunyog únatkozva,
Mint a bagoly odvában;
Ama torkos, megmotozik,
Mindenbe kap, mint a szél;
Eme finnyás, álmadozik,
S a mi nincsen, abból él.
Bölcs ifjú! te kin és ben járj,
De élelmet soha ne várj
Álom, gőz, szél és szóból,
Hanem igaz s valóból.

48. DAL.

Fellengező reményekkel
Indúl a nagy világba
A jobb ifjú, s éh lélekkel
A tudományországba;
De, hajh! ritkán tér magába,
Ki, bár győzvén elmével,
Isméretinek árába
Nem fizetett szívével.
Az igazság súgáriban,
A nagy világ hivságiban
A sziv ritkán melegűl,
Sőt, többnyire mindég hűl.

49. DAL.

Őmellette nem érzem én
Az időnek folyását;
Nem sejtem én, vele élvén,
Az ifjúság múlását;
Karjai közt csak nevetem
A sors minden csapásit,
Mert ott marokkal szedhetem
Százszor több szép áldásit;
Szerelem tesz keserűvé,
S csak ez teszen gyönyörűvé
Mindent itt a nap alatt:
Ő fon életfonalat.

50. DAL.

A férj fenkölt, tüzes legyen,
Mint a nap, és ragyogjon,
Mint az, erőt adjon, vegyen,
S kiterjedve forogjon;
De szelídebb tekintetű
Légy, mint a hold, kegyes hölgy;
Gyengébb s édesb természetű,
Csendes, nyúgodt, mint a völgy:
S valamint a természetben,
Szintúgy lesz a házéletben
Minden, mint kell, kin és ben,
Jó rendben, szép díszlésben.

II. ÉNEK.

A kelő nap lövelli már
  Az ő tűzsugárait,
S önti a kinyúgodt földre
  Az életnek árjait:
Tünnek fénye s lángja elől
  Az éj setét kormai,
Az ég tenger csillagai,
  S a fél holdnak szarvai.

Eloszlott a bús borúlat
  Ama terhes felleggel,
Melly záporral fenyegetett:
  Melly gyönyörü a reggel!
A sok hangzat, melly elnémúlt
  A napnak elhúnytával,
Ébredvén a nagy természet,
  Megtér kedves zajával.

Új erővel ébred minden
  A nyúgalom öléből;
Új életet merít minden
  A kelő nap tüzéből.
Az éj sűrű homályában
  Nem lévén most már magok,
Csendesebben, de vígabban,
  Csörögnek a patakok.

A susogó erdők s berkek,
 A békes völgy s ligetek,
A zöld mezők, hímes rétek,
 Egres, füzes szigetek,
A harmatnak gyöngyeivel
 Sűrűen felékülve,
Szelíd fényfolyamban úsznak,
 Egészen megüdülve.

A kert tarka virágai
 Új zománccal kérkednek;
A rózsák nyílt lángaiból
 Új illatok terjednek:
Mert a lengő, csélcsap szellő,
 Rendre járván ezeket,
Éjjel meggyült illatjoktól
 Fosztogatja kebleket.

Vígan dongva oda hagyják
 A méhek köpüjöket,
S a szellővel versent vájják
 A nyílt virágöblöket.
A feléledt tarka lepkék
 A réteken bolyongnak;
Karikázva űzik egymást,
 S virágokra szállongnak.

A tollas nép felborzasztván
   És megrázván tollait,
Repülésre tisztogatja
   S egyengeti szárnyait;
S megköszöntvén nyugvó helyén
   A szép reggelt szavával,
Egymás után el-elrepül
   Eledelre párjával.

Amott egy hím fülemile
   Mesterséges gégével
Sziszeg, cseng, és fütyöl s csattog,
   S szerelmet űz nőjével.
A pacsirták csicseregve
   Az egekben lebegnek;
A verebek a sövényen
   Ugrándoznak, csevegnek.

A madarak Atilája,
   A hatalmas, kevély sas,
Egy majd égig nyúlt kőszálon
   Merőn állva, mint a vas,
Nyakát s szemét büszke hittel
   A nap felé mereszti,
S világához sóvárogván,
   Szárnyait kiterjeszti.

S most büszkén felemelkedik,
S ég s föld közt mintegy kötél,
A felhőben kereng s lebeg;
A tollas nép látja s fél.
Mint ama nagy s erős lélek,
Kit érzelmi szívének,
S elméjének gondolati,
Az egekbe vivének.

Ludak, récék, seregesen
A tó felé totyognak,
S a víz édes reményében
Gágognak és sápognak.
S bele érvén elmerülnek,
S a vizet lapátolják,
És csapkodó szárnyaikkal
Magok' öszvelocsolják.

A gömbölyű, pofás Vica,
Félig nyitva kebele,
Fejdegéli már a Vellást,
Elterülve pendelye.
Látván ezt az éhes borjú,
S féltvén kövér ételét,
Néz, bőg, topog, rúg, s azon van,
Hogy lerázza kötelét.

A nagyfejü zömök bika
Bömbölve jár alá s fel
A csapásban, merre már majd
A csordának jönni kell;
Dúl fúl szikrát hányó szemmel,
És kalapál lábával,
S maga körül porfelleget
Indít mérges szarvával.

Talpon van a borzas kocsis,
És csudálván álmait,
Vakargatja s kefélgeti
Prüsszögő pej lovait,
A negédes, pajkos lovász
Az abrakot rostálja,
S almás szürke paripáját
Fütyörészve kínálja.

Néz a tüzes délceg Ráró,
Topog, hortyog, és nyerít;
Kútra megy most a két legény,
S gyors kézzel vizet merít;
Erős, széles vállaikon
Most a csöbröt béviszik,
S ott, egyik a másik után,
Rendre minden ló iszik.

Rezzegetik az akolban,
Kezeikben a sajtár,
A heverő s kérődző nyájt
A juhász és a bojtár!
S mire minden homályt elver
A nap a mély völgyekből,
A téj is mind ki lesz fejve
A feszes juhtölgyekből.

A rideg nyáj kin legel már,
S a mező nyers füveit
Mohón falja, s nyalogatja
A hajnalnak könyeit.
Két nagy fejü s nagy szarvú kos
A gyöpös domboldalon
Kiválik a sereg közűl —
Mit akarnak ott, valljon?

Hegyes füllel figyelmez s néz
Reájok az egész nyáj,
Hogy felkapott falatját is
Elfelejti némelly száj:
Most a kosok öszveütnek,
S csapásaik olly nagyok,
Hogy a föld is reng alattok,
S majd bészakad az agyok;

Míg a pásztor, ki a dombról
Fújja le bús notáját,
Megharagszik, s ajakától
Félrekapván dudáját,
Ollyant rikkant a kosoknak
Hogy ezek megrettennek,
S félbe hagyván a viadalt,
Jobbra balra széltmennek.

A szorgalmas földmívelő,
Költögetvén ökreit,
Mellyek éjjel kipihegék
A tegnapnak terheit,
Őket az ekéhez hajtja,
S befogván az igába,
Szól, és belé kapaszkodik
Ekéjének szarvába;

Suhogatván, durrogatván
Sudaras ostorával,
A vonókat ösztönözi
Ismeretes szavával:
Tudván azt, hogy kenyér s élet
Terem ezen munkában,
Vídám kedvvel ballagdogál
Ökreinek nyomában.

Kezdi már ott a kaszások
Csoportja is munkáját;
Emez szemét törölgetvén,
Amaz fenvén kaszáját;
Most mindnyájan bele vágnak
A rét tömött füvébe,
S vastag rendek dülnek hosszan
A fénylő vas élébe.

A tegnap elfáradt utas,
Ki egy széljelterjedett
Vén tölgyfának árnyékában
Álomra telepedett,
Most öszve s felszedi magát,
S a feléledt vidékbe
Útnak indúl, forró hálát
Repítvén fel az égbe.

A galambok seregesen
Oda hagyván fészaköket,
Szárnycsattogva repülnek el,
Teli szedni begyöket:
Hol most a hím nője körül
Addig enyelg s forgódik,
Míg szerelmes kivánatja
Csókban el nem oltódik,

Amott a kevély kan polyka,
Tollai felborzadva,
S mérges-vörös leffentyője
Rút fején megolvadva,
Dölyffel csoszog az udvarban,
Szidalmakat ökrendez;
Mint ama felfújt criticus,
De — kit senki fel sem vesz.

A harmatnak gyöngyeitől
Csillog amott a máva,
Hah ! s közte mint hivalkodik
A ragyogó kan páva!
Fenáll búbos kígyófeje,
Kiterjesztve bő farka,
Melly temérdek színeitől,
S szemeitől olly tarka ;

Kedvetelve nézi magát,
Mint asszonyok s leányok,
Kiknek testök illyen cifrák,
Szivök, lelkök silányok ;
Szép farkának zöld selymével
A szél játszik s ingatja ;
Látván ezt az agárkölyök,
Csudálja és ugatja.

Oh természet! Melly becsesek
  Kellemeid s áldásid!
Szeresd, tápláld és boldogítsd
  Kedvellőid s munkásid!
Végy kebledbe! — Lovász! nyergelj!
  Kaszásim megkeresem.
Cicke! Lepke! Fecske! hajsza!
  Nyúgodjál még, kedvesem!

51. DAL.

A szokáshoz, emberekhez
  Nem szabom én éltemet;
Oskolai törvényekhez
  Nem szabom én versemet:
A mint érzek s gondolkodom,
  Akként élem napjaim;
Csak szívemhez ragaszkodom,
  Midőn zengem dalaim;
Természetes az életem,
Természetes versezetem;
  A mi nincs, nem tettetem;
  Csak szívemet követem.

52. DAL.

A szerencse kebelében
  Az ott, mégis szomorog?
Temérdek kincs közepében
  Ez itt, mégis nyomorog?

A dicsőség súgáriban
  Az ott, mégis kedvetlen?
Egy szép asszony karjaiban
  Ez itt, mégis ízetlen?
Óh! mert mind ez nem szerelem,
És a szívnek nem élelem:
  Ne keress ott, a hol nincs;
  Szívedben a legjobb kincs.

53. DAL.

Egy istenért, egy hazáért
  Égett hajdan, durván hív,
Egy hölgyért, egy nyoszolyáért
  A törzsökös magyar szív;
De sem isten, sem hazához
  Sok kigyalúlt magyar szív,
Sem szavához, sem párjához,
  Sem magához most nem hív!
Egy istenem, egy a hazám,
Érzi szívem, s ezt vallja szám;
  S egy szerelme szívemnek,
  Mint egy szíve keblemnek.

54. DAL.

Ezerféle képzeletek,
  Gondolatok s remények,
S még százszor több érezetek,
  Kívánatok és kények

Szendergének tüzlelkemben,
Még akkor csak embryók,
Mind, sejtém azt kebelemben,
Mind gyönyörü szépek s jók:
Most szerelmünk kedveiben,
Csókjainknak tüzeiben
Ezek mind kikelének,
S örömekké levének.

55. DAL.

A szerelem örömei
Legvalóbb tulajdonink;
A szív és ész kellemei
Legbecsesebb vagyonink:
Mert nem idő vagy sorsként van
Mind ezeknek jarások;
Hanem bennünk önmagunkban
Vagyon az ő források:
Minden egyéb, nem örökség,
Egyéb, a mit a sors ád még,
Nem tulajdon, csak kölcsön, —
Csak szép hamv a gyümölcsön.

56. DAL.

Munka töltvén nappalimat,
Éjjelimet nyúgalom,
Nem teheti óráimat
Hosszakká az únalom:

Lovag, gyalog, járogatván
  A gazdaság ágait;
Néha vadász, csapázgatván
  A vadaknak nyomait;
Közben néha bölcselkedvén,
Érezvén és elmélkedvén,
  S zengvén ebből kelt dalom:
  Nem fér hozzám únalom.

57. DAL.

Amor nélkül a szép és jó,
  Holt, kemény és mereven;
Általa lesz élő, bájló,
  Lelkes, szíves, eleven;
Ő ád végső tökéletet
  A kellemek bájának,
Mint a harmat szint s életet
  A tavaszi rózsának;
S mint a dicső, jóltevő nap,
Kitől minden életet kap,
  Isméretes ott is még,
  Hol örökké áll a jég.

58. DAL.

Ki a tömlöc penészéből,
  Örök rabság láncából,
Ki a vakság bús éjéből,
  Vagy a halál torkából

Reménytelen kivonatik
Új, szebb élet kedvébe,
Bár pokolból ragadtatik
A menny üdvességébe,
Nem érezhet jobbat, szebbet,
Gyönyörűbbet, édesebbet,
Mint éreztem, boldog én,
Őt először ölelvén.

59. DAL.

Egy szavára síralmimnak
Elapadott tengere;
Egy szavára kínaimnak
Elenyészett ezere;
S világosság lőn fejemben,
Melly bús éjben borongott;
S békesség lőn kebelemben,
Melly tűzharcban szorongott:
A zűrzavar homályai,
Hogy a nap tűzsugárai
Először kitörtenek,
Legott imígy tüntenek.

60. DAL.

A világ egy nagy üres tér,
Minden árnyék és álom,
Az élet csak keblünkben vér,
Egyéb holt, azt találom,

A miolta kebelében
Örömmé vált gyötrelmem,
S az örömek özönében
Úszik s ferdik szerelmem;
Mintha a nagy természetben
Ő s én volnánk csak életben,
S csak szerelmünk eleven:
Egyéb minden mereven.

61. DAL.

Ne káromold, sőt háláljad
Szíved érzékenységét:
Ne irígyeld, sőt sajnáljad
Sok szív érc keménységét:
A kemény és érzéketlen
E nagy láncban hibás tag;
Mint a kőszirt terméketlen,
Elvész ben az életmag:
Érzékenység a nemzője,
Táplálója s éltetője
Minden szép, nagy és jónak,
Minden lantra méltónak.

62. DAL.

Mint egy nap az esztendőben,
Mint a madár felettünk,
Vagy felhő a levegőben,
Úgy repül el életünk;

Míg Amornak örömei
   Boldogítják szívünket,
S a bölcseség törvényei
   Világítják fejünket;
De mász, sőt áll az ideje,
Kinek üres szíve s feje;
   Jobb, ha nem él az ollyan,
   A kin illyen átok van.

63. DAL.

Éljük (dorgálni ki meri?)
   Az ifjúság örömit,
Míg a vénség nem keveri
   Öröminkbe ürömit.
Éljünk, a míg ifjak vagyunk,
   Míg életünk földje bő,
Míg termékeny keblünk s agyunk:
   Mert eljön majd az idő,
Hogy megtompúl az érezet,
S egyedül az emlékezet
   Lesz öröme szívünknek,
   S legfőbb java éltünknek.

64. DAL.

Mint a tavasz virágzatja,
   Mindenegy más fajzatú,
S minden fajnak más látszatja,
   S mind tulajdon illatú;

Úgy mindegyik szépségének
Tulajdon a kelleme,
És tulajdon kellemének
Az öröme s érdeme,
A szívnek és érzelminek,
A léleknek és kpzetinek
Ezerféle kedvére,
És gyönyörüségére.

65. DAL.

Most négyszer hét esztendeje,
Lőn kezdete létemnek;
De csak az volt az eleje
Valóságos éltemnek,
Midőn (második nyár most lesz)
Lízám! nékem így szólál:
„Ha szerelmem boldoggá tesz,
Boldogságod helyén áll!"
Mind addig — csak hogy mozogtam;
Nem tarthattam, bár ha fogtam;
Akkor újra teremtél,
Szívem csak azolta él.

66. DAL.

Ha nem érnek az elmével,
Óh vers, ólom lábaid,
És a szívnek érzetével,
Nyelv, nem birnak szavaid;

Hát jobb, óh vers, csak elfúlnod:
A nehéz vers fertelem;
S néked, nyelv, jobb elnémúlnod:
A selyp hangzat sérelem.
Így lesz féreg-csúszmászássá,
Így lesz varjukárogássá,
Óh sas, fellengezésed,
Fülemile, zengésed.

67. DAL.

Az emberszív, valamíg vér,
Érzelmet vált, és cserél;
Mindég kiván, sovárog s kér,
Telik, ürűl, reményl s fél.
Boldog szív, melly, a mit kére,
A sorstól megnyerhette;
Melly nyúgalompartot ére,
S reményét nem vesztette.
Ez órában jó érzemény,
A jövőre kedves remény:
Boldog annak élete,
Ki már erre mehete.

68. DAL.

Az első csók ajakiból
Mint ragadt meg engemet!
Szinte minden sarkaiból
Kiforgatta létemet.

„Rég-szeretett, hát enyém vagy?
  Semmi sors sem választ el!“
Egész lelkem ezen egy nagy
  Gondolatba lobbant fel.
S mint az árnyék a szálfáknak,
A nap és hold a világnak,
  Néki szívem olly hive,
  Olly hivem az ő szive.

69. DAL.

Ha úgy nézed szépségedet,
  Leány, mint fő javadat,
Szánlak, gyarló, én tégedet,
  Mert megcsalod magadat.
Hidd el, kevés ez magában;
  S gyakran ennek birtoka,
Az ő rövid tartásában,
  Hosszú búnak az oka.
Gondolj szíved és lelkeddel
Többet, mint sem szépségeddel:
  Ez naponként fogy és vész:
  Holtig tart a szív és ész.

70. DAL.

Asznak a rét virágai,
  Hervasztván az ősz szele;
Némák berkünk lantosai,
  Sárgúl a fák levele!

Az ifjúság kellemei,
És tüzei s kényei,
Az életnek örömei,
Reményei s kedvei:
Minden a nagy természetbe'
Így megyen bús enyészetbe!
Éljünk szívünk s lelkünkkel,
Mert mink is így megyünk el.

71. DAL.

Rokon embertársatokkal
Kik jót tenni gondoltok,
S vagy színekkel, vagy hangokkal,
Vagy versekkel rajzoltok!
A természet legyen kútfő
Minden érzett- s gondoltban;
Ő legyen tárgy, ő próbakő;
Ha másként van, nem jól van.
Ez örök nagy igazságot,
Mellytől hogyha félrevágott,
Majomjáték munkátok,
Eszetekben tartsátok.

72. DAL.

Hült helye a sürü dombon
A sok madárfészeknek;
Levél helytt a diólombon
Csókák s varjak lebegnek;

Fürj és fecske menni készül,
Gólya, daru eltünt már;
A denevér tornyában ül,
Estvénként most már nem jár
Hamvas ködben lábog a nap;
Hervad, pusztúl a domb és lap;
Itt az ősz! de legyen bár:
Öröminkben nem lesz kár.

73. DAL.

Szegény, vagy rosz belsejébe'
Ki maga nem tud lenni,
Ki szívének rejtekébe
Fél s nem szeret bémenni;
A ki önnön társaságát
Mind örökké kerüli:
Vagy isméri silányságát,
Vagy magát nem becsüli.
Bizonyos az, hogy hiányos
Ember, a ki, ha magányos,
Jó társra nem tehet szert;
Sajnálom az olly embert.

74. DAL.

Szerelemről hogy jól írjon
Akárki, és tüzesen,
Szükség: érző szívvel birjon,
És igazán szeressen.

Ovíd, Sappho, s több mások is,
Olly jól azért irának
Szerelmeket, mert magok is
Szerelmesek valának.
Minden Musa bár fejedben,
Amor nélkül kebeledben,
Akármiként igyekezz:
Leirt tüzed hideg lesz.

75. DAL.

Nem ki névért, dicsőségért
Mászsza Pindus bérceit,
Vagy alacsony nyereségért
Írja halom verseit;
Hanem az, ki, ha lelkében
Gondolatok virradnak,
Vagy felhevült kebelében
Érzemények fakadnak,
Lantot ragad, s mi érdekli,
Kedvesinek elénekli —
Kiben a vers így terem,
Az énnékem emberem.

III. ÉNEK.

Hah! istenség a szerelem
E romlandó hüvelyben;
Segedelem és védelem
A sors ellen a melyben;

Mindenható hatalmával,
És tulajdon bűbájával,
A mit az ész alig hisz,
Játszva mindent végre visz.

Rózsákat hint ösvényére
Ezen földi éltünknek;
Írt csepegtet sérelmére
Gyakran vérző szívünknek:
A bút, gondot felvidítja,
A szegényt meggazdagítja,
Minden ellen védelem:
Istenség a szerelem!

A lelket megnemesíti,
Szépre, nagyra buzdítja;
Az elmét megélesíti,
A lomhát megindítja;
Az érc szívet meglágyítja,
A fajtalant megtisztítja,
Meghajt minden nagyságot,
Hódít minden vadságot.

Szárnyakat ád a léleknek,
S magán felűl emeli,
Bátorságot a félszegnek,
Melly a bajt megtördeli;

A roszat meggyülölteti,
Erkölcsöt megkedvelteti;
Terjed ben az értelem:
Istenség a szerelem!

Nála nélkül az emberség
Itt örömöt nem is lel;
Nála nélkül a mesterség
Semmi dicsőt nem mivel.
Minden jónak, felségesnek,
Minden gyönyörűségesnek
A szerelem eleje,
A szerelem veleje.

Közönséges lelkekből is
Melly mennyei szikrát ejt!
A legvadabb szívekből is
Melly isteni érzést fejt!
A mi egymást gyülölséggel,
S ellenséges dühösséggel
Mind örökké üldözte,
Gyakran öszvekötözte.

Kicsal minden tehetséget
Az emberből bájával;
Betölt minden reménységet
A boldogság árjával;

Minden átkot áldássá tesz,
Őáltala tűrhető lesz
A legfenébb gyötrelem:
Istenség a szerelem.

Táncot, tréfát, játékokat
Tenyészt a vad pusztában,
És rózsákon vet ágyokat
Pályánk nehéz útjában.
Ezt a földi poréletet,
Melly agyagba rekesztetett,
Olly tetőre vezeti,
Hol az mennyét élheti.

Palotává varázsolja
Az alacsony kalibát;
Veszélyeket meglábolja,
Nincs előtte semmi gát:
Sőt a bátor és hatalmas
A síron is diadalmas;
Mint az öröm karjába,
Úgy dűl halál torkába.

A természet lépéseit
Ő indítja s vezeti;
Az ő ezer nemzéseit
Ő neveli s élteti:

Nála nélkül föld, víz, tűz, ég
Zűrzavarban meredne még:
Szerelme az istennek
Ada létet mindennek.

76. DAL.

Miként sejti ő lelkemből
Kelő gondolatimat;
Miként sejti ő szememből
Titkos kivánatimat!
S miként tudja betölteni
Ezeket egy csókjával;
S amazokat segíteni
Elméjének szárnyával!
Segéd szívem érzésiben,
Elmém víg s bús röpteiben;
Fele valóságomnak,
Lelke minden dolgomnak.

77. DAL.*

Mind az, a mit a halandók
Szerencsének tartanak;
A miért ők, a szánandók,
Veszélyekbe szállanak:
A becsület s dicsőségnek
Fényes pora és füstje,
Gazdagságnak és felségnek
Aranya és ezüstje,

S több eféle, miket sok szív
Leggyönyörűbb élésnek hív,
Nem ér hiú becsével,
A szerelem kedvével.

78. DAL.

Óh te! ki a nagy világnak
Elkábító zajában,
A hivság és bujaságnak
Ellankasztó karjában
Elbitangláд jobb részedet,
Tehetségét lelkednek,
Elbitangláд szép tüzedet,
S elevenjét szívednek,
Térj vissz' a szép természetnek,
Bölcseségnek s szeretetnek
Boldogító ölébe!
Írt lelsz kebled sérvébe.

79. DAL.

Van egy erkölcs, mellyet imád
Még maga is a gonosz;
Melly a szívnek nyúgalmat ád,
S az életre áldást hoz;
Melly még minden hív őrzőjét
Örömökkel fizette;
S minden kába elvesztőjét
Gyötrelmekkel büntette;

Van egy erkölcs, melly ha elvész,
Vele vész a legszebb s jobb rész:
A szívbéli békeség:
E nagy kincs a szűzeség.

80. DAL.

Sziv s ész! külön két kalaúz
Az embernek éltében:
Boldog, a kit egyfelé húz
Mind a kettő mentében.
De többnyire nem egyeznek,
Ez jobbra s az balra megy;
S mikor már nem ellenkeznek,
Az embernek már mindegy.
Gyakran, a mit az ész javall,
A szív kínnak, átoknak vall;
A mit pedig ez szível,
Az azt másként veszi fel.

81. DAL.

A mezei gazdaságban
Minden óra munkát hoz,
Midőn a nagy palotákban
Az únalom ásítoz:
Pedig miként mozog, zajog
Minden: vélnéd, duplán él;
Holott a szív senyved, sajog,
Nyomván azt a gőz és szél.

Óh természet! csak anyai
Kebeledben a magvai
S gyümölcsi ez életnek:
Boldogok, kik szeretnek.

82. DAL.

Tudós lehetsz; de bölcs nem vagy,
Éjt nap könyvben turkáló:
Tudománynyal megrakott agy
Kedvvel telt szív mellett jó.
Nem ki ezrek éltét, tettét
Tudja, fejti s beszéli,
De, ki embertermészetét
Mélyen érzi, és éli,
Voltakról tud, jövendőt sejt,
Valóval él, kedvet nem ejt,
Ez így, az úgy történvén,
Bölcsnek csak azt mondom én.

83. DAL.

Az örökké nyughatatlan,
Kit valami mindég hajt,
S amott lót fut, ámbár jől van
Itt is dolga, nem kap rajt;
Utóbb mégis csak visszavágy
Születési fészkébe,
Mellyet a balgatag elhágy
Jobb remények fejébe':

Mert az ember házi állat;
S bár mint nyomják itt a vállat
  Az életnek terhei,
  Tűrhetőbbek sebei.

84. DAL.

Sokan voltak, kik őt kérték,
  Címesb, dúsabb, kellemesb;
És ha ez az érdemmérték,
  Énnálamnál érdemesb;
A mit tudok, az is csekély,
  Minden ember tudhatja;
Hanem a mi keblemben él
  Kevés, ki megfoghatja:
Megfogta ő; s e mindég hív,
Csupán érte verő mély szív,
  Ezen legjobb értékem,
  Szerzé meg őt énnékem.

85. DAL.

A gyermekkor örömei,
  Mig, mint tűz a kövekben,
A szerelem érzelmei
  Alusznak a szívekben,
Mik az édes kínhoz képest,
  Melly belőlünk fakadoz,
Midőn a szív, lélek és test
  Szerelmében olvadoz?

A szerelem örömei
Legédesebb gyümölcsei
E zarándok életnek:
Boldogok, kik szeretnek!

86. DAL.

Te, az idők tengerébe
Már már lefolyt esztendő,
Mellynek boldog kezdetébe
Örökr' enyém leve ő!
Hogy a búnak örvényéből
Szívem végre partot ért,
Hála! lelkem fenekéből,
A jó s boldog napokért!
Hála, sorsom, kegyelmedért!
Hála, Lízám! szerelmedért!
Tavaly ekkor még féltem;
Most mondhatom, hogy éltem.

87. DAL.

Ez órának lejártával
Vége van e századnak;
A jövő száz lefolytával,
Kik most élnek, sorvadnak.
Én is, te is, mi boldog pár,
Mi, kik itt most enyelgünk,
Akkor mink is sorvadunk már,
Otthon lészen már lelkünk.

Édesem te! szemed nedves?
Ne szomorogj, édes kedves!
Bár hol légyen lételünk,
Szerelmünk ott lesz velünk.

88. DAL.

Fagyva fekszik a természet
Halotti hóleplében;
Élte s bája elenyészett,
Áll minden ér keblében;
De majd eljő vőlegénye,
A hív tavasz tüzében,
És anyai érzeménye
Megint felforr erében;
S ezerforma életeket,
Örömöket és kedveket,
Kiknek magvok méhében,
Szülend ismét hevében.

89. DAL.

Mint dühödik, üvölt, ordít
A zivatar, s mint kapkod?
Mindent miként lódít, fordít,
Széljel s öszve mint csapkod?
Mint a pelyhet, úgy elkapja
A repülő madarat;
Mint szál vesszőt földig csapja
A magas tölgysudarat;

Mint tépi ott a házokat,
Hordja itt a kazalokat!
Ezt én boldog hékéből
Nézem, Lízám öléből.

90. DAL.

A szerelem és barátság,
Időt győző voltában,
Legjobb öröm' termő két ág
Az életnek fájában:
E két ágnak gyümölcseit,
Boldog, ki megszedheti!
A többinek veszélyeit
Mosolyogva tűrheti.
A szerelmet s barátságot,
E két legszebb örömágot
Szívem szerint élhetvén,
Boldog ember vagyok én!

91. DAL.

Amort, kinek csak buja kény
Volt fajtalan nemzője;
Amort, kinek csak külső fény
Volt negédes szülője,
Óh! ne fogadd kebeledbe,
Azt Hymenné nevelni:
Több az, a mit életedbe
Mindég tudhass szívelni:

Mert csömörrel, únalommal,
Méreggel és fájdalommal
Tölti majdan szívedet,
S megemészti éltedet.

92. DAL.

Élés által a szerelem
Gyengül s végre oda vész,
Mert buborékgerjedelem,
Úgy itél a hideg ész.
De szerelmünk nemesb fajtú:
Ezt az inkább tüzeli;
Jó s bal sors ezt, öröm és bú
Mind nagyobbra neveli:
Mint a phoenix hamvaiból,
Úgy szokott ez lángjaiból
Mindég újra éledni,
Nagyobbodni, terjedni.

93. DAL.

Sorsunk vászna e föld hátán
Asszonykéztől vetődik,
S a mint angyal ez vagy sátán,
Menny vagy pokol szövődik.
Boldog szív, kit jobb csillaga
Olly asszonyra vezetett,
Kit nemének rút maszlaga
Meg nem vesztegethetett.

De jaj annak, ezerszer jaj!
Kit egy amolly viperafaj
Hálójába ejthetett;
Jaj annak, hogy született.

94. DAL.

Ha csak habos testi kények,
Nem a viszonttisztelet
S titkos rokon érzemények
Fonták a szívkötelet,
Nem állandó: parányi sér,
Egy kis nem várt történet,
Egyetlenegy elfolyt csepp vér,
Ennek könnyen véget vet.
Egyik felől szeretetre,
Másik felől tiszteletre
Támaszkodván Hymenünk,
Soha sem kell féltenünk.

95. DAL.

Egy szép hölgynek ellenében
A melly férfi úgy megáll,
Érzés nélkül kebelében,
Hidegen, mint egy kőszál:
Az az asszonytermészetnek
Vagy rút adót fizetett;
Vagy kedvével ez életnek
Örökre számot vetett;

Vagy búféreg ül szivében,
Vagy nincs erő teteméhen,
S minden csontja már száraz,
Vagy nem is férfi már az.

96. DAL.

Ki egy szép s jó feleségben,
Egynéhány jó gyermekben,
Középszerű tehetségben,
Válogatott könyvekben,
Tartós élést, boldogságot,
Elégedést nem talál:
Csak hagyja el e világot,
Annak legjobb a halál:
Mert a miről ő álmadoz,
Olly valamit e föld nem hoz;
Nem terem az agyagban,
Hanem feljebb csillagban.

97. DAL.

Ismérd meg az embereket
Minden természetekben,
Bölcsebb ifjú! s szedj kincseket
Az ő szegénységekben;
Gyűjts magadnak bölcseséget
Az ő bolondságikból,
Jóságot és szelídséget
Az ő gonoszságikból;

Tanúld ki jól a világot;
Szíj a gőzből valóságot,
Vegyed hasznát eszednek:
S lesz mit élni szívednek.

98. DAL.

Éljük okos itélettel
A mit ád a jelenlét,
Nyilt és vídám érezettel,
Ki másként tesz, nagyon vét:
A jövendő szép reménye
Többnyire dugába dűl;
A jelenlét érzeménye —
Ez a miénk egyedül.
Édes kedves, jersze tehát!
Míg van rajta, rázzuk a fát;
Talán holnap illyenkor,
Válni rajtunk lesz a sor.

99. DAL.

Mint borzasztó havasoknak,
Hol szirtnek szirt hegyette,
Temetőknek, sírhalmoknak
A szelíd hold felette:
Úgy jősz feldúlt nemzeteknek,
Országoknak hamvain,
Milliom holttetemeknek,
Megölteknek csontjain,

Keresztül vértengereken,
Segítni az embereken,
Áldott Béke! üdvez légy!
Maradj! vesznünk kell, ha mégy.

100. D A L.

Ti, kik Himfyt dicséritek,
Poetának mondjátok,
S Petrarchához emelitek,
Jó barátim! halljátok:
Nem engemet, szerelmemet
Illeti a borostyán:
Ez gyilkolta úgy szívemet,
Hogy kínomban kiki szán.
Ott, a' hol én nem vetettem,
Bár valamit segítettem,
(Sokról ezt sem mondhatni)
Nem szoktam én aratni.

IV. ÉNEK.

Ti, kegyes ég szülöttjei,
A szép s jónak ékei,
Amor bájos testvérei,
Élet s öröm lelkei,
Gratiák! kegyistennéi
Hellának és Romának,
Óh! legyetek barátnéi
Egy áldozó scythának!

Nékem, ki most dicsőségtek
   Háladásul hirdetem,
Minthogy annyi kegyességtek
   Boldogítja életem;
Kivált azon kegyelmetek,
   Hogy őt nékem adátok,
Kit magatok neveltetek,
   S ki most fényt hoz reátok.

Oldjátok meg, mint Wielandnak,
   Nékem is bájövetek!
Hadd zengje a magyar lantnak
   Hangja is kellemetek.
Jöttök, szívek istennéi!
   Öveteket nyitjátok?
Socratesek barátnéi!
   Egek! egek! mit látok?

Az egész nagy természetben
   Semmi sincs egészen ép,
Nincs egészen jó, keletben,
   Egészen jó, nagy és szép;
Egyéb, a mit kezetekkel
   Formálva megérétek,
És isteni lelketekkel
   Bájolva megihlétek.

Mi az ember nélkűletek?
Mi a szépség és erkölcs?
Mind ezek csak történetek,
S az ember csak vérgyümölcs.
Mik az ember örömei,
Ha nem vagytok lelkeik?
A lélek s test szépségei,
Ha nem vagytok ékeik?

A szépségnek, nélkületek,
Nincs módja, nincs alkalma;
Kegyistennék! csak tőletek
Jön ereje, hatalma:
Ti benne felolvasztjátok,
A mi kemény s mereven,
S szépre, jóra indítjátok,
A mi abban eleven.

A bájoló kegyességet,
Mellyet ki nem ejthetni,
A mosolygó édességet,
Mellyet meg nem fejthetni;
Azt a maga-kedveltetőt,
Mellyért a szív fenjen ég;
Azt a mélyen érezhetőt,
A miből áll a szépség.

Melly mind szőrben, mind bíborban,
Apró s nagyobb formában,
Mind fiatal, mind vén korban,
Örökké szép magában;
Mind ezeket tik adjátok,
Három kegyes testvérek!
Mind ezek a ti munkátok,
Mindenható tündérek!

Amor, ama nemesebbik,
Ki bölcset is érdekel,
Ama lelkesb s édesebbik,
Kiről Petrarch énekel;
Kinél nem cím nyom érdemet,
Vagy pénz, hanem szív és ész,
Tőletek kér kölcsön szemet,
Ha magának tárgyat néz.

S tartósokká ti teszitek
Vértől csélcsap lángjait;
Mert isteni kellemitek
Megkötözik szárnyait.
Nélkületek csapodárok,
Mint a lepkék, kényei;
A sírig hív emberpárok
Hatalmatok mívei.

Azon ifjú, kit elragad
  Egy szép szűznek személye,
S lelke hevűl, s keble dagad,
  S hogy magát kibeszélje,
Szívének mély hangjaival
  A szűz éneklője lesz,
Ez is, szive lángjaival
  Áldozatot néktek tesz.

A szűz, ki hű kedvesének
  Oda lankad ölébe,
S még sem csorbúl fő kincsének
  Legparányibb részébe';
Sőt ártatlan szerelmével
  Szíve lelke szebb s jobb lesz,
Ez is tiszta szemérmével
  Áldozatot néktek tesz.

Nélkűletek vagy rágalom,
  Vagy lankadt a társaság;
Nélkűletek vagy únalom,
  Vagy száraz a vígaság.
Az elmének szebb lángjai,
  A szív ömlő kéjei,
A múlatság szebb hangjai,
  Kellemetek mívei.

Általatok könnyebbűlnek
Az életnek terhei;
Nemesednek, szelídűlnek
A szív érzeményei.
Általatok a vénségnek
Kisimúlnak ráncai,
S a legerősb gőgösségnek
Megvétetnek sáncai.

A Musáknak, nélkűletek,
Csekély az ő érdemök;
Általatok és tőletek
Jön ő minden kellemök:
A kellem, melly kerestetvén,
Annál inkább távozik,
S tanúltatván, követtetvén,
Csak majommá változik.

Kegyistennék! nélkűletek
Csak kezdet a mesterség;
Durvák, vadak a nemzetek,
Értetlen az emberség:
Ti szereztek kedvességet
A testnek és ruhának;
Ti szereztek örökséget
Mindennemű munkának.

Lethébe dűlt nélkűletek
Ezer munka, noha jó;
A jó s hasznos csak veletek,
Csak, ha tetszik, állandó.
Csekélységek, mert tetszenek,
Mert élteti lelketek,
Bár századok elteltenek,
Élnek most is veletek.

A legmélyebb tudományok,
Bármennyi volt érdemek,
A legdrágább alkotmányok,
Mivel nem volt kellemek,
Mellyek által a szíveknek
Mindenkor tetszhessenek,
Úgy elmúltak, hogy neveknek
Hírmondóik sincsenek.

Nélkűletek a bölcseség
Nem szerencse minékünk,
Hibázván ben a szivesség,
Melly főbb emberiségünk;
A szív édesb érzésinek
Szívetlen megfojtója,
S legszebb, legjobb öröminek
Komor kárhoztatója.

A bölcsek tinélkületek
   Csak hordókban tunyognak;
Öröm nélkül foly életek,
   Mint a komor baglyoknak.
Így lenni bölcs, hogy szívünkkel,
   S öröminkkel fizessünk?
Ez érdemtől, jobb, essünk el,
   Csak boldogok lehessünk.

Az egy egész szép termetnek
   Öszvehangzó kelete;
S e szép egybefolyt keletnek
   Bájt lehellő élete;
A szép helyzet, szép mozdúlat,
   Mellyben nincsen szegelet;
Elmésség, melly lelket múlat,
   S édes örömmagot vet;

Az a tiszta szeméremnek
   Elpirúló rózsája,
Hol a tüzes szerelemnek
   Gyúladni kezd fáklyája;
A száj édes mosolygása,
   Ama szívet fogó lép;
A fő csüggedt andalgása,
   Melly szívet és lelket tép;

Ama könnyű, víd bölcseség,
Melly magát nem fúja fel;
A tűz, mellyben nincs szelesség,
Melly csak éltet hevével;
Fínomság, melly nem ravaszság,
Nem finnya, vagy kényesség;
Csinosság, melly nem cifraság,
Vagy kinyirbált pipesség.

A büszkeség, és hatalom
Melly soha sem dagadoz;
Az alázat és alkalom
Melly porig nem hajladoz;
Az az önnön kelleminek
Ártatlan nem tudása;
Az az önnön érdeminek
Önmagába vonása.

S ez a Lízám szemeiből
Mennybe nyíló tekintet,
Melly gondjaim körmeiből
Engem mindjárt kiinthet;
S ez a Lízám szép szívében
Lakozó szűz szemérem,
Mellyet minden verésében
Imád minden csepp vérem.

Socratesek bölcsesége,
Mellyben semmi kemény nincs;
Szelíd, szives embersége,
E legritkább, legfőbb kincs.
Ovíd könnyű elméssége,
Juliája Rousseaunak,
Xenophonnak kedvessége,
Tűzódái Sapphónak;

Correggio rajzolati,
Phidiasnak szobrai,
Wieland lelkes gondolati,
Mozart bájos hangjai;
Cicerónak beszédjei
Az egybegyűlt Romához;
Lízám édes levelei
Kedves barátnéjához;

Hogy amott egy ragyogó szép
Szeretetlen hervadoz,
S itt egy szembe sem tünő kép
Szívet s elmét ragadoz;
Hogy Ninonért ősz korában
Fiatal szív gyúladoz;
S egy más legszebb virágában
Únalomban kajladoz;

Hogy a rút elfedezheti
  A sors mostohaságát;
És a vén elfelejteti
  A vér tulajdonságát;
Hogy a dalos Anacreon
  Akkor is még enyeleg,
S rózsa s szegfőkoszorút fon,
  Midőn sírba szédeleg;

Hogy Lais megszeretteti
  Magát a nép javával;
Augustus elfelejteti
  Brutust, Catót Románal;
Hogy Horácnak dicsősége
  El nem vész, míg ember lesz,
Hogy Pericles felesége,
  S öcscse olly sok csudát tesz;

A kellem, melly többnek látszik
  Emberinél, földinél;
A tudósság, melly csak játszik,
  Midőn tárgya nagy, bő s mély;
Mind ez, és több itt a földön,
  A'mit le nem festhetek,
Óh Gratiák! tőletek jön:
  A ti bájos mívetek.

Jertek! áldott Hunniának
  Szerencsésebb fiai!
S ti fiai Dáciának,
  De csak ollyan fajai,
Csak ti, a kik nem levétek,
  Hogy csupán csak legyetek;
Kik feljebbről eredétek,
  S több szívetek s lelketek;

Ti is legszebb alkotmányi
  A természet urának,
Asszonyai és leányi
  A két magyar hazának:
Kik nem azért születtetek,
  Hogy csupán csak szüljetek;
Hanem arra termettetek,
  Hogy mindenünk legyetek:

Jertek, óh! és forgassátok
  E gyönyörű bájövet;
Ebben itt feltaláljátok
  Ama csuda kincskövet,
Mellyel birván, szaporodnak
  A lélek s test kellemi;
S az életnek nagyobbodnak
  Örömei s érdemi.

101. DAL.

A világ nagy tengeréből,
Mellyben éltünk hánykódik,
Indulatink szélvészéből,
Mellyben szívünk vívódik;
És kormánya értelmünknek
Annyiszor megakadoz;
S vitorlája reményünknek
Annyiszor megszakadoz;
Boldog, ki kievezhetett,
S szerencsésen kiköthetett
A nyúgalom keblébe,
Egy asszony hív ölébe.

102. DAL.

A mesterség: boldog lenni,
Igen könnyű, de ritka;
Nem kell ezért messze menni,
Bennünk vagyon a titka.
Sándor s Caesar a világot,
Hogy boldogok lennének,
Felforgatták, boldogságot
Ám de még sem nyerének.
Szív és lélek valóságom;
S azért minden boldogságom,
A két legszebb érzelem:
Barátság és szerelem.

103. DAL.

Oh te, szívem kedveltjének
Első édes irgalma!
Első csókja szerelmének!
Kínaim szép jutalma:
Szívemnek mély fenekében
Ott sajogsz te most is még;
Üdvezítő erejében
Tüzed mindég bennem ég.
Bármi légyen már belőlem,
Elmondhatom azt felőlem:
Nem hiába reméltem,
Mert szerettem, és éltem.

104. DAL.

Mit nem kíván, miket nem sejt,
Mit nem hisz az emberszív!
S az emberész hol nem jár s fejt!
Példánk a sok elmemív.
De ha mind ezt jól felveszszük,
Mind csak álom, gőz és szél;
S fájdalommal azt érezzük,
Hogy picinyt több semminél.
Az igazság mértékével
Kebelünkben kevés kél el:
Csak az erkölcs s szerelem
Megnyugtató élelem.

105. DAL.

Ha némellykor, csak futtában,
Forgatván a múlt időt,
Bal sorsomban, más karjában
Képzelem magamnak őt;
Megrendülök, felborzadok,
A vér megfagy eremben,
Elhalok s meg fellázadok,
Pokol terem keblemben;
S megcáfolni gondolatom,
Kebelemhez szorongatom
Kincsemet, s megcsókolom:
S enyém vagy! azt gondolom.

106. DAL.

Szabadságban, szeretetben
Minden vígad, a mi él,
A megújult természetben;
Lízám! szíved mit beszél?
Halljad csak a fülemilét
A mogyorósűrűben;
Nézd csak a sok tarka pillét!
Be szép itt a zöld fűben!
Óh szeressünk! Adj csókokat!
Éljünk! igen, igen sokat!
Szerelmesek, szabadok:
Adj csókot! én is adok.

107. DAL.

Balúl tészsz, ha kárhoztatod,
 Megőszült bölcs, versemet;
Inkább szíved sajnálhatod,
 Hogy nem érzi tüzemet.
Tekints vissza életedre,
 S vizsgáld édesb kedveit;
Tedd kezedet a szívedre,
 S valljad meg kútfejeit:
Szíved legjobb érzeményi,
Nemde Amor szüleményi?
 Jaj a szívnek, melly kiég!
 Annak verni már elég.

108. DAL.

Hogy először megnyílt nékem
 A szemérem levele,
Melly fedezé üdvességem,
 S előttem volt kebele,
Boldogító szándékában
 Emelkedve két halma
Az érzemény hullámjában,
 Hűségem szép jutalma:
Hah! mit érzett szívem akkor?
Istenné lett az emberpor!
 Szerelmem ez órája
 Éltem legszebb rózsája.

109. DAL.

A teremtő szerzeménye
A házasság kötele;
Első emberteremtménye
Megköttetett már vele.
Ez az, a mit megmenthetett
Temérdek sok javából
Apánk, hogy kiverettetett
Éden boldogságából.
De most immár átokká lön
Ez a jó is itt a földön:
Most egy boldog házasság
Csudált, gúnyolt ritkaság.

110. DAL.

Az egész nagy természetbe',
Most a tavasz langyával,
Mindennek új tenyészetbe
Indúlt forró vágyával;
A földnek zöld zománcában,
A víz folyó tükrében,
Az ég tiszta zafirjában,
Minden állat keblében,
Mint él s örvend a szerelem!
Hah! milliom gerjedelem
Ostromolja keblemet!
Oltsd! oltsd, kedves, tüzemet.

111. DAL.

Ha a hideg, feszegető
S mélyen hatni vélő ész
A szívvel nem egyezhető,
S azt tartja, hogy mind elvész
Az a sok szép és felséges,
A mit érzünk keblünkben;
Az isteni s dicsőséges,
A mit sejtünk lelkünkben;
Hogy elvész, mert csak pára volt,
A mi bennünk érzett s gondolt:
Óh, hát húnyj el bennem, ész!
Mert engem te döggé tészsz.

112. DAL.

Ezen földi poréletben,
Hol semmi sem állandó;
Hol alig van tenyészetben
Minden, mindjárt mulandó;
Hol a szívnek éh reményit
Ezer öröm kínálja;
De született érzeményit
Csak ezer füst táplálja;
Itt egyedül a szerelem
Az az örömfejedelem,
Ki létünk megtöltheti
S földünk mennyé teheti.

113. DAL.

Nincsen, nem volt, nem is lészen,
Ki asszonytól született,
A ki épen és egészen
Virágzásig nőhetett,
Hogy Amor rajt erőt nem vett,
Vagy, ha nem vett, nem vesz még,
Midőn szíve már kifejlett,
S hogy így van, áldunk, óh ég!
Amor nélkül Szibéria
Volna e föld, s apathia
Ezen földi életünk:
Bölcsen van, hogy szeretünk.

114. DAL.

A szerelem ád kezdetet
Mindennek e mindenben;
Ezt a roppant természetet
A szerelem tartja fen;
A mi van, mind általa lett,
A szerelem által él;
A nap alatt, a nap felett,
Minden között ő kötél.
E hatalomnak ellene,
Óh ész, törnöd nem kellene:
Mert akárhogy rángódol,
A szív mégis meghódol.

115. DAL.

A melly szívnek érzeményi
Már olly keblet lelhettek,
Mellyben legédesb reményi
Érlemetre mehettek;
Az könnyen lecsendesíti
Egyéb indúlatjait,
Az könnyen kielégíti
Többi kivánatjait!
Mert ezeket a szerelem,
Mint legerősb gerjedelem,
Királyképen kényére
Taníthatja kezére.

116. DAL.

A szerelmet, mellyre két szív
Természete szerint vágy;
Mellyet a bölcs örömnek hív,
S még az ég is jóvá hágy,
Emberek, ne gátoljátok!
Mert isteni szerzemény;
Emberek, ne zavarjátok!
Mert isteni érzemény:
Az ég ellen tenni vétek;
Oh! sőt inkább terjeszszétek;
Hogy boldogok lehessünk,
S boldogokká tehessünk.

117. DAL.

A szélnél is sebesebben
  Repül repül az idő;
Veszve, ha mi elmúlt ebben,
  Mert ez vissza már nem jő:
Életünk is repül repül,
  Egyaránt az idővel;
A nap, melly ma homályba dül,
  Holnap nem lesz, más jő fel.
Hintsük meg hát örömekkel,
S jeleljük meg jó tettekkel
  Éltünk minden óráját,
  Szedjük szedjük rózsáját.

118. DAL.

Az öröm egy kényes virág,
  Mellyel bánni gyengén kell;
Ha ki ahoz hevesen vág,
  Azt mindjárt ott dúlja fel.
Kár! hogy erre nem ügyelünk,
  Ha örömre találunk;
Minden kedvet mohón nyelünk,
  S megcsömörlünk, zabálunk.
Csak aliglan érinteni,
Mértékelve hörpenteni,
  A bölcs élő törvénye:
  Mert így tovább tart kénye.

119. DAL.

Midőn a nap sugárinak
Bíbora is eltünék,
S a gazdaság munkáinak
Utólja is megszünék;
S nékem adott test s lélekkel
Ő ott fekszik ölemben:
A menny minden örömekkel
Szívében, és szívemben;
Vajha egy illy szép órában,
Kettőnk egybe-olvadtában,
Minden öszveomlana,
S minket sírba ontana!

120. DAL.

Két dolog van, olly szükséges,
Mint a bészítt levegő,
Mellyel, ha ki egészséges,
Birjon, másként szegény ő;
Sőt élet sem az élete,
Egyképen él a fával:
Az embernek természete
Hozza már ezt magával.
A szabadság és szerelem
E szükséges két élelem.
A ki nem bir ezekkel,
Azt a sír csak nyelje el.

121. DAL.

A jövendő reményein
  Csügg a kényes ifjuság!
A jelenlét örömein
  Száguldva csak általvág;
Szívét a vén a múlt idő
  Emlékével táplálja;
A jelenkor kedveit ő,
  A balgatag, fitymálja:
Mind ez, mind az csalatkozik,
Mert mindenik álmadozik;
  A bölcs mindent összevesz:
  A mi volt, van, s a mi lesz.

122. DAL.

Ha csak a szép vonsz tégedet,
  Könnyen tünő bájával,
Lassan! meg ne nyisd szívedet,
  Mert ez utóbb nagy kárt vall.
Szükséges itt a figyelem,
  Higyj a próbált szavának:
Vagyon jele a szerelem
  Igaz s tartós lángjának:
A mi szépért a szerelem
Ég, tisztelje az értelem:
  Hogy a mit szült kelleme,
  Megtarthassa érdeme.

123. DAL.

A szerelem és reménység
Legkegyesb két csillagunk,
Míg életünk olaja ég,
S a sír felé ballagunk:
E föld csekély örömeit
Emeli az, s szépíti;
E föld tenger keserveit
Enyhíti ez, s deríti;
S ha menésre int a halál,
Ez előttünk fáklyával áll;
S az meg akkor sem hágy el,
Mikor a sír már elnyel.

124. DAL.

Hol nem jártak gondolatim
Ezen roppant mindenben?
Hol nem jártak kívánatim?
Míg e boldog Hymenben,
Mint a méhraj, megszállának,
S egy csomóba gyűltenek,
Hogy az élet rózsájának
Kebelében éljenek.
Innen most bár kireppennek,
Messze többé már nem mennek;
Minden öröm bőjében
Lévén Hymen ölében.

125. DAL.

Sokszor, midőn bámulással
Érzem szívét és eszét;
S ő hajnali mosolygással
Nyújtja nékem szép kezét;
S érzem teli mértékében
Magas boldogságomat —
Szint a mennyek hetedében
Lelem valóságomat.
S boldogságom szerzőjéhez,
Kitől minden szív sorsot vesz,
Ezer hálát repítvén,
Csaknem elenyészek én.

V. ÉNEK.

Szeretek én tébolyogni
A tavasz szép zöldjében,
Lovag, gyalog csavarogni
A természet keblében;
Mindennek új életében,
Mindennek új örömében
Érzelmekbe merülni,
S én is élni s örülni.

S eltikkadván, szeretek én
A zöld berek szélében
Kipihenni, odadűlvén
A csörgeteg mentében;

Egy fa boltos árnyékában,
A rét hímes bársonyában,
Ott pipára gyújtani,
S némán látni, hallani:

A patak fénytükörében
Virágokat lengeni,
A levegő tengerében
Pacsirtákat zengeni;
S ezek dalló örömére,
S fülemilék énekére
Magam is felborzadni,
S elmés dalra fakadni.

Szeretek én kertészkedni
Kikeletkor kertemben;
Öröm, látnom nevelkedni
Ezt azt kertészségemben:
S minden virág elsőjével,
Minden gyümölcs zsengéjével
Néki kedveskedhetnem,
S egy kis kedvét tölthetnem.

Szeretek én nyár hevében
Az erdőben rejtőzni,
És susogó zöld éjében
Lágy szellőben hűtözni;

S egy titkos völgy mély ölében,
Egy hűs csermely gyöngyvizében
  Szomjúságom oltani,
  S néha meg is mosdani.

Szeretem én, a mezőben,
  Melly áldással terhelve,
Vélni magam egy erdőben,
  Magas rozstól elnyelve;
S látni cifrán tarkállni ott
A cyánát és pipacsot,
  S egy lappangót hallani,
  Pitypalattyot mondani;

Látni a szél fuvalmában
  A gabona tengerét
Hányni zörgő tódultában
  Zöld hullámi ezerét:
Látni a föld szőnyegében
A nagy mestert nagy mivében,
  Hallni madárhangzatban,
  Szívni virágillatban.

Szeretem a természetet
  Nézni teremtésében,
A tenyészet s érlemetet
  Látni menten mentében:

S mint pacsirták, úgy reppennek
Sugárához az istennek
Hálàim az áldásért,
Mellyet rám is bőven mért.

Szeretem én bíborúlni
Látni reggel rózsáját
A hajnalnak, mint pirúlni
Egy szép hölgynek arcáját,
Midőn első reggel kél fel,
Aurorának szemérmével
Kedvesének karjából,
Hymen rózsaágyából.

S illy hajnalkor szeretek én
Lízám mellől elszökni,
És magamat, lóra vetvén,
A szabadba kilökni;
S az illatos levegőben,
Harmatgyöngyös zöld mezőben,
Örömimből üdülni,
S meg fészkembe kerülni.

Szeretem én pompájában
Kelni látni a napot,
És jóltévő pályájában
Minden dombot és lapot

Elönteni világával,
És tüzének hatalmával
Tenyészteni, érlelni,
Táplálni és nevelni.

Így tesz jót a nemzetekkel
Egy nagy szív a trónusról;
Így tesz jót az emberekkel
Egy nagy lélek Pindusról.
Ti, a napként istenkedők,
Uralkodók! bölcselkedők!
Áldott légyen nevetek
S boldogító lelketek!

Szeretem én látni, mint jön,
Támadtában néma s rest,
S utóbb, ha több társakat vön,
Egy borzasztó fellegtest,
Földet rázó robajokkal
És cikázó villámokkal,
Egy rémítő szörnyeteg,
Az égi nagy fergeteg;

Mint jön zúgva és ordítva
A bús szélvész szárnyain,
Erdő mező megindítva
Alig áll helyt inain;

Mint okádja ki tüzeit,
Miként önti le vizeit,
   Mellyek víttak keblében,
   S meg mint szakad testében.

Hüves őszszel szeretek én
   Lovag gyalog vadászni,
Régi szittyák faja lévén,
   A vadakkal csatázni:
A rónákon száguldani,
A sűrűkben lappangani,
   S Lehel szittya módjára
   Kürtöt fúni nótára.

Látni: a nyúl mint ugrik el,
   Mint hány füttyöt farával,
Hajsza! s Cicke mint nyúlik el,
   S penderíti fogával.
S ha kopóim harangoznak,
Hogy az erdők riadoznak,
   S vadat látok illantni,
   Néki puskát durrantni.

Badacsonynak szüretjében
   Öröm nékem mulatnom,
S ízes édes gerezdjében
   Kényre válogathatnom;

S a szép hegynek pompájával
Eltelvén, egy sas szárnyával,
Melly ott lebeg tetején,
Szeretek fellengni én.

Szeretek ott merengeni
Azon évben elmémmel,
Mellyben szívem kifejleni
Édes kín közt kezdett el.
Hogy előbbi lételembe,
Szilaj s rideg kebelembe
Új szebb élet villámlott,
Ezt gondolnom, öröm ott.

Szeretem a szittya lantot
Szittya hangon hangzani,
Hol a lantos jól szippantott
Költőszeszből, hallani.
A zengő vers muzsikája,
Érzett s gondolt tárgyak bája
Viszhangozván keblemben,
Édes kényem lelem ben.

Szeretem én, ha szivemben
Bizonytalan fakadoz
Az érzemény, s kebelemben
Mégis széljel áradoz,

Azt hangokba kiönteni,
S hegedümön elzengeni;
Édes így elmerülnöm
Lethébe, s megenyhülnöm.

Szerettemmel szeretek én
Kandallómnak tüzénél,
Mikor kin fagy, melegedvén,
Vitnyédinek füstjénél
Erről arról beszélgetni,
Múlt időket emlegetni;
Vagy újjait hallani
Hayden után hangzani.

Szeretek egy jó baráttal,
Ki érzékeny s értelmes,
És sorsomban, ha jó, ha bal,
Részcsülni figyelmes,
Gondolkodva és érezve,
Egyről, másról értekezve,
Egykét órát tölteni,
És kedvekkel telleni.

Ezek kényi és kedvei
Szívemnek és lelkemnek;
Ezek gyönyörűségei
Az én boldog éltemnek;

De leginkább szeretem én,
Hüvelyemet félre vetvén,
Ölelgetni kincsemet,
S élni Himfy-létemet.

126. DAL.

Bízodalom fő áldása
Két szív égő lángjának;
Nála nélkül nincs tartása
Hymen boldogságának:
A hol ez nincs, ott kétséges
A szerelem, s félelmes;
S minden édes, üdvességes
Gerjedelem gyötrelmes:
A hol ez nincs, bélophatja
A féltésnek indulatja
Magát könnyen Hymenbe,
Mint a sátán Édenbe.

127. DAL.

A királyi palotában,
A pompának fényében,
A remete barlangjában,
Magánosság csendében;
Minden dolog tudásában,
A mit tudnak, s tudtak rég;
Ezer Peru birtokában,
A mink van, mind nem elég:

Csak Hymennek kebelében,
Egy jó asszony hív ölében,
A hol két szív öszveég,
Ott a mink van, az elég.

128. DAL.

Ezt a roppant természetet
Szemléld körül, s vizsgáld meg
Ezt az örök szép keletet:
Ég s föld, s ebben minden szeg,
A mit látsz, tudsz, alatt és fen,
Egymást vonszsza s öleli;
Öszvehúzó hangzó minden,
Egymást tartja s neveli:
Az örök nagy szeretetnek
Míve a nagy természetnek
Bámulandó kelete;
Ő mindennek élete.

129. DAL.

Az életnek tengerében
Minden embert más szél visz,
A mint kiki kebelében
A szív így vagy amúgy hisz:
Ez Marshoz, az Parnassusra,
Ez Gnidosba igyekszik;
Az Mammonra, ez trónusra,
Az nagy névre törekszik.

Ezek közül kit vitt jobb szél,
Midőn sajkánk a partra kél,
Hol pályánkat kifutjuk,
Solonként, ott megtudjuk.

130. DAL.

Alig nézi magát körül
Az ember e világban,
Itt-létének alig örül,
Már a sírja tátva van;
Benne van a halandóság
Az életnek magvában;
Benne van a mulandóság
A föld minden porában:
Barátim! hát, ne henyéljünk,
A kevésből sokat éljünk,
Míg a tátott sír befal:
Rövid éltünk, mint e dal.

131. DAL.

Nem mind myrtus, a mit Amor
Mint azt árul, és megvesz
Az oktalan fiatal kor.
Elmélkedj, ne csak érezz!
Mert mint mosolygó gyümölcsök
Undok férget rejtenek,
Úgy a bájoló erkölcsök
Gyakran kígyót fedtenek.

Buzgó szívek! vigyázzatok!
Meggondolva hódoljatok:
Keservesen lakoltok,
Ha hamisnak hódoltok.

132. DAL.

A melly Hyment pénz s cím szerzett,
S Amor nem volt egy vele;
Mi csuda, ha vaslánccá lett
Utóbb rózsakötele?
A természet munkálása:
Mindennek kell élelem;
S Hymennek legjobb áldása,
S élelme a szerelem.
Ezt megintlen az táplálja,
A mi becsét végig állja,
S mind halálig állandó:
Az igaz, szép, nagy és jó.

133. DAL.

Érzékeny szív! értelmes ész!
Éltünk két fő kelleme!
Mellynek soha soha nem vész,
Sőt nő becse s érdeme:
Folyton folyva bár folyjanak
Az időnek órái;
Fogyton fogyva bár fogyjanak
Az ifjúság rózsái;

A test ámbár zsugorodik,
És az élet alkonyodik:
  Ti soha sem hervadtok;
  Mindég ifjan maradtok.

134. DAL.

Az öröm úgy nevelkedik,
  Mint fű a föld méhében,
Ha bölcseség kertészkedik
  A szerelem kertjében:
Kéjt, kedvet és örömöt vet
  Élésére magának;
Megszedi az éretteket,
  S magvát veszi javának:
A csömör és az únalom,
S más kártékony, ártalmas gyom
  Soha sem ver gyökeret,
  Ha szívünk bölcsen szeret.

135. DAL.

Egy kincstek van, óh leányok,
  Melly a legfőbb érdemtek;
E nélkül mind csak silányok
  Más bájitok s kellemtek.
Bájaitok seregéből
  Térdre minket csak ez ejt;
Amor ezer reményéből
  Szívünk mennyet ebben sejt;

Ez a kellemkoszorúban
Legszebb rózsa középett van,
Bimbójában rejtve még:
E kincstek a szüzeség.

136. DAL.

Boldogok, míg még ártatlan,
Óh barátim! szívetek;
Nem marad ez jutalmatlan,
Bizonyosok legyetek:
A bujaság gyönyörüje
Mint a hab olly mulandó;
De leszállott keserüje
Életvégig állandó.
A békében folyó élet,
Mellybe bánat mérget nem vet,
Tőled ered, szüzeség:
Őrizd ezt, óh kegyes ég!

137. DAL.

Az életnek tengerében,
Fáj! ha látom, merre vág,
Veszni Circe örvényében,
Hajód, kába ifjúság
Az egészség árbocfája
Elroncsolva, rothadva,
A remények vitorlája
Széljel tépve, szakadva,

Lélek ülvén, ki csüggedez,
A kormányon, melly töredez,
Hajód kora vénségbe,
Így köt ki majd inségbe.

138. D A L.

Őrizzétek jó nevetek,
Asszonyok és leányok!
Kételkedni felőletek,
Szél érvén azt, már van ok;
S ártatlanok legyetek bár,
Félig oda becsetek,
Fele érdem oda van már,
Ha kétes jó nevetek:
Hejh! s többnyire csak hivságtok,
S veszedelmes kivánságtok,
Tetszeni és gyújtani,
Szokták ezt eljátszani.

139. D A L.

Gyűlöllek én, asszony-férfi,
Ki kiléptél rendedből;
S téged, férfi-asszony, a ki
Kicsaptál lágy nemedből:
Herculest, ha rokkát pörget,
Nem lehet nem nevetnem;
Minervát, ha fegyvert zörget,
Lehetetlen szeretnem.

Határa van a két nemnek:
S nem csak nem kecs az érdemnek,
Hanem hiba s csorbaság,
Ha ki ezen általhág.

140. DAL.

Ha egy szép test látására
A szív benned habot vet,
Ne hajts sokat forrására,
S ne fonj néki kötelet:
Óh! mert ez még nem szerelem,
Csak csalóka érzemény;
Csak buborék gerjedelem,
És habként eltünő kény:
Egész élted pályájára,
Minden napod nyugalmára
Egy kis vérhab nem elég:
Egy tenger kell ahoz még.

141. DAL.

Ha tavasznak leheltére
A természet ébredez;
Ha termékeny szerelmére
Minden ere gerjedez;
Midőn anyaemlőiből
Új élelmet osztogat;
Midőn édes tüzeiből
Új szerelmet gyújtogat;

A ki akkor kebelében,
Százszor nagyobb mértékében
Öröm helyett bút táplál,
Az, szegény, rosz karban áll!

142. DAL.

Minden vizek kicsapának,
Árjok mindent önt s elvisz:
A boszús ég haragjának
Csapása e tenger víz!
Ott, hol nyájak legeltenek,
Most a halak uszkálnak:
Ott, hol rókák fészkeltenek,
Most a rákok mászkálnak.
Víz borítja földeimet,
Megemészté reményimet —
De nem oltván szerelmem,
Könnyen tűröm sérelmem.

143. DAL.

A melly szív, míg nyereséget,
Veszteséget fel nem vet,
Nem tud kötni szövetséget,
Az igazán nem szeret:
Önnönmagát fel sem veszi
Az igazán szerető;
Boldogságát csak az teszi,
Ha boldoggá tehet ő;

Lemond minden szerencséről,
Sőt, ha rá kel, életéről;
  Hajh! de minden században
  Illyen szív kettő ha van!

144. DAL.

Az istennek akaratja,
  Hogy örüljünk létünknek;
Öröm első indulatja
  S gerjedelme szívünknek;
S az örömnek a szerelem
  Legbizonyosb kútfeje,
Mig fajtalan gerjedelem
  Nem fattvazik melleje.
Szeressünk hát, hogy örüljünk;
Csakhogy mélyen ne merüljünk:
  Minden soknál kész a kár,
  Mert mindenben van határ.

145. DAL.

Két elmében egy értelem,
  Egy lélek két hüvelyben,
Egy szív, egy tűz, egy érzelem
  S indulat két kebelben;
Ketté osztva mind jó, mind rosz,
  Kény, kedv, öröm, bú és terh,
S minden, a mit az idő hoz,
  S porban lel a porember;

Minden helyben, és időben,
Ő bennem, s én viszont őbenn'
Boldogságunk ölelvén,
Így élünk, egy ő és én.

146. D A L.

Te, szemének tekintete!
Hogy szerelme szívének
Szerencsémre lobbot vete,
S szemén általtörének
Az olly soká titkolt tűznek
Boldogító szikrái,
Midőn a megindúlt szűznek
Hajnalszínű rózsái
Felderíték búm homályát:
Lelkem most is érez és lát
Téged, áldott tekintet!
S a sziv bennem lobbot vet.

147. D A L.

Ne mérkéld, óh balgatag ész!
Az érzelmek örvényét;
Arra nem mégy, bár miként tészsz,
Hogy kiszabjad törvényét;
Ne rostálgasd az életnek
Örömeit, kedveit,
Magvait a szeretetnek,
S a szív ezer kényeit:

Mert a javát elhullatod
Azalatt, míg rostálgatod
Ne csorbítsd azt, óh vak ész,
A mi bennünk legjobb rész.

148. D A L.

Ama tenger keserveket,
(Elmondám én azokat;)
És temérdek gyötrelmeket,
Fájdalmakat s kínokat,
Mellyeket a bús szerelem
(Mint megírva vannak ott,)
Vélem, ritka tűredelem!
Étetett, és itatott,
Hadd boszúljam meg kebledben,
Boldogító szerelmedben,
Keservem s keservedet:
Nyisd meg, kedves, öledet!

149. D A L.

Leány! midőn gombolyodnak,
Kötvén Amor kezei,
S oldódásra vágyakodnak
Kebled érzeményei,
Jó! ha szíved olly hívet lel,
Ki becsülvén tégedet,
Szerelemmel s tisztelettel
Oldozza meg szívedet:

De ha ennek oldásában,
Mint Sándor tett Gordiában,
Egyvalaki úgy tenne,
Valóban — nem jól lenne.

150. DAL.

Sok szép s jó van itt a földön,
(A ki ezt nem mondhatja,
Az létet bal órában vön,
Szegény isten-állatja!)
Sok szép s jó van: teli vele
Ez a roppant természet;
Minden, a mit szül kebele,
Bölcs, kegyes, nagy intézet.
Mennyből, földből eredetünk,
Lelki, testi természetünk
Kényét, kedvét töltheti,
Ha mértékkel győzheti.

VI. ÉNEK.

Szeretem én komor télben
Forgatni a jó könyvet,
Ha szép elmevirág kél benn',
S a szív sok szép lobbot vet.
Heliconnak istennéi,
Musák, lelkünk barátnéi!
Élésinknek e földön
Szépe, titőletek jön

Szeretem én látni, mint kél
Egy nap fényes pompában,
Az ébredő görögöknél,
S félvilágos Hellában,
Homer dicső geniusa!
S az egész föld Parnassusa
Mint lop szikrát tüzéből,
S életet nagy lelkéből.

Szeretem én látni, mint fon,
Nyájas, vídám lélekkel,
Rózsapártát Anacreon,
Már remegő kezekkel;
Mint érez csak szerelmeket,
Örömöket és kedveket,
Enyelgő lant kezében,
Már már elhúnyt éltében.

Szeretem én látni, mint ég
Önnön-lelt tűzhangokban,
Sappho, s mint vész, mert Phaon jég,
Szilaj dühös lángokban;
A szerelem indulatja
Szívét eszét mint ragadja:
Ezt lángszárnyú ódába,
Azt a tenger habjába.

Szeretem én látni, mint vőn
  Virgil Homer lelkéből
Egy olly szikrát, hogy új nap lőn
  Homer tüze lebjéből:
Tróját látni kőhalomban,
Dídót gyilkos fájdalomban,
  Tróját látni enyészni,
  S a nagy Rómát tenyészni.

Szeretem én Horác által
  Tudni, mi a bölcseség;
A bölcs ember miként él s hal,
  Mi néki a föld és ég;
Ezt a csuda természetet,
S benn' az embert és életet
  Millyen pontból szemléli,
  S míveit mint itéli.

Szeretem én a szerelmet
  Ezer képben, formában,
Most örömöt, majd gyötrelmet
  Adni látni lángjában:
Mint elmésen rajzolja ezt
Ovíd, a ki hazát is veszt,
  Mert szeretett, s énekelt,
  S tilost látott, s érdekelt.

Szeretek én elkapatni
Cicero szép szavával,
Mint Roma elragadtatni
Beszédje tüzárjával;
Élni Cato hazájában,
A világ fővárosában,
A Musák szép honjában,
A hajdani Rómában.

Szeretek én Ossiánnak
Komoly, magas lelkével
Fellengezni, s hazájának
Eltelni agg képével;
S viadalmi csatájában,
Hárfájának bús hangjában
Árpád hajdankorában
Lelni szívem, honjában.

Shakespearnek szeretem én
Lelket-rázó szavában,
(Emberinél többet rejtvén
Ő keblében s agyában,)
A teremtést mindenével,
Angyalával és férgével
Látni s tudni, a mint van,
Mi, mért, s miként voltában.

Nyitva látom míveiben
A sors örök könyveit;
Az indulat szélvészében
Az életnek rendjeit.
Miként bontja, mint zavarja,
Hányja, zúzza és csavarja,
Embert fel s le miként vet,
A játszó vak történet.

Szeretem én, Pope isteni
Lantja lelkes hangjában
Megismerni: ez itteni
Napalatti laktában,
Az ember ő portestével,
És mennyei elméjével,
Melly kétesen tenyészett
Csudálatos természet!

Mint lehet föld királyává
Égből eredt eszével;
S meg mint lehet föld barmává
Földből forró vérével;
Valójának ingerei
Életének milly szelei:
Istenhez fel mint kapják,
Férgekhez le mint csapják.

Wieland által vezettetvén,
  A Gratiák honjában
Otthon lenni szeretek én,
  A hajdani Hellában:
Ismerkedni bölcseivel,
Mesterinek remekivel,
  S több bölcset, mint Hellában,
  Lelni Wieland magában.

Szeretek én Schiller magas
  Erős, bájos lantjával
Felkapatni, hol csak a sas
  Lebeg erős szárnyával;
S lelkes velős erejében
S elragadó kellemében
  Uralkodni látni ott
  Minden szépet, jót, nagyot.

Szeretem a természetet
  Szép együgyüségében,
Az embert és az életet
  Természetes szépében,
Arcadia ligetiben
Látni Geszner képeiben,
  Magam oda képzelni,
  S kedvesem is ott lelni.

Szeretem én a világot
  Dolgainak folytában,
A szentséges igazságot,
  Többnyire bal sorsában,
Pfeffel lelkes meséiben,
Oktalani' tetteiben
  Bölcs fátyolban szemlélni,
  És hallani beszélni.

Szeretem én látni, tudni:
  Voltaire esze szárnyain
Dicsőséggel pályát futni
  Pindus minden útjain,
Mint telik ki egy elmétől,
Egy ember egy életétől
  Százfelé elágozni,
  S mindég dicsőt magozni.

Rousseau által szeretem én
  A szerelem forrását
Kelni látni, s eleredvén,
  Nőttön nőni folyását;
Most a remény napfényében,
Majd setét bú fellegében,
  Most öröm közt zajogni,
  Majd kínok közt zokogni.

Egyet mint tesz százezerré
Az öröm s bú nemében,
S végre mint lesz egy tengerré,
Melly az élet földjében,
Zajgó tüzes hullámival
Mindent elönt, borít, nyel, fal,
Minden örömvirágot,
Minden reményfaágot.

Szeretem én jeleseit
A hajdani éveknek,
Bajnokait és bölcseit,
Bal sorsában élteknek,
Melpomene játékiban,
Corneille s Racine munkáiban
Elevenen szemlélni,
És hallani beszélni.

Szeretem én Petrarchának
Szívét fájni hallani,
S szép vadonját Valclusának
Laurától viszhangzani;
S lantja lelkes hangjaiban,
Keble búja fájdalmiban
Elmerítni szívemet,
Részegítni lelkemet.

Szeretem én vitézektől
 Jeruzsálem falait
Víva látni, s tündéréktől
 Bajnok szívek várait,
Tasso Síren-énekében,
S Armídának bájkertjében
 Megbűvölve ámulni,
 S ezer kénybe csordulni.

De leginkább szeretem én
 Forgatni a levelet,
Mellyben szíve felgerjedvén,
 Nékem első lobbot vet!
A szív, kiért úgy epedtem,
Kiért mindent felejtettem,
 Ki magában mennyet zár,
 S most, boldog én! enyém már.

A levelet, mellyre, úgy mint
 A termékeny igére,
Mellyel a nagy teremtő int,
 A zűrzavar éjére
Napfény terjed: napfény derűlt
Bútengerben már elmerűlt,
 Már haldokló szívemre,
 S testét megúnt lelkemre.

151. DAL.

Sokat mondék kellemiről,
Hogy kesergém ezeket;
De testének ékeiről
Nem mondottam eleget:
Most, miolta semmi sincs már
Hymen előtt titokban,
S szerelmemnek az örömtár
Pompájában nyitva van:
Mondhatnék most! hajh ezeknek
Mindenképen enyémeknek
Hüvelyeik leesvén:
Szinte kővé váltam én.

152. DAL.

Boldog óra! hogy lángaim
Kebelét felgyúlasztván,
S testét lelkét tűzcsókjaim
Szerelemre olvasztván,
Egész kegyes valóságát
Magamhoz forraszthatám,
És egy század boldogságát
Egy kortyban felhajthatám,
Hogy a jónak soka s nagyja,
A mint azt csak egyszer adja
Amor, — szinte fája már —
Benned van a kényhatár.

153. DAL.

Igazságnak, valóságnak
Az ész bár mit tart és hív,
Az emberi boldogságnak
Próbaköve csak a szív:
Az
 észnek e föld szűk határ,
S az emberből ki-kivág,
S a mulandóság felett jár,
Mert az éggel rokonság.
De a földdel rokonabb szív
Az emberhez mindenkor hív,
És sorsaként bús, vagy vig,
Bölcsőjétől sírjáig.

154. DAL.

Te! ki élted boldogságát
Testiségben helyezed,
És a lélek méltóságát
Csak álomnak nevezed;
Te! ki a szív indulatit
Kárhoztatod, átkozod;
Csak az égnek boltozatit
Formálod és nyomozod;
Ki a földön nem vagy itthon;
Kit porból fel semmi sem von,
Illy embert ki bölcsnek mond,
Az, mint ti, szint olly bolond.

155. DAL.

Ezer öröm virágozik
　Minden ember számára;
Ki vélek nem találkozik,
　Vessen önnön magára:
Mert, a hol nincs, ott keresi —
　A fényben és pompában,
Hol a szívet csömör lesi
　Minden élés nyomában.
Ezer öröm virágozik;
De leginkább barátkozik
　Az érzékeny szívekkel,
　S az értelmes lelkekkel.

156. DAL.

Nincs öldöklőbb, nincs mérgesebb
　Fenébb, kínzóbb gyötrelem,
Orvosolhatatlanabb seb,
　Mint a megúnt szerelem!
Ti, kik a szív ösztönére
　Együtt futni pályátok,
Millyent néktek a sors mére,
　Egykor kezet fogátok,
E méregtől rettegjetek!
Meg ne töltse kebeletek:
　Gátolhatja bölcseség,
　S okos mértékletesség.

157. DAL.

Éljük, éljük az életet!
Ám de éljük eszünkkel;
Éljünk minden percenetet,
S utóbbra is tegyünk el.
Éljük, éljük az életnek
Örömeit, kéjeit;
Éljük a szép természetnek
Boldogító kedveit:
Az ég maga javalja ezt;
Az élésre maga gerjeszt:
Éljünk lelkünk s testünkkel,
Mert holnap tán mennünk kell.

158. DAL.

Szilajságunk szelidítni,
Mértékelni tüzünket,
Gondunk terhünk édesítni,
Lelkesítni bennünket:
Ez a szép s nagy kötelesség,
Mellyet rendelt tenéked,
Óh asszony! a teremtő ég,
S ez egyszersmind főbb éked.
Asszony! ki megfelelsz ennek,
Te vagy a jó s nagy istennek
Legjobb, legszebb áldása,
Boldogságunk forrása.

159. DAL.

A sors ura bölcsen teszi,
Hogy a jó s rosz jövendőt
Szemünk elől elfedezi —
Áldjuk, áldjuk érte őt!
Kevélységgel dagadnánk fel,
Ha bizonyos jót látnánk;
Irtózattal tellenénk el,
Ha látnók, hogy rosz vár ránk.
Józan marad jó dolgában,
Nem csügged el bal sorsában,
Mert itt remél, amott fél:
A bölcs ember imígy él.

160. DAL.

A bölcs szíven (szerelmiben
Lehessen az csak boldog)
Jónak rosznak cseréjében
A sors soha ki nem fog.
Az udvarnál, a pompában
Megtarthatja nyugalmát;
A sivatag Libyában
Elverheti unalmát:
A gazdagság aranyában,
A szegénység condrájában,
Míg szerelme tartandó,
Boldogsága állandó.

161. DAL.

Ragyogó melycsillagodat,
Pávafarkú címedet,
Halmokra gyűlt aranyodat,
Hír-felkapta nevedet
Nem irígylem, tartsd magadnak,
S végy, a mit tudsz, ezeken,
Szívemnek fen nem akadnak
Kedvei az illyeken:
Míglen szívem való jót él,
Nem ingerli az illy füst s szél;
Nem kell néki a dibdáb,
Gyermekkedvet töltő báb.

162. DAL.

Míg az élet tavaszában
Szívünk s elménk tüze ég;
Míg tetemünk ép csontjában
Erő s velő vagyon még:
Addig minden örömünknek
Amor legyen szerzője,
Nappalunknak, éjjelünknek
Amor legyen töltője;
S midőn éltünk ősze itt lesz,
Akkor Amort, ki bucsút vesz,
Olly barátság váltsa fel,
Melly a sírig tartson el.

163. DAL.

Ne csudáld, hogy majd minden szó
Csak szerelem versemben:
A sok édes, a sok szép s jó,
A mit érzek keblemben,
Sőt e roppant természetben
A mi lehell és munkál,
Vonsz, köt, tart, s illy szép keletben
A mi által öszveáll,
S öszvehangzik minden, minden,
Kivül, belől, alatt és fen,
A mi élet s élelem,
Mi az, ha nem szerelem?

164. DAL.

Minden nap új kellemekkel
Ismértet meg engemet;
Minden nap új örömekkel
Tölti boldog szívemet;
Naponként nő tiszteletem
Szép lelkéhez lelkemben,
Naponként nő szeretetem
Jó szívéhez szívemben.
Boldog Hymen! ki többet lelt,
Mint sem Amor maga képzelt:
Illy jutalmat eddig még
Csak ritkán vön a hívség.

165. DAL.

Seregesen megy a vad lúd,
Egy-egy betü képében
Oda, hol jobb helyeket tud,
Kiált magas röptében;
Csóka, varju alant repül,
Emberlakot keresgél;
Sármány, pityer kertekbe gyül,
Csipősen fúj a felszél:
A tél ajtónk előtt immár,
S ez majd mindent szorosba zár;
Én mindennek böjében
Vagyok Lízám ölében.

166. DAL.

Egy szép s jó szüz tiszteletét
Magának megvehetni,
Szívét, kezét, szeretetét
Örökre megnyerhetni,
A jobb ifju mindenre kész,
S cselekedni azt meri,
A miről a hidegebb ész
Azt tartja: nem emberi.
Magyar szépek! legyetek jók,
Áldozatra s lantra méltók!
S Árpád népe ollyant tesz,
Hogy Románák társa lesz.

167. DAL.

A mit kivűl belől ismér,
Azt únni vágy az ember;
Az emberszív, az embervér
Állhatatlan csuda szer!
De felségesb természeted,
Jobb agyagból formált szív!
A hol megszáll szereteted,
Ott te holtig maradsz hív:
Mert a mit megszerethettél,
Minthogy csak jót kedvelhettél,
Szeretendő lesz mindég,
Jóért a jó holtig ég.

168. DAL.

Olly szükséges szívemnek ő,
S egész emberlétemnek,
Milly szükséges a levegő,
És lélekzet melyemnek;
S a milly szükség lételemnek
Lelkem s testem kötése,
Szint olly szükség életemnek
Szerelmének élése.
A mig veszély nem éri ezt,
Engem semmi meg nem ijeszt;
Minden ellen védelmem
És oltalmam szerelmem.

169. DAL.

A szív minden indulatja
Telhetetlen és sovár,
Semmi meg nem nyugtathatja,
Hogy mondaná: elég már.
Sándor kicsinynek tartotta,
A mi a nap alatt van;
Diogenes nagyollotta
Lakhelyét a hordóban.
A szerelemnek egyedül,
Midőn heted egében ül,
Van olly boldog órája,
Hogy csak múlás hibája.

170. DAL.

Csupán magad, értelmes ész,
Szerencsénket nem teszed,
Sőt még inkább vesztünkre lészsz,
Mert több javunk elveszed;
Érzékeny szív, te legfőbb kincs!
Nagyobb rosz vagy, mint sem jó,
Ha mindenütt veled ott nincs
Az ész, úgy mint kormányzó;
De, kiben szív s ész kezet fog,
Az a százszor, s többször boldog!
Minden jó s szép, a mi van,
Övé ezen világban.

171. DAL.

Libyának homokjain,
Hol az utas szomjan hal;
Hyrcania havasain,
Hol nem hangzik madárdal;
Szerecsenek melegében,
Hol megsűl a természet;
A jégtenger közepében,
Hol megszünt a tenyészet;
Az ég bármelly hajlatában,
A föld bármelly barlangjában,
Csak teveled lehetvén,
Mindég boldog volnék én.

172. DAL.

Az ész minden új tudtával
Egy egy örömfalatot
Elkap, millyent lármájával
Még egyet sem adhatott.
Tiszteletét, becsületét
Az úsznek én megadom;
De kényim tág kerületét
Nem szorítja, fogadom.
Gyermekkorom játékait,
Ifjuságom szép álmait
Elragadá magával,
Szerelmemért meg nem csal.

173. DAL.

Az aranynyal teli zacskó
Igen hasznos a földön,
A miolta némelly szép s jó
Pénzzel vétethető lön;
De nemesebb kellemeit,
S díszeit a léleknek,
És édesebb örömeit,
S kéjeit a szíveknek,
A mi létünk menynyé teszi,
Senki pénzen meg nem veszi:
Az aranynyal tölt zacskó
Csak boldog szív mellett jó.

174. DAL.

Erdőn, mezőn zúgva dúl fúl
Az éjszak hideg szele;
Tölgynek, bükknek zörögve hull,
S repdez száraz levele;
Hamvas ködbe van borúlva
A szép vidék pompája;
Szerelmünknek elpusztúlva
Fekszik örömtanyája:
De minket ez nem szomorít:
Noha négy fal közé szorít
Bennünket a zordon tél,
Szívünk mindég tavaszt él.

175. DAL.

Kiki maga utján járjon,
S boldogúljon ott bízvást;
De mást attól el ne zárjon,
S ne kénytessen arra mást:
Űzze kiki mesterségét,
Mellyre kedve s alkalma;
De arra más tehetségét
Kénytelni, nincs hatalma:
Mert az ember szabad állat;
S nyomja, törje bár a vállat
Az önkényt felvállalt terh,
A baj könnyebbséget nyer.

VII. ÉNEK.

Ott, hol Hymen kötelében
Két rokon szív s lélek él,
Ott az élet idejében
Minden nyomban öröm kél:

Ölelkező akaratok
A kettőnek lelkében,
Ölelkező indulatok
A kettőnek keblében;

Egyet-értő vélemények
A két elme reptében,
Öszvehangzó érzemények
A két szívnek mélyében;

Jó s bal sorsnak forgásában
   Öszvefogó kezekkel,
Ezen élet pályájában
   A sírig úgy mennek el.

Békességes türedelem
   Egymás eránt szívekben,
Hű barátság, hű szerelem
   Mindenütt társ mentekben.

Ama mérges szelencének
   Együtt hordják átkait;
A kedvező szerencsének
   Együtt élik javait.

Hol útjokban gátot lelnek
   Édes együtt-mentekben,
Ketten könnyű terht emelnek,
   Kettős erő lelkekben.

Hol az egyes kétesen áll,
   Hogy ennyit nem visel el,
A terhnek két öszvetett váll
   Nyájaskodva megfelel.

Munka után az egyesnek
   Kipihenni únalom;
Hah! de két hív szerelmesnek
   Ott a legszebb jutalom.

Midőn a sors ostorával
Az egyesre lecsapkod,
Ez magányos fájdalmával
Néha késhez is kapkod;

De két hű szív, ki egygyé lett,
Csapásit csak kacagja;
Míg szerelmek sebet nem vett,
Nem árt semmi haragja.

Egy szerelem lángol, lobog
A kettőnek szívében;
Egy kény s öröm remeg, dobog
A kettőnek keblében.

Az érzemény tengerében
Ölelkezve merengnek;
A remények tér egében
Pár galambként kerengnek.

Azonegy bú a gyötrelme
Mind a kettő éltének;
Egy seb, egy kín a sérelme
Mind a kettő lelkének;

De minden bú csak felet tesz,
Melly kétfelé oszlik el;
S minden öröm duplázva lesz,
Melly közös két jó szívvel.

A mit egyik a másért tesz,
Tevődjék bár bajokkal,
Mindég édes örömmé lesz,
A remény csak itt nem csal.

Törjön rájok veszedelem,
Az erős a gyengének
Segedelem és védelem
Veszélyével éltének.

Hol az erős erejével
A szépségért dolgozik,
Ott a szépség kellemével
Virágával áldozik.

Hol az erős megépíti
A nyugalom tanyáját,
A szép azt felékesíti,
Szerte hintvén rózsáját.

Imígy élik ezt a létet
Ezen próbavilágon;
A mit egyik könnyüvé tett,
Másik abba rózsát fon.

Imígy élnek az életnek
Szép tavaszi korában,
Az igaz, hív szeretetnek
Fenjen csapó lángjában;

Imigy élnek az életnek
Már hervadó őszében,
A barátság s szeretetnek
Holtig égő tüzében.

Szerelmeik gyümölcsiben,
Kik keblekből fakadnak,
S ezek gyermekörömiben
Ők újra megifjadnak.

Egyetlen egy féreg terem
E szép életrózsában,
Gondolni is alig merem
Szívem boldogságában!

Tudniillik: ha fele szív
Verni megszünt, s fele még
Tovább is ver, feléhez hív,
Ha vernie már elég!

176. DAL.

Amor ezer mesterségét
Elmémmel ha vizsgálom,
Legjelesebb tehetségét
Abban lelem s csudálom:
Hogy az élő természetnek
Különnemű két ágát,
A magzásnak s tenyészetnek
Megért hím s nő virágát

Olly csudával köti öszve,
Hogy meg lévén már kötözve,
  A volt kettő egyet tesz,
  S ez egyből meg — hat is lesz.

177. DAL.

Miolta, mint bimbóikból
  Virágai kertemnek,
Kifejlének csomóikból
  Érzelmei szívemnek:
Egy szép lelket, egy jó szívet
  Kívántam én magamnak,
Szívet nékem élőt, s hívet
  Ez életben társamnak.
A mit kérni nem is mertem,
Boldog én! azt is megnyertem:
  Szép lelket szép hüvelyben,
  Jó szívet szép kebelben.

178. DAL.

Volt egy idő, hogy Aurora
  Búkövet volt énnékem,
S felrettent a kakasszóra
  Ki sem pihent inségem!
De most örömkövetem ő:
  Mert álmamból serkenvén,
S látván, derül a hegytető,
  Újra tudom s érzem én,

S érzi kettős valóságom,
Hogy nem álom boldogságom;
S hogy valamint volt tegnap,
Szint úgy lesz a mái nap.

179. DAL.

„Álom Amor boldogsága"
Sok azt véli, kedvesem!
Nem igaz: mert valóság a,
Vagy, ha ez nem, semmi sem.
De légyen úgy: ha engemet
Az igazság gyötör s nyom,
Hát többet ér egy szívemet
Boldogító szép álom.
Mért vagyunk mink olly okosok
Vesztünkre? hajh! s olly szorosok
Boldogságunk ösvényi,
S tágak a bú örvényi!

180. DAL.

Az embert fő indulatja
Féreggé vagy istenné,
S e földet elváltoztatja
Pokollá vagy Édenné:
A sok közül legboldogabb
Indulat a szerelem;
Ha szerencsés, minden vízhab
Öröm néki s élelem;

Hová boldog szeme tekint,
Az élésnek virága int;
S akármelly baj éri őt,
Nem ismer ez rosz időt.

181. DAL.

Érzeményink hajnalában
Nyíló első szerelem!
Ezen szegény föld porában
Te vagy legjobb élelem!
Te vagy földi életünknek
Legszebb virágideje!
Minden gyönyörűségünknek,
Kényünk s kedvünk veleje!
Sem előtted jobbat, szebbet,
Sem utánad édesebbet,
Az ember itt-létében
Nem érezhet keblében.

182. DAL.

Kezdj idején fösvénykedni
Az örömmel, halandó!
Mert késő lesz epekedni,
„Hogy az öröm múlandó,“
Midőn nem lesz semmi kedv s kény
Már ínyére szívednek,
Melly, mint az eltörött edény,
Nem szolgál már éltednek:

S az öröm, mint egy szitában,
Nem marad a mely baljában:
Csak a zsibbadt únalom,
S a darabos fájdalom.

183. DAL.

Sokat mondék szerettemről,
Sok szépet, jót s édeset;
Sokat mondék szerelmemről —
Hajh! s mégis még keveset:
Lelkes, szíves tekintetét,
Kegyét valóságának,
Édes rózsalehelletét,
Mennyét édes csókjának,
Ki képes azt lerajzolni?
A mi úgy el tud bájolni,
Hogy keblem ezt érezvén,
Embernél több vagyok én.

184. DAL.

Megemésztéd az erdőnek
Árnyékadó díszeit;
Megemésztéd a mezőnek
Élettartó füveit;
A vizeknek megállítád
Haszonhordó menteket;
A napokat megkurtítád,
Kinyújtád az éjeket:

Ollyan vagy te, óh december,
Mint egy zsarló szultánember;
    De nékem nem véthetvén,
    Csak nevetlek téged én.

185. D A L.

Amornak sok a rokonja,
    S mindenik más tárgyért ég:
Ezt magához Clio vonja,
    Ezt egy, azt más mesterség;
Ez Bacchusnak szeretője,
    Az, aranynak s ezüstnek;
Ez játéknak kedvellője,
    Amaz a tömjénfüstnek:
Tárgyokban bár ellenkeznek,
Az egy pontban megegyeznek:
    Kiki azon hitért vész,
    Hogy övé a legjobb rész.

186. D A L.

A szerelem erkölcsöket
    A szív gerjedelmiből
Úgy tenyészt, mint gyümölcsöket
    A nap a fák rügyiből;
S gyakran, a mit egy században
    Fel nem talál az elme,
Felleli egy pillantatban
    A szív égő szerelme.

Kifejtvén az elmésséget,
Ő lel minden mesterséget;
  Nincs ott lehetetlenség.
  Hol termékeny tüze ég.

187. DAL.

Ha nem ügyel az ész rája,
  Midőn a lágy szív szeret,
A bujaság vad rózsája
  Könnyen verhet gyökeret:
A testben felforró vérnek
  Veszedelmes termése,
Melly által a jobb gyökérnek
  Elnyomatik díszlése.
Átok arra, ki, miként ti,
Banya Phrynék, magvát hinti
  E kártékony maszlagnak
  Keblekbe az ifjaknak.

188. DAL.

Az öröm, kit bánat s csömör
  Követ legott nyomában,
Tolvajvendég; kárt tesz, lop, tör
  A szívnek kincstárában.
A bujaság siren kénye
  Lep s lop így meg bennünket,
Ha erkölcsünk érzeménye
  Meg nem őrzi szívünket;

Ő az, a ki, ha befészkelt,
Semmi jónak már nem ád helyt;
S a míg talál, addig dúl,
Míg csömörben el nem fúl.

189. DAL.

Nincsen minden emberfőben
Ész, ki Newtont elérje,
S véle alban és tetőben
A teremtést ismérje;
De van minden jobb emberben
Érző szív, melly ömledez,
Ha Maróban, és Homerben
Az érzemény zengedez:
S azért, kik úgy énekeltek,
Hogy szíveket érdekeltek,
Míg az emberszív érez,
A nevetek áldott lesz.

190. DAL.

Az emberi tétemények
Jó reménység fejébe
Hintegetett vetemények
A jövendő méhébe;
De tisztán a legszebb s jobb mag,
A sors jege vervén el,
Vagy elnyomván földi maszlag
Csak ritkán s elvétve kel!

Hymen boldog kebelében
Az emberszív csak felében,
S tűrhetőbben érezi,
Ha valami vérezi.

191. DAL.

Boldogítni, boldogúlni
Egyarányú mértékben,
Nem fogyni, sőt gyarapúlni
A legszebb s jobb értékben;
Vídám, nyúgodt, erős lenni
Lelkében és testében,
Nem rettegni, s nem csökkenni
A sors dúló mérgében:
Ez boldog s bölcs emberélet!
Tőled ered e tökélet,
Értelmes, bölcs szerelem!
Szerelmes, bölcs értelem!

192. DAL.

Hogy a hírnek templomában
Örök legyen a neve,
Mit nem forgat az agyában,
Mit nem tesz, mit nem teve,
Vagy ha nem tesz, nem tehetvén,
Mit tenni nem hajlandó,
Kész örömét félre vetvén,
A nyugtalan halandó ?

S csak sírjánál eszmélkedik;
De már ott nem kételkedik:
Hogy jobb élni szívében,
Mint sem a név hírében.

193. DAL.

E hiányos poréletben,
Nézz bár hátra s előre,
Semmi sincsen tökéletben,
Semmi sem jut tetőre:
A szerelem ragad csak fel
Olly tetőre szárnyával,
Hol a szív olly élelmet lel,
Hogy elégszik sorsával.
Szeretni és szerettetni,
Két szívnek egygyé lehetni:
Ennél feljebb már nem hág
Az emberi boldogság.

194. DAL.

A szerelem keserűjét,
Ki az, ki leirhatná?
A szerelem gyönyörűjét,
Hol az, ki elmondhatná?
Pokla dühösb gyötrelmeit
A jaj ki nem adja még;
Mennye lelkesb örömeit
Zengni lehetetlenség.

Szívünknek mély fenekében,
S valóságunk szövetében
Ül mind lelke kéjének,
Mind fenéje mérgének.

195. DAL.

Úgy szí lelkem boldogságot
Rám sugárzó szeméből,
Mint a gyémánt fényt s világot
A nap örök tüzéből;
S szerelmének Édenében
Szívem úgy él kényére,
Énekelve örömében,
Áldást mondva szívére,
Mint a kis méh egy Tempében,
A tavasz lágy levegtében;
Csak hogy, több kény s kedvekben,
Mint ez virágnemekben.

196. DAL.

A szivárvány színeivel
Szemfényvesztő ruhában,
A tenger s föld kincseivel
Potrohos tárházában,
E gondolat dagályában:
Hogy övé mind, a mit lát,
Az ott, senyvedt únalmában
Még is ásit s szájat tát:

Mert, milly fény van ruhájában,
S a mennyi kincs tárházában,
  Olly homály van fejében,
  És üresség szívében.

197. DAL.

Kendericék! fülemilék!
  Rég elolvadt már a hó;
Karikáznak már a pillék,
  Fakad már a fabimbó:
Hol késtek még, ti kertemnek
  Tavaszi hív lakosi?
Az életnek, szerelemnek
  Kedvit dalló lantosi?
Jőjetek meg, kis kedvesek!
Minden karvalyt csővel lesek,
  Hogy békében legyetek,
  S több kis lantost költsetek.

198. DAL.

A szív minden indulatja
  Az emberből mást mást tesz:
Most barommá változtatja,
  Kiből majd meg isten lesz;
A párducnak s oroszlánnak
  Parancsol most eszével,
Kit egy vérhab majd zsákba rak
  Lelkével és testével:

Önmaga meg nem foghatja,
Az istennek milly állatja;
Érző szív te, s magas ész,
Mindég ég rokonja lészsz.

199. DAL.

Az embert, ki kebelében
Soha tiszta szerelem
Nem fogamszik, bár fejében
Sok az ész és értelem;
Ki a vallást s jámborságot
Gúnyolja s meg neveti,
Az erkölcsöt s igazságot,
S hazáját nem szereti,
Az olly embert kerülni kell:
Mert élete poklot lehell;
Mert méreg foly erében,
S egy ördög ül szivében.

200. DAL.

Miket, szívem ömledezvén,
Enmagam-lelt hangokban
Énekeltem s daloltam én,
Nem nagy ész szól azokban:
Csak természet szüleményi,
Együgyűek szavaim;
Búm s örömim érzeményi
Énekeim, dalaim;

De ki mind ezt nem érezed,
S talán hiú hangnak veszed,
  Élelmed a nap alatt
  Csak agyagból kelt falat.

TARTALOM.

I. A' KESERGŐ SZERELEM.

ÉNEKEK.

DALOK.

Lap.

Lap.

II. A' BOLDOG SZERELEM.

ÉNEKEK.

DALOK.

